

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

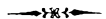
til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Katedralskole

i Aaret 1891.

Viborg.

F. V. Backhausens Bogtrykkeri.

1891.

Indbydelsesskrift

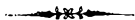
til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Katedralskole

i Aaret 1891.

Viborg.

F. V. Backhausens Bogtrykkeri.

1891.

Indhold.

I.	Slutprøver	Side	1.
II.	Disciplene	—	18.
III.	Arbejdets Ordning	—	27.
IV.	Aarets Arbejde	—	35.
V.	Understøttelsesmidler	—	65.
VI.	Samlinger	—	74.
VII.	Regnskabsvæsen	—	99.
VIII.	Bygninger og Løsøre	—	100.
IX.	Fra Brevblindene og Kopibøgerne	—	101.

I. Slutprøver.

Ved Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet modtog Rektoratet d. 16. Maj f. A. Meddelelse om, hvilke Tider der var fastsat til Udarbejdelsen af de skriftlige Arbejder til den forestaaende Afgangsprøve for 6. og Aarsprøve for 4. Kl. samt almindelig Forberedelsesprøve. Og ved Skrivelse fra Docent Dr. Paludan af 26. s. M. modtog det et Udcast til Fordelingen af de Prøver, hvorved Inspektionen vilde ordne Kontrollen og Censuren, og kom saaledes til Kundskab om, at Dr. Paludan kom til paa Inspektionens Vegne at lede Kontrollen ved Skolerne i Jylland og Fyn. Fremdeles modtog det d. 11. Juni i 2 Aftryk et Skema „over de af Undervisningsinspektionen kontrollerede Eksamina ved de lærde Skoler og tilhørende Realskoler“ i de to nævnte Landsdele. Og endelig bifaldt Ministeriet ved Skr. af 19. s. M. Rektoratets Indstilling af 13. s. M., saa at det tillodes den matematisk-naturvidenskabelige Discipel af 4. Klasse Herluf Hansen, som paa Skolens Skovtur d. 4. s. M. havde brækket sit Ben, at aflægge 4. Klasses Aarsprøve saaledes, at han dels i Hjemmet til Tider og under Tilsyn, som Skolen selv maatte fastsætte og ordne, udarbejdede Besvarelser af Opgaver, Skolen selv maatte stille, dels, om fornødent, ogsaa i Hjemmet med Indvilgelse af de til Overhøring og Censur for hvert Fag i Klassen beskikkede Mænd underkastede sig de mundtlige Prøver

til de for Klassen fastsatte Tider. Af det ovennævnte Skema saaes det, at Dr. Paludan selv vilde medvirke som Dommer ved Prøverne i Dansk, Oldnordisk og Tysk med 6. Kl. og Dansk ved almindelig Forberedelsesprøve, medens paa Inspektionens Vegne teol. Kand. Ingerslev vilde komme til at gøre det i Historie med 6. Kl. og i Geografi med 4. Kl. og ved alm. Forberedelsesprøve, Adj. Kaufmann fra Randers ved Latin og Græsk med 4. Kl.'s Privatister og Latin med de matem.-naturv. Disciple af 4. Kl., Dr. Juell fra København ved Naturlære med 6. Kl. og ved alm. Forberedelsesprøve samt Matematik med de sproglig-historiske Disciple og Privatisterne af 4. Kl. og ved alm. Forbrdlspr.; Cand. mag. Baruel ved Fransk med 6. Kl., og Dr. Kinch fra København ved Græsk med 6. Kl. Ved de øvrige Prøver blev det i Henhold til den i Indbydelsesskriftet fra 1889 omtalte Bestemmelse overladt Rektoratet selv at ordne og fastsætte det fornødne med Hensyn til Tid og Bedømmelse.

a. Afgangsprøve for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning.

Der indstillede sig følgende 14 Disciple af Skolens 6. Klasse, som med Undtagelse af Nr. 1, 5, 9 og 10 alle her ved Skolen havde bestaaet 4. Klasses Aarsprøve, Nr. 2, 3, 8 og 13 i 1887, Nr. 4, 6, 7 og 12 i 1888 og Nr. 11 med Ministeriets Tilladelse for Afslutningsfagenes Vedkommende først ved sin Udgang af 5. Kl. 1889, i de øvrige Fag 1888:

1. Anders Christian **Andersen**, Søn af Værts-husholder Jens A. i Holstebro, som i 1887 ved Holstebro Realskole havde bestaaet alm. Frbrdlspr. (3 Sprog) med 118 P., i de 6 anordnede Fag $51\frac{1}{3}$ P., i 1888 4. Kl.'s Aarspr. i lat. Stil med $g\frac{2}{3}$,

- opt. i 5. Kl. d. 19. Avg. 1887, fyldt 20 Aar d. 29. Septbr. 1889;
2. Frederik Stridsland **Bendix**, S. af afd. Kbm. Ole Chr. B. i Vb., opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1883, fyldt 18 Aar d. 8. Marts 1890;
  3. Asger **Bruhn**, S. af Borgmester og Byfoged i Vb. Frdr. Chr. B., opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1884, fyldt 19 Aar d. 24. Novbr. 1889;
  4. Christian Anton Reinhold **Bruun**, S. af polyt. Kand. Chr. Reinh. Ant. B., forhen Ejer af Søndermølle ved Vb., opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1884, fyldt 18 Aar d. 13. Decbr. 1889;
  5. Jens Christian Emarius **Christiansen**, S. af Skovfoged i Krathuset ved Vb. Jac. Dorthenius Chr., som her ved Skolen i Aaret 1886 havde bestaaet alm. Frbrdlspr. (3 Spr.) med $85\frac{2}{3}$ P., i de anordnede 6 Fag $25\frac{2}{3}$ P. og Aaret efter som Privatist 4. Kl.'s. Prøve i lat. Stil med mg- $\div$, opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1882 og siden, efter at have arbejdet et Aar udenfor Skolen, i dennes 5. Kl. d. 19. Avg. 1887, fyldt 19 Aar d. 17. Marts 1890;
  6. Viggo Peter Balslev **Clausen**, S. af Sognepr. Christen J. Cl. i Hunstrup, Thisted Amt, opt. i 4. Kl. d. 19. Avg. 1887, fyldt 19 Aar d. 27. Maj 1890;
  7. Hartvig Theodor Einar **Dahl**, S. af Sognepr. Jens H. D. i Sejerslev paa Mors, opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1884, fyldt 18 Aar d. 22. Marts 1890;
  8. Aage **Friis**, Søn af Sognepr. Chr. Jhn. Frdr. Fr. i Skyum, Thisted Amt, opt. i 2. Kl. d. 19. Avg. 1884, fyldt 19 Aar d. 16. Avg. 1889;
  9. Christian Frederik **Hansen**, S. af Skolelærer og Kirkesanger Hans Jørg. H. i Sir, Hjerm Hrd., Ringkøbing Amt, som i 1887 ved Holstebro Real-

- skole havde bestaaet alm. Frbrødspr. (3 Sprog) med $121\frac{1}{3}$ P. (Udm.), i de anordnede 6 Fag 52 P., i 1888 her ved Skolen 4. Kl.'s Aarspr. i lat. Stil med g+, opt. i 5. Kl. d. 19. Avg. 1887, fyldt 19 Aar d. 27. April 1890;
10. Einar Peter Jørgen Falbe-**Hansen**, S. af Sagfører og Branddirektør i Holstebro Emanuel Falbe-H., som 1887 ved Holstebro Realskole havde bestaaet alm. Frbrødspr. (3 Sprog) med $108\frac{1}{3}$ P., i de anordnede 6 Fag $47\frac{1}{3}$ P., i 1888 her ved Skolen 4. Klasses Aarspr. i latinsk Stil med tg+, opt. i 5. Kl. d. 19. Avg. 1887, fyldt 18 Aar d. 3. Avg. 1889;
  11. Ove Christian **Krarup**, S. af Ingeniør Peter Chr. Ev. Kr. i København, opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1884, fyldt 18 Aar d. 18. Febr. 1890;
  12. Carl Christian **Mulvad**, S. af Fuldmægtig Hans Ptr. M. i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1883, fyldt 19 Aar d. 24. Febr. 1890;
  13. Jens Christian **Sixhøi**, S. af Kontorist Peter S. i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1883, fyldt 17 Aar d. 25. Juli 1889; og
  14. Johannes Vogelius **Støenstrup**, S. af Proprietær Jens Kraft V. St. paa Kvistgaard i Vejrum Sogn ved Struer, opt. i 1. Kl. d. 19. Avg. 1884, fyldt 18 Aar d. 16. Novbr. 1889;
- samt en Privatist
- Magnus Henrik **Madsen**, S. af Forretningsfører M. i Kbhvn., som i 1887 som Privatist ved Borgerdydsskolen paa Kristianshavn havde bestaaet 4. Kl.'s Aarspr. i Afslutningsfagene med $21\frac{1}{2}$ P., Aaret efter ved samme Skole samme Kl.'s Aarspr. i lat. Stil med tg og nu dimitteredes af Sognepræst Emil Petersen i Louns.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare:

- i Dansk som fri Opgave: Om Sports Betydning for de unges legemlige og aandelige Udvikling;
 og over et kendt Stof: Om den Litteratur, som Reformationsbevægelsen fremkaldte i Danmark;
 i Latin til Oversættelse paa Dansk:

Geometriæ¹⁾ studio non sine causa summi viri multum operæ dederunt. Nam cum sit hæc scientia divisa in numeros atque formas, numerorum quidem notitia non oratori modo, sed cuicumque saltem primis litteris erudito necessaria est. In causis vero vel frequentissime versari solet; in quibus orator si circa summarum computationem²⁾ trepidat, judicatur indoctus. Illa vero pars, quæ ad formas pertinet, et ipsa quidem cadit frequenter in causas (nam de terminis mensurisque sunt lites), sed habet majorem quandam aliam cum arte oratoria cognationem. Jam primum ordo est geometriæ necessarius: nonne etiam eloquentiæ? Ex prioribus geometria probat insequentia, ex certis incerta: nonne idem in dicendo facimus? Denique probationum quæ sunt potentissimæ, lineares³⁾ vulgo dicuntur: quid autem magis oratio quam probationem petit? Falsa quoque veris similia geometrica ratione deprehenduntur. Nam quis non ita proponenti credat: „quorum locorum extremæ lineæ eandem mensuram habent, eorum spatium quoque, quod his lineis continetur, par sit necesse est“? At id falsum est; nam plurimum refert, cujus sit formæ ille circuitus, meritoque reprehensi sunt a geometris historici, qui magnitudinem insularum satis significari navigationis ambitu crediderunt. Quid, quod se eadem geometria tollit ad rationem usque mundi? in qua; cum siderum certos constitutosque cursus numeris docet, discimus, nihil esse inordinatum atque fortuitum; quod ipsum nonnumquam pertinere ad oratorem potest. An vero, cum Pericles Athenienses, solis obscuratione territos, redditis ejus rei causis metu liberavit, aut cum Sulpicius ille Gallus in exercitu L. Pauli de lunæ defectione disseruit, ne velut prodigio divinitus facto militum animi terrentur, non videntur usi esse oratoris officio? Quod si Nicias in Sicilia scisset, non eodem confusus metu pulcherrimum Atheniensium exercitum perdidisset; sicut Dion, cum ad destrnendam Dionysii tyrannidem venit, non est tali casu deterritus.

¹⁾ Geometria: a) Mathematik; b) (specielt) Geometri. —
²⁾ computatio: Beregning. — ³⁾ linearis: geometrisk.

og i Fransk til Oversættelse paa Fransk:

Den 25de Novbr. 885 viste 30000 Normanner sig for Paris om Bord paa ¹⁾ 700 Skibe. Efter at have plyndret Paris tre Gange, gjorde de Regning paa for fjerde Gang at komme derind uden Modstand. Men de fandt Staden befæstet og Floden spærret af to Træbroer, som to svære Taarne beskyttede. Grev Eudes og Biskoppen af Paris, Goslin, havde indesluttet sig paa Øen i Seinen med alle Egnens tapreste Folk²⁾, og de opmuntrede Indbyggerne til at kæmpe paa Liv og Død³⁾ i Steden for at lade sig slæbe bort i Trældom af Barbarerne. I to Dage stormede Normannerne det Taarn, som man havde bygget paa den store Bro, men bleve kastede tilbage. Nogle Uger efter begyndte Fjenderne Angrebet igen; men deres Krigsmaskiner bleve sønderslaaede af de belejredes, og alle deres Anstrængelser vare forgæves. En Stigning af Seinen kom dem da til Hjælp, bortrev en Del af den lille Bro og afskar⁴⁾ Taarnet fra Øen. Tolv Mænd forsvarede sig der en hel Dag, indtil Normannerne satte Ild paa Taarnet. Uagtet de tolv tapre Mænd maatte overgive sig, tabte Pariserne ikke Modet. Det lykkedes hverken Hungersnøden eller Fjendernes Vaaben at overvinde deres Modstand. I Oktober, efter elleve Maaneders Belejring, viste Kejser Karl den Tykke sig endelig med en talrig Hær. Men den fejge Mand gav Barbarerne Penge samt Tilladelse til at overvintre i Burgund og plyndre dette Land i Ro og Mag.

¹⁾ om Bord paa: montés sur. ²⁾ Folk: gens. ³⁾ paa Liv og Død: à outrance. ⁴⁾ afskære: isoler. — Alle Talord skrives med Bogstaver.

I Bedømmelsen deltog foruden de fra Undervisningsinspektionen sendte Meddomsmænd kun Lærere ved Skolen.

Udfaldet ses af den vedføjede Oversigt A, hvor, ved de paagældende af Skolens Disciple, de Tal, der findes indskudte efter deres Navne, angive de Tal Points, hver især af dem i sin Tid ved 4. Klasses Aarsprøve havde opnaaet henholdsvis i samtlige Fag og i de 5 afsluttede.

A. Afgangsprøve for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning 1890.

	Dansk Stil.		Dansk mundtl. og Ophørslek.	Fransk skr. og mdl.	Tysk.	Engelsk.	Historie.	Latin			fræsk.	Naturlære.	Points.	Hovedkarakter.
	Fri Opg.	Bnd. Opg.						skriftlig.	mundtlig med uden Forberedelse.					
Andersen. A. Chr.	mg ÷	g+	mg+	g	mg	"	ug	g+	mg+	g	mg ÷	ug	91	1. Karakter.
Bendix. Frdr. S. (49 ² / ₃ , 24 ¹ / ₃ P.)	g+	g+	g+	g	"	mg ÷	mg+	mg	mg	mg	g ÷	g+	82	2. Karakter.
Bruhn. Asger (40, 25 P.)	g	g	g	tg+	g ÷	"	mg ÷	g	g+	g+	tg	g+	60	3. Karakter.
Bruun. Chr. A. R. (69 ¹ / ₃ , 32 P.)	g	g+	g	g ÷	mg ÷	"	g	mg ÷	g+	g+	g	mg ÷	73 ¹ / ₃	2. Karakter.
Christiansen. J. Chr. E.	mg	mg	mg	mg	"	mg	g	g+	mg ÷	mg ÷	mg ÷	ug ÷	90 ² / ₃	1. Karakter.
Clausen. Viggo P. B. (57 ¹ / ₃ , 26 P.)	g ÷	g ÷	g	mg ÷	g+	"	mg ÷	tg	g ÷	tg+	g ÷	ug ÷	65 ¹ / ₃	2. Karakter.
Dahl. H. Th. Einar (57, 19 ² / ₃ P.)	g+	g+	g+	mg ÷	mg	"	ug ÷	g ÷	mg	g	mg ÷	g ÷	84	1. Karakter.
Friis. Aage (81 ² / ₃ , 37 P.)	mg	mg+	ug ÷	mg	ug	"	ug	mg+	mg	mg+	mg	ug	103 ² / ₃	1. Karakter.
Hansen. Chr. Frdr.	g+	mg ÷	mg+	mg+	"	ug ÷	mg ÷	mg+	mg	mg ÷	mg ÷	ug ÷	95 ¹ / ₃	1. Karakter.
Hansen. Einar P. J. Falbe-	g+	g+	mg	g	"	ug ÷	mg ÷	g	mg+	mg ÷	g	g+	83	2. Karakter.
Krarup. Ove Chr. (54, 31 ¹ / ₃ P.)	g	g ÷	mg+	g+	ug	"	ug ÷	mg ÷	ug ÷	mg+	mg+	tg	87 ² / ₃	1. Karakter.
Mulvad. Carl Chr. (63 ² / ₃ , 29 ² / ₃ P.)	g	g ÷	g ÷	g	mg	"	tg+	g ÷	g+	ug ÷	tg	mg	60	3. Karakter.
Sixhøj. Jens Chr. (70, 29 ¹ / ₃ P.)	mg ÷	mg ÷	mg	ug ÷	"	ug	ug	mg+	ug	mg+	ug ÷	mg	104	1. Karakter.
Steenstrup. Johannes V. (76, 33 P.)	mg ÷	g+	g+	g+	"	mg	mg	g ÷	mg ÷	g	mg ÷	mg+	85	1. Karakter.
Privatist: Madsen. M. H. (—, 21 ¹ / ₃ P.)	g ÷	g	g	g ÷	"	ug ÷	mg	g+	g	g	tg+	tg+	65 ¹ / ₃	2. Karakter.

b. Almindelig Forberedelsesprøve samt Aarsprøve for den stud. Afdeling af 4. Klasse.

I 4. Kl. sad der 15 Disciple, af hvilke 3 vare Real-disciple, og deraf igen 2 kun skulde underkaste sig Prøve i 2 Sprog, medens af de studerende 3 hørte til den matematisk-naturvidenskabelige Retning, de øvrige 12 til den historisk-sproglige. Desuden havde der meldt sig som Privatister i sproglig-historisk Retning 5 Disciple af 5. Klasse, nl. 1. Hans Peter **Aastrup**, 2. Vilhelm **Breitenstein**, 3. Valdemar **Gad**, 4. Søren **Jensen** og 5. Søren **Sørensen**, som alle i Aaret 1889 ved Realskolerne i Thisted (3 og 5), Nykøbing paa Mors (1), Struer (4) eller Magleby paa Møn (2) havde bestaaet almindelig Forberedelsesprøve med 3 (1 og 5) eller 2 (2, 3 og 4) Sprog med henholdsvis 117 $\frac{1}{3}$ P. (i de anordnede 6 Fag 50 $\frac{1}{3}$), 91 $\frac{1}{3}$ (40), 104 (47 $\frac{1}{3}$), 111 (53 $\frac{1}{3}$) og 83 $\frac{1}{3}$ (34 $\frac{2}{3}$) P. og derefter havde tilbragt et Aar her ved Skolen, idet de havde deltaget i 5. Klasses Undervisning i de Fag, hvori de havde kunnet følge med Klassen, hvorefter de nu ved Siden af Optagelsesprøve til samme Klasse ønskede at underkaste sig den ved Bekendtgørelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 28. Maj 1889 anordnede Tillægsprøve i Latin og Græsk*), samt to Privatister, nl. Rasmus Peter **Fog** og Johannes Vilhelm **Jensen**, som ønskede at underkaste sig den til 4. Klasses Aarsprøve svarende første Del af Afgangsprøven.

---

*) Da Nr. 2 Vilhelm Breitenstein ved Udgangen af December Maaned 1890 udtraadte af Skolen, meddelte Ministeriet ved Skrivelse til Rektoratet af 22. s. M., at Mennesker, der som han ved en privat Realskole have bestaaet almindelig Forberedelsesprøve og derefter melde sig til denne Tillægsprøve, forud maa betale „Privatistpenge“ 6 Kroner og saa faa Vidnesbyrdet gratis.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare for alle Klassens Disciple:

i Dansk: Hvilket Land jeg helst vilde se, og hvorfor;

i Geometri:

1. En Hest er tøjret i Kanten af en cirkelformet Eng, og Tøjret er lige saa langt som Cirkelens Radius. Bevis, at Arealet af den Del af Engen, som Hesten kan afgræsse, udgør mindre end 40 pro cent af hele Engens Areal.

2. To Cirkler, der skære hinanden i P og Q, røre en Vinkels Ben; den enes Røringspunkter med Vinkelbenene betegnes ved A og A₁, den andens ved B og B₁, saaledes at A og B ligge paa samme Vinkelben. Bevis, at Linjen PQ's Forlængelser gaa gennem Midtpunkterne af AB og A₁ B₁ samt at AA₁, BB₁ og PQ ere parallele.

3. Konstruer en Rhombe, i hvilken den ene Diagonal er lig med Rhombens Side, naar der er givet to Punkter A og B, gennem hvilke denne Diagonal skal gaa, og et af den anden Diagonals Endepunkter skal ligge i et tredje givet Punkt C.

og i Aritmetik:

1. Find x og y af Ligningerne

$$\frac{5}{3x} - \frac{4}{9y} = 9 \text{ og } 27xy = -1.$$

2. En Mand laaner i en Bank 60000 Kr., og efter et Aars Forløb betaler han 3150 Kr. i Rente. Det næste Aar foretrækker han at betale Renten i maanedlige Terminer; hvor meget har han da at betale hver Maaned, naar der skal tages Hensyn til Rentes Rente?

3. En Landmand brugte 5 Aar i Træk hvert Aar det samme Kvantum Korn til Udsæd; og i de 4 sidste Aar høstede han hvert Aar halv saa mange Fold som i det nærmest foregaaende. Hvor mange Fold høstede han det første Aar, naar han i alle 5 Aar tilsammen høstede 6 $\frac{1}{2}$ Gange saa meget Korn, som han i det hele havde saaet?

Ved n Fold skal forstaas n Gange Udsæden;

for de studerende Disciple samt de 7 Privatister:

i Latin til Oversættelse paa Latin:

Af Cæsars Skrift¹⁾ om Gallerkrigen se vi, hvor tapper og krigersk en Nation Gallerne vare. Sammesteds have vi læst, at de fordum have boet mellem Oceanet og Rhinen og Alperne.

Da disse Lande ikke kunde rumme²⁾ deres uhyre Mængde, droge 300,000 Mennesker ud for at søge nye Boliger³⁾. En stor Del af dem nedsatte sig i Italien, hvor de i Aaret 390 f. Chr. erobrede og afbrændte Rom. Andre førte, efter at have betvunget Pannonien, i mange Aar Krige med Naboerne. Hos disse var Frygten for Gallernes Navn saa stor, at mange købte Fred af dem for store Pengesummer. Kong Ptolemæus af Macedonien var den eneste, som ikke blev forskrækket, da han hørte om Gallernes Ankomst. Han vovede endog at gaa dem i Møde med en lille Hær. Et Gesandtskab fra Dardanerne⁴⁾, som tilbøede ham Hjælpetropper, afviste⁵⁾ han overmodigt, idet han sagde, at han til Soldater havde Sønner af dem, som havde tjent under kong Alexander og gennemvandet⁶⁾ hele Asien som Sejrherrer; det var ude med⁷⁾ Macedonien, dersom saadanne Mænd nu trængte til Dardanernes Hjælp. Faa Dage efter leveres Slaget mellem Macedonerne og Gallerne; hine overvindes og nedsables. Efter at Ptolemæus var bleven tagen til Fange haardt saaret, blev hans Hoved afhugget⁸⁾ og baaret omkring over hele Slaglinien, fæstet til⁹⁾ en Lanse. Faa af Macedonerne frelste sig ved Flugt.

1) Skrift = liber (her i Pluralis). 2) at kunne rumme = capere. 3) Bolig = sedes. 4) en Dardaner = Dardanus. 5) at afvise = spernere. 6) at gennemvandre = peragrare. 7) det er ude med = actum est de. 8) at afhugge = amputare. 9) at fæste til = affigere;

og for Realdisciplene:

i Engelsk til Oversættelse paa Dansk:

Farmer Harley's sheep always used a certain path through a thicket when evening came and they left the downs¹⁾ for home. There might have been easier ways, but these sheep had gone by that path for ten years or more, and sheep like nothing so well as doing the same thing over and over again; and when the leader of the flock does a thing, all the rest of the flock must do the same thing after him. Now it happened that one morning, while the sheep were quietly grazing on the down, a sea-gull²⁾, searching for a place to make a nest, came upon³⁾ the very thicket which the sheep used to cross and made her nest there on the ground. But this spot was directly in the sheeps' path, and when they came trotting home that evening in a long file⁴⁾, crowding⁵⁾ each other as sheep will do, the leading sheep was almost over the brooding⁶⁾ gull before he

saw it. He might have trodden on it, not knowing what it was, but the gull did not choose to be put out of the way in such a manner, and therefore she half rose, spreading her broad wings, flapping⁷⁾ them violently and squeaking⁸⁾ like a half-stifled⁹⁾ locomotive whistle, No right minded¹⁰⁾ sheep would have trodden on a thing that acted like that, so the leading sheep jumped over the angry gull, and all the following sheep did the same. But, what is still more curious: the same game was repeated every following morning and evening for more than three weeks; the sheep would not give up their usual path, nor would the gull leave her nest as long as she was brooding.

1) down, Bakke. — 2) (sea-) gull, Maage. — 3) to come upon, at støde paa. — 4) file, Række. — 5) to crowd, at presse paa. — 6) to brood, at ruge. — 7) to flap, at baske med. — 8) to squeak, at pibe. — 9) to stifle, at kvæle. — 10) rightminded, retsindig.

og i praktisk Regning:

1. A køber d. 18. Oktober 10 Obligationer, der hver lyder paa 100 Kr., hvoraf der svares 4 Procent aarlig Rente af deres paalydende Værdi, til Kurs $95\frac{1}{3}$ (∴ han betaler $95\frac{1}{3}$ Kr. for 100 Kr. i Obligationer), og 12 Obligationer, der hver lyder paa 200 Kr., hvoraf svares $3\frac{3}{8}$ Procent aarlig Rente, til Kurs $92\frac{2}{3}$. Hvor meget skal han betale, naar han foruden Købesummen skal betale Renter (simpel Rente) af Obligationerne fra nærmest foregaaende 11. Juni til den Dag, han købte dem? De nævnte Dage regnes ikke med, og hver Maaned regnes for 30 Dage, og altsaa Aaret for 360 Dage.

2. Af 2 Metallblokke, der have Form af Tærninger, hvis Kanter ere givne, a Fod og b Fod, skal ved Sammensmeltning dannes en Kugle. Hvor stor bliver dennes Radius og hvor stor dens Vægt, naar der gives, at Metallets Vægtfylde er c og 1 Kubikfod Vand vejer d ρ ?

Ekspl.: a = 1,2384, b = 0,7536, c = 11,34, d = 61,8317.

Tærningens Kubikindhold er k^3 , hvor k betegner Kanten, og Kuglens $\frac{4}{3} \pi r^3$.

De efter det ovenstaaende for Herluf Hansen af Skolen selv givne Opgaver vare:

i Dansk: Nilen og Nillandene.

i Latin til Oversættelse paa Latin:

Livius fortæller i 25de Bog, hvorledes Romerne narrede¹⁾ Hannibal.

I Aaret 212 f. Chr. belejrede Konsulerne Appius og Fulvius Capua. Da Hannibal hørte, at denne By var stedt i Nød ved Belejringen²⁾, ilede han straks til Campanien; thi han haabede let at slaa Romerne og saaledes at befri Capua fra Belejringen. Saasnart han havde nærmet sig Byen, førte han Tropperne ud i Slaglinie. En Rytterkamp leveres, og i omtrent 3 Timer kæmpes der heftig. Men pludselig kom en ny Hær til Syne³⁾, som Kvæstoren Cn. Cornelius, uden Romernes Vidende⁴⁾, havde samlet. Ved dette Syn⁵⁾ bleve baade Poenerne og Romerne forskrækkede, og paa begge Sider⁶⁾ blev der givet Tegn til at gaa tilbage. Saaledes afbrydes⁷⁾ Kampen. Faa Dage efter besluttede Konsulerne, for at vende Hannibal bort fra⁸⁾ Capua, at bryde op⁹⁾ fra det campanske Distrikt¹⁰⁾; Fulvius gik bort til det cumanske¹¹⁾ Distrikt, Appius til Lucanien. Næste Dag meldte Spejdere¹²⁾ Hannibal, at Fjendernes Lejr syntes at være tom¹³⁾; hvis Rygtet talte sandt¹⁴⁾, var Capua befriet fra Belejringen. Da Hannibal erfarede, at Rygtet var sandt, vidste han først ikke, hvorhen han skulde vende sig; tilsidst begyndte han at forfølge Appius. Men efter at Fulvius havde hørt dette, vendte han hurtig ad en anden Vej tilbage til Campanien og erobrede Capua.

1) narrer: diciPIO. 2) „var stedt i Nød ved Belejringen“ oversættes „trykkedes ved Belejringen“ (Belejring: obsidio). 3) kommer til Syne: appareo. 4) uden — Vidende udtr. ved inscius. 5) Syn: aspectus IV. 6) paa begge Sider: utrinque. 7) afbryder: dirimo. 8) vender bort fra: avertio ab. 9) bryder op: castra moveo. 10) Distrikt: ager. 11) cumansk: cumanus. 12) Spejder: explorator. 13) tom: vacuus. 14) taler sandt: vere dico.

i Geometri:

1. I en retvinklet Trekant ABC, hvor B er den rette Vinkel, er $AB = 5'$, $BC = 12'$. Paa Midten af Hypotenusen oprejses en vinkelret, der skærer den største Kathete i et Punkt E; hvor lang er Linien AE?

2. Man har en Trekant ABC og dens omskrevne Cirkel; paa Midten af AC oprejses en vinkelret, der skærer Cirklen og de to andre Sider (den ene forlænget) i Punkterne D, E, F og G; disse følge efter hinanden i den angivne Orden og saaledes, at der findes en Trekant GBE. Bevis, at Linien BF halverer Vinklen GBE.

3. To parallelle Linier og et Punkt ere givne; gennem Punktet skal trækkes en ret Linie saaledes, at der af den mellem Parallelerne afskæres et Stykke af given Længde.

og i Aritmetik:

1. En Kapital staar ude paa Rente og Rentes Rente i 30 Aar, de første 15 Aar til $4\frac{1}{2}$ p. Ct. p. a., de sidste 15 Aar til $3\frac{1}{2}$ p. Ct. p. a. Til hvor mange p. Ct. p. a. maatte den have været udsat i alle de 30 Aar for at vokse til samme Størrelse som i det nævnte Tilfælde?

2. Find Værdien af $\frac{x}{y} + \frac{y}{x}$, naar x og y ere Rødderne i Ligningen $z^2 + az + b = 0$.

3. To Ryttere A og B ride rundt i en Cirkelperiferi; de ride samtidig ud fra et Punkt, men hver til sin Side. Paa hvilket Punkt af Cirkelperiferien mødes de første Gang, naar A rider 7 Omgange, medens B rider 6?

I Bedømmelsen deltog, foruden de fra Undervisningsinspektionen sendte Meddomsmænd, for Naturhistoriens Vedkommende Justitssekretær Morville og ellers kun Lærere ved Skolen.

Udfaldet ses af de tilføjede Oversigter B. 1 og 2.

Den almindelige Forberedelsesprøve bestodes altsaa af Frode Christen **Kisum**, S. af Fabrikant Niels K. i Vb., opt. i 3. Rkl. d. 19. Avg. 1887, fyldt 16 Aar d. 23. Juli 1889.

Af de 5 studerende Privatister fra Skolens 5. Kl. meldte Vilhelm Breitenstein siden, at han ønskede at gaa over til den matematisk-naturvidenskabelige Retning, hvortil kun udkræves Tillægsprøve i Latin, som han altsaa havde bestaaet.

Desuden opnaaede af de i Klassen siddende 12 studerende Disciple de 10 det Tal Points (33), der er sat som Vilkaar for, at de kunne erhverve sig Rettigheder jævnsides med dem, der have bestaaet almindelig Forberedelsesprøve. Aage Angelo havde været syg en meget stor Del af Aaret.

c. Latinprøve for Farmaceuter

er, siden Beretningen sluttedes i forrige Aars Indby-

B I. Aarsprøve for studerende Disciple af 4. Klasse i Sommeren 1890.

	Retning.	Dansk Stil.	Tysk.	Fransk.	Latin skr. og mdtl.	Historie.	Geografi.	Naturhist.	Aritmetik.	Geometri.	Græsk.	Naturkære.	Points		Udfald.
													sammen.	i afsluttede Fag.	
Angelo. Aage	mt.-ntrv.	g+	g	g÷	mdl.	tg+	g	g÷	mdl.	tg	„	ug÷	13	÷ ¹ / ₃	Ej best.
Glarbo. Christian	spr.-hist.	g÷	mg÷	ug÷	g+	mg	mg÷	mg	mg÷	mg÷	mg÷	„	68 ¹ / ₃	32 ¹ / ₃	Bestaaet.
Halberg. Johan Frdr.	spr.-hist.	mg÷	g+	mg+	mg÷	g	tg	mg÷	g+	g+	mg÷	„	62	24 ¹ / ₃	Bestaaet.
Hansen. Herluf	mt.-ntrv.	g+	mg	g	mg÷	mg÷	ug÷	mg+	mg	ug÷	„	mg	73 ¹ / ₃	34 ² / ₃	Bestaaet.
Jørgensen. Jørgen Peter	spr.-hist.	mg+	mg+	mg+	ug÷	ug	ug÷	ug÷	g	mg÷	mg+	„	78 ¹ / ₃	34	Bestaaet.
Kirkegaard. Mads	spr.-hist.	mg+	mg	ug÷	mg	ug	mg÷	g	g+	mg	g+	„	72 ² / ₃	31	Bestaaet.
Knorr. Julius Chr. G.	spr.-hist.	mg	g	g	g	mg÷	g+	mg÷	mg÷	g+	g+	„	63 ² / ₃	29 ² / ₃	Bestaaet.
Ramsgaard. Chr.	mt.-ntrv.	mg÷	mg÷	mg	mg÷	mg	mg÷	mg÷	tg+	ug÷	„	mg+	69 ¹ / ₃	31 ² / ₃	Bestaaet.
Rendtorff. Chr. Thdr. Ein.	spr.-hist.	g	mg	mg	g÷	g	mg	ug÷	g+	tg	g+	„	58 ¹ / ₃	28 ¹ / ₃	Bestaaet.
Rørbye. John M.	mt.-ntrv.	g	tg+	g÷	tg÷	g÷	mdl+	g÷	g÷	g+	„	tg÷	18 ¹ / ₃	2	Ej best.
Sivertson. Olaf S.	spr.-hist.	mg	mg+	ug÷	ug÷	ug	mg+	mg+	g	g÷	ug÷	„	76 ¹ / ₃	30 ² / ₃	Bestaaet.
Zeuthen. Fredr. B.	spr.-hist.	g÷	mg÷	mg÷	g+	g+	mg÷	g÷	g	mg+	g÷	„	59 ¹ / ₃	28 ² / ₃	Bestaaet.
Privatister fra 5. Kl.															
Aastrup. Hans Peter	spr.-hist.	„	„	„	g+	„	„	„	„	„	g	„			Bestaaet.
Breitenstein. Vilhelm	spr.-hist.	„	„	„	g	„	„	„	„	„	tg+	„			Ej best.
Gad. Valdemar	spr.-hist.	„	„	„	mg+	„	„	„	„	„	mg÷	„			Bestaaet.
Jensen. Søren	spr.-hist.	„	„	„	mg+	„	„	„	„	„	mg÷	„			Bestaaet.
Sørensen. Søren	spr.-hist.	„	„	„	g÷	„	„	„	„	„	tg+	„			Ej best.
og andensteds fra															
Fog. Rasmus Peter	spr.-hist.	„	„	„	„	„	mg÷	g+	„	„	„	„			Ej best.
Jensen. Johannes Vilh.	spr.-hist.	„	„	„	tg+	„	g+	g	„	„	„	„			Ej best.

delsesskrift, her ved Skolen bleven afholdt med 6 Examinander, nemlig:

1. Laurits **Færch**, S. af Tobaksfabrikant F. i Holstebro, født d. 19. Avgust 1874;
2. Jens **Lind**, S. af Landinspektør og Branddirektør L. i Skive, f. d. 1. Marts 1874;
3. Axel **Carlsen**, S. af Politibetjent C. i Skive, f. d. 26. November 1874;
4. Jens **Sørensen**, S. af Grosserer S. i Nykøbing paa Mors, f. d. 19. Maj 1875;
5. Henrik Johan **Otterstrøm**, S. af Bankkasserer O. i Aarhus, f. d. 27. April 1874 og
6. Hans Siig **Madsen**, Elev paa Koldby Apotek i Ty, f. d. 8. Februar 1873.

Foruden den mindre Læsebog, der kræves læst, og hvortil Nr. 3 havde valgt Mikkelsens, de øvrige Forchammers, opgav Nr. 1 de 34 og Nr. 6 de 31 første Kapitler af 1. Bog, Nr. 2 2. Bog og de 7 første Kapitler af 3. Bog af Cæsars Gallerkrig, Nr. 3 og 4 af Kornelius Nepos de 4 første Feltherrer, og Nr. 5 af Evtropius 5. og 6. Bog og de 14 første Kapitler af 7. Bog.

Overhøringen udførtes hver Gang af Rektor H. H. Lefolii med Tilkaldelse som Meddomsmand af Ovrlr., Lærer i Latin ved Skolen Chr. Ramsgaard, og med Undtagelse af Nr. 5, som den 6. April d. A. kun opnaede Karakteren maadelig, **bestode** de øvrige, Nr. 1 d. 30 Maj f. A. med mg $\frac{2}{3}$, Nr. 2 d. 18. Juni s. A. med mg, Nr. 3 d. 13. Oktober med ug, Nr. 4 d. 19. Decbr. f. A. med g og Nr. 6 d. 20. April d. A. med mg.

---

a. Halvaarsprøven holdtes i Løbet af de to sidste Uger før Juleferien. Den skriftlige Prøve omfattede samtlige vedkommende Fag, og Arbejderne udførtes paa passende Tider i Ugen fra 8. til 13. December, medens de mundtlige Prøver

holdtes i Ugen fra 17. til 23. s. M., dog saaledes, at der om Tirsdagen den 23. blev Tid tilovers til Sammentælling og statistisk Opgør, saa at Udfaldet kunde kundgøres for den samlede Skole Kl. 1³/₄. Mundtlig Prøve holdtes med 6. og 4. Klasse i alle Fag, med 5. i alle undtagen Latin uforberedt, Dansk og Engelsk, med 3., 2. og 1. ikke i Religion, med 3. heller ikke i Naturlære, og med 1. ikke i Matematik. I begge Forberedelsesklasser omfattede Prøven alle Fag med Undtagelse af danske Vers. Foruden Dansk i 6. og 1. Klasse og uforberedt Latin i 6., hvori Rektor Lefolii selv overhørte, deltog han i Bedømmelsen saavel af de skriftlige Arbejder med Undtagelse af de matematiske i alle Klasser som af de mundtlige Prøver i Oldnordisk i 6., Fransk i 2. og 1. og Tysk og Engelsk i 2., medens han var tilstede helt eller til Dels ved Prøven i Matematik i 4. og 3. Klasse; ellers fældtes Dommen af en Lærer til foruden den vedkommende Faglærer, som besørgede Overhørelsen.

b. Optagelsesprøven over de Disciple, der vare meldte til at gaa over fra Forberedelseskolen til Katedralskolen, blev afholdt saaledes, at den udgjorde en Del af den samlede Aarsprøve for begge Skoler, idet i hvert Fag vedkommende Lærer i Katedralskolens 1. Klasse i Forening med Faglæreren i Forberedelsesskolens øverste Klasse fældte Dommen, og den endelige Afgørelse om Optagelsen blev truffen ved Lærermødet efter Afslutningen af den hele Aarsprøve. Over de andre Disciple, der vare meldte til Indtrædelse enten i Forberedelseskolen eller i Katedralskolen, holdtes Optagelsesprøven paa sædvanlig Maade Mandagen den 14. Juli, saaledes at hver Discipel i hvert Fag blev prøvet af den Lærer, der i Aarets Løb havde undervist i Faget i den Klasse, der var nærmest under den, han var indmeldt til, kun til Frbkl. a. af denne Klasses egen Lærer; 5 Disciple, der skulde underkaste sig Optagelsesprøven til 5. Kl., blev prøvede ved denne Klasses Aarsprøve i de vedkommende Fag.

c. Offentlig Prøve i Sang for Skoleaaret 18⁸⁹/₉₀ afholdtes Fredagen den 30. Maj Kl. 5. Der blev i alt sunget 14 Sange, nemlig enstemmig af samtlige syngende Disciple i hele den samlede Skole 2, i Forberedelseskolen 2 og i Katedralskolen 2, tostemmig af 6. og 5. Klasse 2, trestemmig af Katedralskolen 3, og som Kvartet af Disciple fra 6. og 5. Klasse 3 Sange.

d. Offentlig Prøve i Gymnastik for Skoleaaret 18⁸⁹/₉₀ afholdtes med 6. og 5. Klasse Torsdagen d. 23. Marts f. A. fra Kl. 12—2, med 4. og 3. Kl. Onsdagen d. 30. April 12—2, med

2. og 1. Klasse en nærliggende Dag 12—2 og med Forberedelsesskolen ligeledes 1—2. Foruden Skolens 2 Lærere i Faget deltog i Bedømmelsen Kaptejn af Fodfolket Seedorff. Paa Grundlag af en Karakter, de to Lærere hver for sine Klassers Vedkommende forud havde givet hver Discipel for hans Flid og Fremgang i Faget Aaret igennem, fastsattes Dommen efter et rimeligt Hensyn til Prøvens Udfald og udtryktes ved Karakterer, der bleve indførte i Eksamensprotokollen ved den sidst afholdte Halvaarsprøve og meddelte Hjemmet.

e. I Dans fremstilledes ved Afslutningen af Øvelserne for Vinteren 18^{90/91} af Deltagerne fra Katedralskolens Klasser offentlig Mandagen d. 16. Marts de yngre af de Viderekomne, Tirsdagen d. 17. Marts Begynderne og Onsdagen d. 18. Marts de ældre af de Viderekomne, hver Dag Kl. 5.

II. Disciplene.

Da Meddelelsen sluttedes i forrige Aars Indbydelsesskrift ved Begyndelsen af Maj Maaned f. A., talte Katedralskolen 96 Disciple, Forberedelsesskolen 33, tilsammen 129 Discipl., hvis Fordeling efter Klasse, Fag og Retning saaes af en tilføjet Oversigt.

Den 30. Juni udtraadte af Skolens 1. Realkl. Chr. Vater og Peter Lund.

Efter overstaact Afgangsprøve udtraadte af 6. Kl. de ovenomtalte 14 Disciple, og af 4. Kl.'s Realafdeling de 3 Disciple, der, som ovenfor meddelt, havde underkastet sig den alm. Forbrdlspr. Desuden udtraadte af 4. Kl.'s matem.-stud. Afdlg. John Rørbye, af 1. Kl.'s Rlafdl. Birger Thranum og af samme Kl.'s stud. Afdlg. Andreas Simmelhag, alle tre for andensteds at fortsætte deres Skolegang, og af 2. Realkl. Laurits Frost. Saaledes kom Katedralskolen til at tiltræde det ny Skoleaar med 73 af sine tidligere Disciple.

Af Forberedelsesskolen udtraadte efter overstaaet Aarsprøve 14 Disciple, som var fundne modne til Optagelse i Katedralskolen, saa at den kom til at tiltræde sit ny Skoleaar med 19 af sine tidligere Disciple.

Men da disse 14 Disciple, der udtraadte af Forberedelsesskolen, indtraadte i Katedralskolen, kom altsaa den samlede Skole til at tiltræde det ny Skoleaar med 92 af sine tidligere Disciple.

Foruden de omtalte 14 Disciple, der kom fra Forberedelsesskolen, optoges der ved Skoleaarets Begyndelse i Katedralskolen 16 Disciple, som vare blevne forberedte dertil andensteds, saa at Discipeltallet i den ved det ny Skoleaars Indgang var 108.

Ved Optagelsesprøven fandtes 11 indmeldte Disciple modne til Optagelse i Forberedelsesskolen, og desuden optoges ved selve Begyndelsen af det ny Skoleaar endnu 1 Discipel, saa at denne Skole kom til at gaa ind i det ny Skoleaar med 31, den samlede Skole med 134 Disciple.

Siden er der i Katedralskolen til forskellige Tider optaget 2 Disciple og i Forberedelsesskolen 1 Discipl., hvorimod der ved Udgangen af September Maaned udtraadte af 5. Kl. den nylig der optagne Discipl. Frode Kisum for privat at forberedes til senere at indtræde i samme Klasse som fuldt deltagende i Undervisningen, af Forberedelsesklasse b den nylig optagne Thorvald Flemming paa Grund af Sygdom og af Kl. a Brødrene Johannes og Knud Simmelhag, hvis Moder flyttede med dem til Birkerød; ved Udgangen af December udtraadte af 6. Kl. Niels Grønbæk, af 5. Kl. Wilhelm Breitenstein og af 2. Realkl. Hother Paludan; og ved Udgangen af Marts Maaned af 5. Kl. Lars Røn, som havde faaet Ansættelse ved Jærnbanen, og af 1. Kl.'s Realafdeling Niels Dam og Holger Larsen, som skulde i Lære.

Altsaa kommer Katedralskolen ved Begyndelsen af Maj Maaned til at tælle 98 Disciple og Forberedelseskolen 29, den samlede Skole ialt 127 Disciple, hvis Fordeling efter Klasse, Fag og Retning ses af nedenstaaende Oversigt:

Skole.	Klasse.	Studerende.			Realdisciple.			I alt.
		spr.-hist.	mat.-naturv.	til-samn.	med2 levende Sprog.	med3	til-samn.	
Katedralskolen.	6	6	"	6	"	"	"	6 Dspl.
	5	16	3	19	"	"	"	19 —
	4 st.	4	7	11	"	"	"	11 —
	4 Rl.	"	"	"	5	1	6	6 —
	3	5	1	6	3	2	5	11 —
	2 st.	"	"	18	"	"	"	18 —
	2 Rl.	"	"	"	3	5	8	8 —
	1	"	"	10	3	6	9	19 —
	til-samn.	31	11	70	14	14	28	98 Dspl.
Forberedelseskolen.	b	"	"	"	"	"	"	20 Dspl.
	a	"	"	"	"	"	"	9 —
	til-samn.	"	"	"	"	"	"	29 Dspl.
	i alt	31	11	70	14	14	28	127 Dspl.

Sondringen mellem de to Afdelinger af Realdisciple har sin Grund i den ved Anordning af 30. Avg. 1881 om den almindelige Forberedelseseksamen § 2 og 3 (Indbydelsesskrift for 1882 Sd. 84 og 85) truffne Bestemmelse, hvorefter kun de Disciple, der agte at indstille sig til Adgangseksamen i Matematik ved den polytekniske Lærestalt eller til den ved Landbohøjskolen foreskrevne Prøve for Skovbrugselever, behøve at bestaa Prøve i 3 levende Sprog, medens de øvrige

foruden Engelsk kun skulle underkaste sig Prøve i et af de to levende Sprog Fransk eller Tysk efter frit Valg. Hidtil have her ved Skolen alle vedkommende Disciple valgt Tysk.

Da Katedralskolens Disciple i Aarets Løb i de blandede Klasser i de Timer, hele Klassen har været samlet i, have siddet imellem hinanden efter Bogstav-rækken, uden Hensyn til, om de have været Realdisciple eller studerende, stilles de i efterfølgende Oversigt ligeledes mellem hverandre, medens for hver især et let forstaaeligt Mærke angiver hans Retning. Ved alle Disciple angives Faderens Stilling og Bopæl, for saa vidt denne ikke er i Viborg; ved de ny optagne, efter Ministeriets Forskrift i Rundskrivelse af 9. Avg. 1871, tillige enhvers Fødselsdag og Fødselsaar.

Katedralskolens 6. Klasse.

1. Berg. Frederik Friis (Detailhandler i Skive). — 2. Dahl. Thorvald (Sognepr. i Sejerslev paa Mors). — 3. Jacobsen. Jacob Bjerre (Gaardejer i Sandholm, Nørre-Nissum Sogn ved Struer). — 4. Melskens. Ivar (Overlæge). — 5. Nielsen. Viggo (Oversergent). — 6. Sørensen. Niels Peter (Gaardejer i Stautrup, Koldt Sogn, Ning Hrd., Aarhus Amt). — *Alle spr.-hist.*

5. Klasse.

1. Aastrup. Hans Peter (Provst, Sognepr. i Tødsø paa Mors).; *spr.-hist.* — 2. Bryndum. Johannes Jacob, født d. 13. Oktbr. 1874, Søn af Skovrider Johan Andreas Christian Bryndum i Silkeborg; *mat.-naturv.* — 3. Christensen. Melanchton, f. d. 19. April 1874, S. af Indremissionær Jens Christensen i Tisted; *spr.-hist.* — 4. Eriksen. Erik, f. d. 25. Decbr. 1870, S. af Gaardejer Niels Eriksen i Rom, Skovborg Hrd., Ringkøbing Amt; *spr.-hist.* — 5. Gad. Valdemar (Sogne-

præst i Hundborg i Ty); *spr.-hist.* — 6. Glarbo. Chr. (Songnepr.); *spr.-hist.* — 7. Halberg. Johan (Kbm.); *spr.-hist.* — 8. Hansen. Herluf (Overretsass.); *mat.-naturv.* — 9. Jensen. Søren (Gaardejer i Hillersborg, Gimsing Sogn, Hjerm Hrd., Ringkøbing A.); *spr.-hist.* — 10. Jepsen. Christen Back, f. d. 8. Oktbr. 1874, S. af Købm. Cornelius Jepsen i Sejerslev paa Mors; *spr.-hist.* — 11. Jørgensen. Jørg. (Gaardejer og Sognefoged i Lysgaard S., Viborg Amt); *spr.-hist.* — 12. Kirkegaard. Mads (Gaardejer i Thorning, Lysgaard Hrd., Viborg Amt); *spr.-hist.* — 13. Knorr. Julius (Maler i Fiskbæk, Nørlyng Hrd., Viborg Amt); *spr.-hist.* — 14. Ramsgaard. Christian (Overlærer); *mat.-naturv.* — 15. Rendtorff. Einar (Forp. paa Himmestrup i Lee Sogn, Middelsom Hrd., Viborg Amt); *spr.-hist.* — 16. Rosen. Johannes Reutze Peter Edvard Vilhelm, f. d. 23. Nvbr. 1872, S. af Jægermester Thomas Reutze Rosen paa Krabbesholm ved Skive; *spr.-hist.* — 17. Sivertson. Olaf (afd. Handelsmand; Morfader Provst Møller, Sognepræst i Selde i Salling); *spr.-hist.* — 18. Sørensen. Søren (Kbm. i Tisted); *spr.-hist.* — 19. Zeuthen. Frederik (Stiftsprovst); *spr.-hist.*

4. studerende Klasse.

1. Angelo. Aage (Redaktør); *mat.-naturv.* — 2. Hagensen. Anders (Malermester); *mat.-naturv.* — 3. Jansen. Henrik (Herredsfoged i Vestervig); *mat.-naturv.* — 4. Jensen. Johannes Vilhelm, f. d. 20. Januar 1873, S. af Distriktsdyrlæge Hans Jensen i Farsø, Gislum Hrd., Aalborg A., Viborg St.; *spr.-hist.* — 5. Juul. Lauritz (Ejer af Karolinelunds Mølle, Skannerup S., Gjern Hrd., Skanderborg Amt); *mat.-naturv.* — 6. Meldal. Alfred (Kantor); *mat.-naturv.* — 7. Møller. Julius (Dyrlæge, Proprietær paa Grinderslev Kloster i Nørre Hrd. i Salling); *spr.-hist.* — 8. Preisler. Otto Holger

(Gæstgiver); *mat.-naturv.* — 9. Rasmussen. Holger (Kasserer); *spr.-hist.* — 10. Thierry. Gaston (Distriktslæge paa Anholt); *spr.-hist.* — 11. Wohlsen. Karl (afd. Prokurator); *mat.-naturv.*

4. Realklasse.

1. Holm. Thomas (Skomagerm. Mart. H.); 2 *Spr.*
 — 2. Jensen. Jens Christian (Fostersøn af Portør Lauritzen); 2 *Spr.* — 3. Nielsen. Hans Jørgen (Telegrafbestyrer); 2 *Spr.* — 4. Philipsen. Holger (Mekanikus Eskild Philipsen); 3 *Spr.* — 5. Philipsen. Mandrup (Skolelærer og Kantor); 2 *Spr.* — 6. Søbørg. Axel (afd. Farver; Fosterfader Stiftsfysikus Bentsen); 2 *Spr.*

3. Klasse.

1. Andersen. Carl (Rebslager); *Rl.* 3 *Spr.* — 2. Bunde. Hjalmar (Løjtn., Gaardejer og Kbm. i Hestbæk, Alstrup S., Gislum Hrd., Aalborg A., Vib. St.); *spr.-hist.*
 — 3. Fredriksen. Fredrik (Husm. paa Viborg Vestermark); *spr.-hist.* — 4. Gregersen. Thorvald (Stabssergent); *Rl.* 2 *Spr.* — 5. Jensen. Jacob (Gaardejer i Øster-Nørsøller i Vejrum Sogn, Hjerm Herred, Ringkøbing Amt); *spr.-hist.* — 6. Krogh. Hans Peter (Tobaksfabrikant); *Rl.* 2 *Spr.* — 7. Markussen. Otto (Mægler) *spr.-hist.*
 — 8. Møller. Hans Peter, Br. til Nr. 7 i 4. stud. Kl.; *Rl.* 3 *Spr.* — 9. Nielsen. Martin (Politibetjent); *Rl.* 2 *Spr.* — 10. Rasmussen. Victor, Br. til Nr. 9 i 4. stud. Kl.; *spr.-hist.* — 11. Thomsen. Johannes (Bogholder); *mat.-naturv.*

2. studerende Klasse.

1. Andersen. Knud (Malermester). — 2. Andersen. Kristen (Maskinmester i Mønsted). — 3. Angelo. William, Br. til Nr. 1 i 4. stud. Kl. — 4. Blichfeldt. Emil (Expeditionschef). — 5. Christensen. Jens Christian (Kontorist).

— 6. Christensen. Niels (Kbm. Julius Chr.). — 7. Clausen. Axel Balslev, f. d. 16. Juli 1877, S. af Sognepr. Kristen Josefsen Clausen i Hunstrup, Hillerslev Hrd., Tisted Amt. — 8. Glarbo. Niels Henning, Br. til Nr. 5 i 5. Kl. — 9. Gregersen. Valdemar, Br. til Nr. 4 i 3. Kl. — 10. Gronemann. Carl (Kbm.). — 11. Henrichsen. Thomas Walsøe Johan, f. d. 20. April 1877, S. af Købmand Johan Anton Henrichsen i Skive, — 12. Junget. Christen (Toldassistent ved Nyminddegab) — 13. Kirkegaard. Povl Martin (Skoleinspektør) — 14. Kristensen. Kristian Marius, f. d. 11. Maj 1877, S. af afd. Skolelærer Povl Kristensen i Redsted paa Mors, Stifader Skolelærer A. Kristensen sammesteds. — 15. Pade, Peder (afd. Sagfører i Hjørring, Enken bosiddende i Aarhus). — 16. Prahl. Viggo (Kontorist). — 17. Thiele. Just Emil, f. d. 23. Novbr. 1877, S. af Byfoged og Borgmester i Skive Just Thiele. — 18. Zeuthen. Vilhelm, Br. til Nr. 19 i 5. Kl.

2. Realklasse.

1. Borresmidt. Anders Olaf Schoug, f. d. 15. Novbr. 1875, Søn af Snedkermester Niels Borresmidt i Viborg; *2 Sprog*. — 2. Christensen. Victor (Boghandler); *3 Spr.* — 3. Crone. Hans Jens (Slagtermester); *2 Spr.* — 4. Dragheim. Jacob (Barber); *3 Spr.* — 5. Lund. Jens Christian (Stabssergent); *3 Spr.* — 6. Lund. Richard, Br. til Nr. 5; *3 Spr.* — 7. Reumert. Georg Luis, f. d. 20. Juli 1876, S. af Stationsforvalter i Rødkærsbro, Vindum S., Middelsom Hrd., Viborg Amt, Andreas Balthazar Reumert; *2 Spr.* — 8. Würtzen. Karl (Stationsinspektør i Ulstrup); *3 Sprog*.

1. Klasse.

1. Aalkjær. Aage Viggo, f. d. 11. Marts 1878, Søn af Bagermester Ingvard Aalkjær i Viborg; *stud.*

- 2. Bendix. Christian (afd. Kbm.); *Rl. 2 Spr.* —
 3. Blichfeldt. Harald, f. d. 11. Decbr. 1878, S. af Expeditionschef Harald Fredrik Blichfeldt i Viborg, Br. til Nr. 4 i 2. stud. Kl.; *Rl. 2 Spr.* — 4. Christensen. Einar Glerup, f. d. 6. Marts 1879, S. af Boghandler Niels Peter Christensen i Viborg, Br. til Nr. 2 i 2. Rlkl.; *stud.* — 5. Daa. Axel Henrik, f. d. 23. Decbr. 1877, Søn af Købmand Niels Daa i Viborg; *Rl. 2 Sprog.* — 6. Dam. Alfred Marinus, f. d. 21. Septbr. 1878, S. af Ølbrygger Ingvard Dam i Viborg; *Rl. 3 Spr.* — 7. Dragheim. Kristian, f. d. 25. Marts 1877, S. af Barber Carl Fredrik Dragheim i Viborg, Br. til Nr. 4 i 2. Rlkl.; *Rl. 3 Spr.* — 8. Helsted. Thomas Johan, f. d. 14. Juni 1877, S. af Skomagermester Mads Thomsen Helsted i Viborg; *stud.* — 9. Johansen. Peter Kristian, f. d. 12. Novbr. 1878, S. af Avlsmand Carl Johan Johansen i Viborg; *stud.* — 10. Jørgensen. Christen, f. d. 14. Januar 1879, S. af afd. Fotograf Christen Estrup Jørgensen i Viborg; *Rl. 3 Spr.* — 11. Krogh. Søren Nicolaj Esmark, f. d. 11. Januar 1878, S. af Tobaksfabrikant Hans Christian Krogh i Viborg, Br. til Nr. 6 i 3. Kl.; *stud.* — 12. Lund. Michael Agerskov, f. d. 10. April 1874, S. af Proprietær Hans Carl Ludvig Lund paa Randrup Hovedgaard i Vinkel S., Middelsom Hrd., Viborg Amt; *Rl. 3 Spr.* — 13. Nielsen. Otto (Politibetjent i Fjends-Nørlyng Herred, Viborg Amt); *stud.* — 14. Nyeland. Knud Holm, f. d. 27. Novbr. 1877, S. af afd. Herredsfuldægtig Knud Munch Nyeland i Viborg, *Rl. 3 Spr.* — 15. Paludan. Otto Edvard, f. d. 8. Juni 1879, S. af afd. Bygmester Hother August Paludan i Viborg; *stud.* — 16. Petersen. Aage f. d. 13. Maj 1878, S. af Naalemager Morten Hansen Petersen i Viborg; *Rl. 3 Spr.* — 17. Petersen. Villiam (Kbm. og Gaardejer i Hinge, Lysgaard Hrd., Viborg Amt); *stud.* — 18. Støttrup. Jaques Schib-

bye, f. d. 17. Februar 1878, S. af Assistent ved Kreditforeningen Hans Martin Støttrup i Viborg; *stud.* — 19. Thrane. Frederik Christian Emil, f. d. 8. April 1878, S. af Herredsfoged Albert Ludvig Henrik Thrane i Viborg; *stud.*

Forberedelsesklasse b.

1. Andersen. Valdemar, Br. til Nr. 1 i 2. stud. Kl. — 2. Angelo. Holger, Br. til Nr. 3 i 2. stud. Kl. og Nr. 1 i 4. stud. Kl. — 3. Beyer. Andreas (Forvalten ved Sindssygeanstalten). — 4. Christensen. Benjamin, (Kbm. Hans Christensen). — Fog. Steen Ludvig Bille, f. d. 31. Oktbr. 1879, S. af Urmager Rasmus Ingvar Fog i Viborg. — 6. Giersing. Einar (Adjunkt). — 7. Glarbo. Gunnar, Br. til Nr. 3 i 2. stud. Kl. og Nr. 5 i 5. Kl. — 8. Hagn-Meincke, Friederich (Dr. med. & chir.). — 9. Hallager. Eigil (Reservelæge ved Sindssygeanstalten). — 10. Hansen. Mouritz, Br. til Nr. 7 i 5. Kl. — 11. Heiberg. Vilhelm (Distriktslæge). — 12. Hoglebe. Axel (Bagermester). — 13. Klitgaard. Hans (Bagermester). — 14. Larsen. Einar (Urmager). — 15. Larsen. Niels (Brygmester). — 16. Ramsgaard. Thøger, Br. til Nr. 13 i 5. Kl. — 17. Reumert. Carl Sophus f. d. 25. Oktober 1879, S. af Stationsforvalter i Rødkærsbro Andreas Balthazar Reumert, Br. til Nr. 7 i 2. Rlkl. — 18. Skov. Peter, f. d. 4. Oktober 1877, S. af afd. Proprietær Mathias Skov paa Ørredgaard, Fiskbæk S., Nørlyng Hrd., Viborg Amt. — 19. Smith. Volmer (Brygger). — 20. Vater. Vilhelm (Kbm.).

Forberedelsesklasse a.

1. Andersen Johannes, f. d. 21. Decbr. 1880, S. af prakt. Læge Johannes Cilius Andersen i Viborg. — 2. Dalberg. Axel Viggo Sciavitsky, f. d. 16. April 1880, S. af Landinspektør Axel Thor Sciavitsky Dalberg i Viborg. — 3. Fischer. Holger Friis, f. d. 3. Juni 1880,

S. af Købmand Jens Martin Severin Fischer i Viborg. — 4. Giersing. Ove Malling, f. den 26. Oktbr. 1880, S. af Adj. ved Katedralskolen Frode Giersing i Viborg, Br. til Nr. 6 i Frbrlsl. b. — 5. Heiberg. Søren Johan, f. d. 11. Maj 1880, S. af Distriktslæge Dr. med. Peter Vilhelm Heiberg i Viborg, Br. til Nr. 11 i Frbrdlskl. b. — 6. Lind. Carl Christian, f. d. 7. Decbr. 1878, S. af Fuldmægtig Valdemar Siegfred Lind i Viborg. — 7. Lund. Axel Baldur og 8. Holger Victor, f. henholdsvis d. 24. August 1880 og d. 11. Juni 1879, Sønner af Stabssergent Jensenius Lund i Viborg, Brødre til Nr. 5 og 6 i 2. Rlkl. — 9. Philipsen. Aage Philip Osvald, f. d. 15. Januar 1881, S. af Mekanikus Eskild Philipsen i Viborg, Broder til Nr. 4 i 4. Realklasse.

III. Arbejdets Ordning.

Efter at Overlærer Bahnson, som meddelt i forrige Aars Indbydelsesskrift, under 5. Februar f. A. var bleven entlediget fra sit Embede, meldte Ministeriet ved Skrivelse af 13. Maj s. A., at det samme Dag havde ansat Cand. theol. Sejersen som Timelærer ved Skolen fra 19. August s. A. at regne med Forpligtelse til at undervise 24 Timer ugentlig. Da fremdeles Gennemførelsen af den matematisk-naturvidenskabelige Retning gennem Skolens to øverste Klasser i Skoleaaret 1890—91 skulde begyndes med 5. Klasse, var det en Nødvendighed, at der i denne Retnings Hovedfag maatte ansættes en Lærer til foruden de to, der alt vare ved Skolen. Og under 12. Juni meldte da Ministeriet, at det samme Dag havde ansat Cand. phil. Adolph Carl Christian Lomholt i samme Stilling ved Skolen med samme Forpligtelse ligeledes fra 19. August s. A. at regne.

Under 23. Juli f. A. gav Ministeriet sit Minde til, at den for indeværende Skoleaar 1890—91 af Rektoratet foreslaaede Fag- og Timefordeling maatte lægges til Grund for Aarets Undervisning, og bifaldt fremdeles under 30. Juli en af Rektoratet foreslaaet Ændring i denne Fordeling.

Derefter blev for Katedralskolens Vedkommende Arbejdet i indeværende Skoleaar fordelt mellem Lærerne paa saadan Maade, at

Rektor Lefolii fik Dansk med 6., 5. og	
1. Klasse, en Del af Latinundervisningen	
med 6. og 5. Klasse og Oldkendskab	
med den mat.-naturv. Afdeling af 5.	
Klasse med i alt	17 Timer.
Ovrl. Dr. Bang Græsk samt en Del af	
Latinundervisningen med 6. og 5. Kl.	
og Fransk med 6., 5., 4. og 3. Klasse	33 —
Ovrl. Ramsgaard Tysk med alle Kl.	
og Latin med 3. Kl.'s stud. Afdlg.	22 —
Adj. Petersen Matematik med 5. og	
4. Kl.'s sproglig-hist. stud. Afdelinger,	
Naturlære med 6., 5. og 3. Kl. og Gym-	
nastik med 6., 5., 4., 3. og 2. Kl. . . .	36 —
Adj. Møller Matematik med 5. Kl.'s	
mat.-naturv. Afdlg. og 1. Klasse samt	
Skrivning og Tegning med alle ved-	
kommende Klasser	24 —
Adj. Gielsing Græsk med 4. Kl., Engelsk	
og Oldnordisk med alle vedkommende	
Klasser og Sløjdunderv. med hele Skolen	41 —
Adj. Thorsen Dansk med 4. Kl., til	
Dels 3. Rlkl., 2. stud. og 2. Rlkl.; La-	
tin med 4. og 2. Kl. og Græsk med	
3. Kl.	28 —
Adj. Olsen Historie med alle Kl. og	
Latin med 1. Kl.	27 —

Timelærer Mortensen Naturhistorie og Geografi med alle vedkommende Kl. samt Dansk med 3. Kl.	23	Timer.
Timelærer Sejersen Religion med alle Kl. samt Fransk med 2. stud., 2. Rkl. og 1. Kl.	21	—
Timelærer Lomholt Matematik og Naturlære med 4. Rkl. og den mat.-naturv. Afdeling af 4. stud. Kl. samt Matematik med 3. Kl. og 2. Rkl.	22	—
Timelærer, Premierløjtnant af Fodfolket C. R. Larsen Gymnastik med 1. Kl.	4	—
Timelærer, Overhornblæser Zorn Sang med alle Klasser	6	—

hvorefter der blev at give i alt ugentlig 304 Timer.

I Forberedelsesskolen blev Lærerarbejdet fordelt saaledes, at

Rektor Lefolii af den danske Undervisning overtog ugentlig med begge Klasser samlede	1	Time.
Ovrl. Ramsgaard Tysk med begge Kl.	9	Timer.
Adj. Møller Regning med begge Kl. . .	6	—
— Giersing Fransk med b	4	—
— Thorsen, med Undtagelse af den ovennævnte Time, Dansk med begge Kl.	8	—
Timelærer Mortensen Naturhistorie og Geografi med begge Klasser	7	—
Premierløjtnant C. R. Larsen Gymnastik med begge Klasser samlede	4	—
Residerende Kapellan ved Domkirken Darre Religion med begge Klasser . .	4	—
Intendant Lillie Historie med begge Kl.	6	—
Overhornblæser Zorn Sang m. begge Kl.	1	—

Sergent Petersen Skrivning med begge Klasser	5 Timer.
og Oversergent Sørensen Tegning med begge Klasser samlede	2 —

saa Tallet paa ugentlige Lærertimer blev i alt 57 Timer.

Den saaledes trufne Ordning traadte da i Virksomhed ved Skoleaarets Begyndelse med den Undtagelse, at Adj. Giersings Timer i henved 3 Uger maatte besørges ved almindeligt Vikariat, idet han med Understøttelse fra Ministeriet havde maattet tilbringe mer end hele Sommerferien ved et Sløjdkursus hos Axel Mikkelsen i København, og Ministeriet derfor under 13. Avgust havde meddeelt ham Orlov med Fritagelse for den ham paahvilende Embedsgerning for et Tidsrum af 14 Dage fra den 25. Avgust at regne, for at han inidlertid kunde tage Ophold paa Landet. Den 8. September gav Adj. Giersing da Møde paa Skolen, og dennes Arbejde kom altsaa fuldstændig i Gang, men dette varede kun tre Uger.

Ved Begyndelsen af Oktober Maaned maatte Adj. Giersing melde sig fra Tjeneste; det viste sig snart, at hans Sygdom vilde blive af længere Varighed; det blev en Tyfus, og den blev meget haard ved ham; først i Begyndelsen af December Maaned blev han udskreven af Sygehuset; og det blev snart klart, at der vilde gaa lang Tid hen, før der kunde være Tale om, at han igen vilde kunne begynde at varetage noget af sin Gerning paa Skolen. Først fra 1. Februar tillod hans Læge ham at overtage en Times Undervisning daglig. Det maatte antages for rigtigt, at de Fag, han først overtog, blev saadanne, som skulle afsluttes ved Prøve i forestaaende Sommer; og det blev da Engelsk i 6. Kl. og i 4. Rlkl. Først fra 18. Februar blev det tilladt ham at forsøge, om han kunde taale paa en Dag at læse to Timer; han overtog da Oldnordisk i 6. Kl. Og da det viste sig,

at han kunde gaa videre, overtog han fra 9. Marts Oldnordisk med 5. Kl., for at hans Vikar, Ovr. Dr. Bang, derved kunde faa Mulighed for selv at varetage det ham fra først af tillagte Fag Fransk med 4. stud. og Rlkl., som jo for den sidstnævnte Klasses Vedkommende ogsaa skal afsluttes til Sommer. Endelig begyndte Adj. Giersing den sidste Dag før Paaskeferien, den 24. Marts, at tage Engelsk i 5. Kl., og ved Undervisningens Begyndelse efter Paaskeferien optog han 1 Times Sløjdundervisning hver af de 4 Eftermiddage ugentlig, hvortil dette Fag fra Aarets Begyndelse var bleven henlagt.

Efter den ved Begyndelsen af Adj. Giersings Sygdom med Ministeriets Bifald truffene Ordning af Vikariatet, besørgede Ovr. Dr. Bang de 4 Timer Oldnordisk med 6. og 5. Kl.; men det blev da nødvendigt, at han maatte afgive de ham ved Aarets Fag- og Timefordeling tillagte 2 Timer Fransk med 4. Kl.; fremdeles overtog Adj. Olsen for Adj. Giersing 5 Timer Græsk i 4. Klasses spr.-hist. stud. Afdeling, og Timelærer Lomholt 2 Timer Engelsk med 5. Klasse. De øvrige Timer tillige med de oven omtalte 2 Timer Fransk i 4. Kl. blev det kun muligt at faa tilfredsstillende besatte ved velvillig Imødekommen fra Mænd udenfor Skolen, i det Kaptejn af Fodfolket Seedorff overtog 7 Timer Engelsk med 6. Kl. og 2. Realkl., 2 Timer Fransk i 4. Kl. og 4 Timer i samme Sprog med Forberedelsesk. b, og Premierløjtnant af Fodfolket Danielsen 12 Timer Engelsk med 4. Rlkl. samt Realafdelingerne i 3. og 1. Klasse. Derimod gav Ministeriet sit Minde til, at Sløjdundervisningen maatte hvile, indtil Adjunkt Giersing selv blev i Stand til at overtage den.

Som tidligere forklaret har Adj. Giersing hidtil (indtil Udgangen af April Maaned) kun været i Stand til at optage en Del af sin Gerning, saa det oven angivne Vikariat endnu vedvarer i Engelsk i 2. Rekl. og i 3. og 1. Klasses

Realafdelinger samt i Fransk i Forberedelsesklasse b, medens det er blevet afgjort, at Adj. Olsen indtil Aarets Ende beholder de 5 Timer Græsk i 4. stud. Klasses sproglig historiske Afdeling.

Hvorledes i begge Skoler Undervisningstiden har været fordelt mellem Fagene, ses af hosstaaende Oversigt.

I 6. og 5. Kl. har Latinundervisningen været saaledes fordelt mellem Rektor Lefolii og Overlærer Dr. Bang, at den først nævnte i begge Klasser har besørget Øvelserne i skriftlig Oversættelse samt i mundtlig Oversættelse uden Forberedelse, og Dr. Bang det øvrige.

I 3. Kl. har Undervisningen i Dansk været saaledes fordelt mellem de to vedkommende Lærere, at Adj. Thorsen har besørget den ene Time med Realkl., som har været bestemt til Forfatterlæsning, men Time-lærer Mortensen i sine 3 Timer har arbejdet med hele Klassen.

I Tysk er der i 5. Kl. forlangt Undervisning af 11 Disciple; og i 6. Kl. er der 2 af Kl.s Disciple, der have faaet Undervisning deri.

Ved Undervisningen i Dansk i Forberedelsesskolen har Rektor Lefolii i sin ene Time øvet Disciplene i at lære og fremsige danske Vers udenad.

I Skrivning, Frihaandstegning, Sang og Gymnastik have enten til Dels eller i alle Fagets Timer flere Klasser eller Klasseafdelinger haft Undervisning sammen.

Ved Undervisningen i Gymnastik og Svømning have Katedralskolens Lærere haft Hjælp af de militære Gymnastiklærere, Honoré og Oversergent Brygmann, saa at disse to Lærere hver have haft 17 Timer ugentlig; i Hugning desuden af den militære Gymnastiklærer Oversergent Werner, som har haft 2 Timer ugentlig; og ved Øvelserne i Riffelskydning af forhenværende Sergent Honoré, som i Regnskabsaaret 1890—91 i alt har haft 45 Timer, alle Timer mod en Godtgørelse af fuld

	Katedralskolen.											Forbrdlsk.													
	6	5		4		4	3		2	2	1		I alt: Lærer timer	b	a	I alt Lærer- timer.									
		spr.	mat.	spr.	mat.	Rl	spr	mat	Rl.	std.	Rl	stud.	Rl												
Dansk	3		2		2	1 [2]		3	1	2	2		3	19	3	1 5	9								
Oldnordisk	1		2			"		"					"	3	"	"	"								
Latin	8	8	"		8	"	7	"	"	7	"	6	"	44	"	"	"								
Græsk	6	6	"	5	"	"	5	"	"	"	"	"	"	22	"	"	"								
Oldkendskab	"	"	3		"	"		"	"	"	"	"	"	3	"	"	"								
Tysk	(2)		(2)		2	[2]1	1		1	2	2		2	15	5	4	9								
Fransk	3		3		2	"		3		3	3		4	21	4	"	4								
Engelsk	2		2		"	4	"		4	"	5		4	21	"	"	"								
Religion	1		1		1	[1]	"	2		2	2		2	11	2	2	4								
Historie	3		3		2	3	"	2		3	3		2	21	3	3	6								
Geografi	"		"		1	1	"	1		2	2		2	9	2	2	4								
Naturhistorie	"		"		2	2	"	1		2	2		2	11	2	1	3								
Matem. og Regning	"	1	"	10	5	7	"	5	2	6	6		5	47		4 2	6								
Naturalære	3	2	4		"	2	"		2	"	"		2	13	"	2	"								
Skrivning	"		"		"	1	"	"	1	1			2	4	3	2	5								
Frihaandstegning	"		"		"	1	"	"	2	"			2	5	2		2								
Sang	2		2		2	2	"	2		2	2		2	6	1		1								
Gymnastik	5		5		4	4	"	4		4	4		4	17	4		4								
Sløjd														12	"	"									
	37	17	20	17	10	26	10	26		5	8	23	5	8	35	1	35	6	30	6	304	21	15	21	57

Extratimebetaling, som for Gymnastikens Vedkommende er bleven udbetalt maanedsviis, hver Maaned beregnet til 4 Uger. I Forberedelsesskolen har Læreren i de to først nævnte Fag haft Hjælp af oven nævnte forhenv. Sergent Honoré. Den 20. April døde imidlertid denne. Derefter er Oversergent Brygmann traadt i hans Sted, Oversergent Werner i Hr. Brygmanns, og Gymnastiklærer, Sergent Kjær igen i Hr. Werners.

Røvelserne blev i Sommeren 1890 ledede for en enkelt Turs Vedkommende af Adj. Pedersen, ellers af Adj. Giersing eller Timelærer Lomholt. De begyndte den 30. April og sluttedes før Ferien den 14. Juni; efter Ferien begyndte de den 12. September og sluttedes den 21. Oktober. Der blev i alt foretaget før Ferien 15 Ture og efter den 35, hver paa en Time, hvoraf i alt 19 foregik om Morgenens, fra 6—7 15, fra 8—9 3 og fra 9—10 1, og 31 om Eftemiddagen, fra 4—5 14, fra 5—6 12 og fra 6—7 5.

Under Intendant Lillic har Skolen fra Begyndelsen af Oktober Maaned givet sine Disciple Undervisning i Dans 3 Aftener om Ugen, hver Aften i 2 Timer, indtil denne Undervisning den 16., 17. og 18. Marts afsluttedes ved en offentlig Fremstilling. Med Rektoratets Tilladelse aabnede Læreren Adgang til Deltagelse i Undervisningen for Damer, der var jævnaldrende med de deltagende Disciple, saa at den Betaling, de maatte give ham, blev en Forøgelse i den Indtægt, han havde fra Skolen (almindelig Timebetaling).

VI. Aarets Arbejde.

(Beretningen sluttet den 8. Maj 1891).

I Henhold til Loven af 1. April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark giver Viborg Katedralskole for studerende Disciple Undervisning i begge Retninger, saavel den sproglig-historiske som den matematisk-naturvidenskabelige. Efter samme Lovs § 3 er Undervisningen beregnet paa, „at et fuldstændigt Skolekursus gennemgaaes i en Alder fra det fyldte 12. Aar til det fyldte 18. Aar. Optagelsen i Skolens nederste Klasse kan dog ske med det fyldte 11. Aar. Ingen kan optages i en højere Alder, end at det fuldstændige Skolekursus kan være tilbagelagt med det fyldte 20. Aar. Undtagelser fra disse Regler kan Skolens Rektor bevilge“. Og i en under 9. Avg. s. A. fra Ministeriet til Rektoratet udsendt Rundskrivelse hedder det: „Skolernes Rektorer ville selv erkende Nødvendigheden af at bruge den dem ved Lovens § 3 givne Bemyndigelse til at dispensere fra Aldersbestemmelserne om Disciplenes Optagelse i Skolen med Varsomhed“. Efter samme Lovs § 5 i Forbindelse med Ministeriets Bestemmelse i en under 9. Avg. 1871 udsendt Bekendtgørelse om Karaktergivning og Fagprøver som den ved kgl. Anordning af 30. Avgust 1881 indførte almindelige Forberedelsesprøve. Men desuden er der i Henhold til en Bekendtgørelse fra Ministeriet af 25. September 1871 ved Skolen ordnet en Realundervisning, der føres igennem de 4 nederste Klasser og ved Udgangen af 4. Klasse afsluttes med den ovennævnte almindelige Forberedelsesprøve, saaledes at de, der bestaa denne efter at have underkastet sig Prøve i de tre levende Sprog Engelsk, Fransk og Tysk, derved vinde Ret til at indstille sig til Adgansprøven i Matematik ved den polytekniske Lærestanstalt eller til den ved Landbohøjskolen foreskrevne Prøve for Skovbrugs elever, hvorimod de, der ville indstille sig til de ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole foreskrevne Prøver for Landinspektørelver, Dyr læger, Landbrugs elever og Havebrugs elever eller til juridisk Eksamen for ustuderede, Tandlægeeksamen eller farmaceutisk Eksamen, kun behøve at underkaste sig Prøve i to levende Sprog, nemlig Engelsk og efter eget Valg enten Fransk eller Tysk, medens der dog som Forudsætning for den sidst nævnte af de oven omtalte Prøver tillige kræves bestaaet

en særlig Prøve i Latin, hvortil der, til Indøvelse af Sprog-lærens Hovedsætninger, særlig for den almindelige regelmæssige Bøjning, og til Erhvervelse af det almindeligste Ordforraad, kræves ordentlig læst en lille Læsebog for Begyndere, dog med Forbigaaelse af de i Læsebøgerne i Almindelighed optagne, til Øvelse i at oversætte paa Latin bestemte danske Stykker, samt saa meget, som svarer til 16 Sider i en Teubnersk Stereotyp-udgave af en let latinsk Forfatter, saasom Kornelius Nepos, Justinus eller Evtropius; men Disciple, der have bestaaet 4. Klasses Aarsprøve med godt i Latin, ere fritagne for denne Prøve. Den, der enten her ved Skolen eller ved en anden lærd eller Realskole har bestaaet almindelig Forberedelsesprøve, kan, naar han ved denne Prøve i to fremmede Sprog, Geografi og Naturhistorie har faaet Karakterer til en samlet Talværdi af mindst 15 Point, vinde Ret til efter bestaaet Optagelsesprøve at gaa videre gennem 5. og 6. Klasse som studerende i matem.-naturv. Retning, naar han underkaster sig en Tillægsprøve i Latin, skriftlig og mundtlig, med samme Fordringer som ved 4. Kl., og bestaar denne med en samlet Karakter af mindst $g \div$, og ligeledes, naar han ved den alm. Forbrdspr. i to fremmede Sprog, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Aritmetik har faaet Karakterer til en samlet Talværdi af mindst 21 Points, i sproglig-historisk Retning, naar han underkaster sig en Tillægsprøve i Latin, skriftlig og mundtlig, og i Græsk, begge med samme Fordringer som ved 4. Kl., og bestaar den med $g \div$ saa vel i Græsk som i den samlede Karakter i Latin.

Til Vejledning ved Forberedelsen til at indtræde i Katedralskolen aftrykkes her af den til Gennemførelse af Loven af 1. April 1871 under 5. Avgust s. A. udkomne Anordning den 1. Paragraf med de ved Anordningen af 16. Juni 1882 fastslaaede Ændringer og Tillæg:

Forinden nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles 1. (nederste) Klasse, har han at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der fordres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter, i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kendskab til det vigtigste af Grammatiken, især til Ordklasserne, Ordenes Bøjning og den enkelte Sætnings Dele, dels saavel en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnenes Brug nedskreven Gengivelse af et 2 Gange forelæst Stykke, som en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i Tysk: det vigtigste af Formlæren og mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk i et læst Pensum, der mindst maa udgøre 100 almindelige Oktavsider;

3. i Fransk: det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i Geografi: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;

5. i Historie: Oversigt over Danmarks Historie i samme Udstrækning, som opgives til 4. Klasses Hovedeksamen;

6. i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i Regning: Færdighed i praktisk Regning saa vidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver, som dem der pleje at henføres under Regula de Tri.

Ved Optagelsesprøven til Forberedelsesskolens (nederste) Klasse a, hvorved Disciplene i Reglen maa have fyldt deres 10. Aar, kræves:

1. i Dansk: Sikkerhed i Oplæsning samt en Diktatstil uden væsentlige Fejl i Bogstavering;

2. i Bibelhistorie: i en for Barnealderen passende Form de vigtigste og lettest fattelige Fortællinger af det gamle Testamente indtil Jøderigets Deling og enkelte let fattelige Hovedstykker af det ny Testamente, deriblandt ogsaa enkelte Fortællinger om Herrens Undergerninger og enkelte af hans Lignelser;

3. i Historie: Danmarks Historie til 1523 i en Udførlighed svarende til Klaussens lille Lærebog;

4. i Geografi: et Skelet efter Granzows Nr. 5 og

5. i Regning: de fire Regningsarter i benævnte og ubenævnte Tal.

Ved Skrivelse af 16. Juni f. A. har Ministeriet i Henhold til Rektoratets Indstilling af 28. Maj s. A. bifaldet, at der fra indeværende Skoleaars Begyndelse i Katedralskolen er blevet anvendt følgende Bøger, som ikke tidligere have været i Brug her:

i 5. og derefter ogsaa i 6. Kl. i matem.-naturv. Retning i Naturlære Schmidts Lærebog i Eksperimentalfysiken (tilligemed

Jørgensens Astronomi) og i Matematik foruden Seidelins Elementær Lære i Projektionstegning 4 Lærebøger af Jul. Petersen, nemlig Aritmetik og Algebra I. og II., Trigonometri, Stereometri og Metoder og Teorier til Løsning af geometriske Konstruktionsopgaver,
 i 5 Kl.: Nyrops Lectures françaises istedenfor Borrings Études littéraires.
 samt at der i Fransk i Skolens fire nederste Klasser skiftevis med den nu benyttede Jungs Læsebog for Melleml. anvendes Pios Læsebog for Melleml., saa at denne Bog fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar kunde benyttes i 1. Kl.

Dansk. Forbrdlskl. a (Adj. Thorsen 5 T., desuden Rektor Lefolii 1 Tm. sammen med b.) Oplæsning (med Korlæsning) efter Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“ 1. Saml. og Øvelser i Skriftlæsning. Hver Uge 2 korte Stile, for det meste Genfortælling, hidtil i alt 40 Genfortællingsstile, 18 Gange Diktat. De første Begreber af Sproglæren ere forklarede og indøvede ved Analyse paa Grundlag af Lefoliis kortfattede Sproglære 2. Udg. Efter Lefoliis „Fortællende Digte for yngre Børn“ er der lært Vers udenad, hver Uge 20—30 Linier, hidtil i alt 9 forskellige Digte. — Forbrdlskl. b. (Adj. Thorsen 3 Tmr., desuden Rektor Lefolii 1 Time sammen med a.). Som Læsebog er benyttet Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“ 1. Sml. Det vigtigste af Sproglæren er blevet gennemgaaet og indøvet ved Analyse paa Grundlag af Lefoliis kortf. Sprogl. 2. Udg. Af og til Skriftlæsning. Ugentlig 2 Stile, mest Genfortælling, hidtil i alt 36 Genfortællingsstile og 19 Diktatstile. Efter Lefoliis „Fortæll. Digte for yngre Børn“ er der lært Vers udenad, hidtil i alt 9 forskellige Digte. — 1. Kl. (Rektor Lefolii 3 Tmr.) Til Oplæsning og Analyse er brugt Lefoliis „Fortællin-

ger og Sagaer“ 2. Saml. Efter sammes „Fortællende Digte for yngre Børn“ er der lært Digte udenad, hidtil i alt 12. Mundtlig Fremsigelse af Stykker i ubunden Stil have Disciplene haft Øvelse i, idet de mod Slutningen af Aaret jævnlig have fortalt udvalgte Stykker af Lefoliis „Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold“. Paa Grundlag af sammes „Kortfattet Sproglære“ 2. Udg. ere de vigtigere Stykker af Sproglæren dels blevet gennemgaaede mundtlig, dels blevet indøvede ved Analyse. Hver Uge er der skrevet en Stil, et Par Gange Diktat, ellers altid hjemme og altid Genfortælling, efter i Begyndelsen kortere, siden længere (indtil et Par trykte Sider i smaat Oktav), saa godt som rent fortællende Stykker, imod Enden af Aaret med Indblanding af enkelte korte og klare Skildringer, forud meddelte paa Skolen, i Begyndelsen oftest 2 Gange, tilsidst næsten altid kun 1 Gang, hidtil i alt 30 Stile, deriblandt 21 udarbejdede væsentlig efter Olav Tryggvesøns Saga. — 2. stud. og Rlkl. (Adj. Thorsen 2 Tmr. med hver Kl.). Hver Uge en længere Genfortællingsstil, hidtil i alt 25. Det vigtigste af Sproglæren er blevet gennemgaaet med Realkl. ved Analyse paa Grundlag af Lefoliis Bog. Efter Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ ere nogle Digte lært udenad, hidtil i alt 6. Af sammes „Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold“ ere enkelte Stykker efter at være gennemlæste hjemme blevet genfortalte af Disciplene paa Skolen. En Del af Sechers græske Mytologi er gennemgaaet (med Forevisning af Billeder). I Realkl. har Gennemgang af Stilene og Analyse optaget det meste af Tiden. — 3. Kl. (Tmr. Mortensen 3, siden Nytaar 2 Tmr., desuden Adj. Thorsen 1 Tm. med Realafdelingen og den ene mat.-naturv. stud. Discipel). Hidtil er skrevet 20 Stile, dels Gengivelse af noget forelæst, dels selvstændige Skildringer af Forhold fra Hverdagslivet. Af og til

ere Disciplene øvede i Oplæsning, hovedsagelig af Lefoliis „Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold“, ligesom enkelte Stykker af Lefoliis Sproglære ere gennemgaaede. I den særlige ugentlige Time med Realafdelingen og den ene mat. stud. Discipel er hidtil læst Øhlenschlägers Ørvarods Saga og Aladdin. Desuden er Sigurd Müllers Læestykker af danske og norske Forfattere benyttet til Oplæsning og Analyse. — 4. Kl. (Adj. Thorsen 2 Tm., desuden med Rkl. og de mat.-stud. Disciple 1 Tm.) I Fællestimerne er hidtil læst: Holbergs Jeppe paa Bjærget og Mascarade, Wessels Kærlighed uden Strømper, Øhlenschlägers Vaulundurs Saga og Erik og Abel, Blichers Himmelbjærget og Hosekræmmeren, Heibergs Pottemager Walter og Aprilsnarrene, Poul Møllers En dansk Students Eventyr Chr. Winters Hjortens Flugt (delvis) og Hostrups Drøm og Daad. To Stile hver Maaned, hidtil i alt 14. I Realklassens særlige Time er benyttet Sig. Müllers Læestykker og Lefoliis Sproglære. — 5. Kl. (Rkt. Lefolii 2 Tmr.). Hver anden Uge er der skrevet 1 Stil, hidtil i alt 16, af almindelig udviklende eller skildrende Indhold, over Emner hentede fra andre Skolefag eller fra de almindelige Livsforhold i den udvortes eller den sjælelige Verden. En af Disciplene (Mads Kirkegaard) har skrevet en udførligere Afhandling over et Emne, han selv havde valgt og faaet Tilladelse til at behandle. Litteraturhistorien har i Aar omfattet Tiden indtil Holbergs Tidsalder og er læst efter Fr. Rønnings Bog. Foruden større og mindre Stykker af Edda, Kongespejlet og Kædmon samt enkelte gamle Folkeviser, Digte og prosaiske Stykker af andre omhandlede Forfattere er læst Øhlenschlägers Hagbarth og Signe. Lefoliis „Sproglærens Grundbegreber“ er benyttet til Henvisning ved Behandlingen af forskellige didhørende Emner. — 6. Kl. (Rkt. Lefolii 3 Tmr.) Stilene have været

af samme Art som i 5. Kl., blot i det hele over Emner, der maatte betragtes som vanskeligere; hidtil er der skrevet i alt 15. Af Litteraturhistorien er efter Fr. Rønning's Bog læst Holberg og Tiden efter ham. Desuden ere Hovedpunkterne af den almindelige Del af Johannes Steenstrups Skrift „Vore Folkeviser fra Middelalderen“ blevet fremstillede for Disciplene, idet disse have opgivet dette Afsnit af Litteraturhistorien som fyldigere behandlet. Af Digtværker er foruden spredte mindre Digte af forskellige Forfattere samt et Udvalg af Seidelins Visebog oplæst Holbergs Jean de France og Barselstuen, Tullins En Majdag, J. L. Hejbergs En Sjæl efter Døden, Paludan-Müllers Benedikt af Nurcia og Abels Død og Grundtvigs Paaskelilien og Vagn Aagesen m. m.

Oldnordisk. (Adj. Giersing). 5. Kl. (2 Tmr.) Wimmers Læsebog S. 1—14, 26—34, 74—107. Wimmers Formlære. — 6 Kl. (1 Tm.) Samme Bog S. 14—34, 63—73 og Hoff & Hoffory: Oldisl. Læsest. II. S. 1—11, 17—28. Wimmers Formlære.

Latin. 1. Kl. stud. Afd. (Adj. Olsen 6 Tmr.) Mikkelsens latinske Læsebog til Side 28. Det vigtigste af Bøjningslæren efter Madvig. Læsebogens syntaktiske Regler ere læste. Mod Slutningen af Aaret er der skrevet en Del lette Stile, hidtil i alt 20. — 2. stud. Kl. (Adj. Thorsen 7 Tmr.) Kornelius Nepos i Udvalg ved Listov. Formlæren og Ordføjningslærens 1. Afsnit efter Madvig. 2 Stile ugentlig, dels hjemme dels paa Skolen, hidtil i alt 49. — 3. Kl. stud. Afdlg. (Ovr. Ramsgaard 7 Tmr.) Cæsars Gallerkrig 3. Bog og Ciceros 1. Tale mod Katilina. Af Ovids Metamorfoser efter Blochs Udvalg: Battus og Evropa. Madvigs Sproglære. Der er skrevet Stil saavel hjemme som paa Skolen til Dels efter Iversens Stiløvelser, hidtil i alt 95. — 4. stud. Kl. (Adj. Thorsen 8 Tmr.) Ciceros Tale

for det maniliske Lovforslag og 1. og 2. Tale mod Katilina; 4. Bog af Cæsars Gallerkrig; Livius 5. Bog Kap. 28—55. Af Ovids Metamorfofer: Verdensaldrene, Devalion, Ocyrrhoe, Battus, Evropa, Kadmus, Aktæon, Kadmusens Forvandling, Pyramus og Tisbe. Stile efter Iversens og Kerrns Stiløvelser, dels hjemme og dels paa Skolen, hidtil i alt 77. Sproglæren efter Madvig. — 5. Kl. (Rkt. Lefolii 3 Tmr., Ovlr. Dr. Bang 5 Tmr.) Skriftlig er der med Rkt. Lefolii efter Henrichsens Opgaver hver Uge udført 1 Oversættelse, hidtil i alt 30, samt, uden at Klassen har forberedt sig, læst af Cæsars Gallerkrig 5. Bog, Kap. 1—23 og af Sallusts Katilina Kap. 1—52. Med Dr. Bang er læst Ciceros Accusatio in Verrem 5. Bog, Livius 22. Bog, Vergils Æneide 1. Bog, Horatses Oder 3. Bog 1—6. Madvigs Sproglære. Thomsens Antikviteter. — 6. Kl. (Rkt. Lefolii 3 Tmr., Ovlr. Dr. Bang 5 Tmr.) Skriftlig er der med Rkt. Lefolii efter Henrichsens Opgaver hver Uge skrevet en Oversættelse, hidtil i alt 31, samt uden Forberedelse læst Ciceros Cato Major 43—85; af Curtius III, 28—35; IV, 1—20; VI, 25—44; Cic. Tusc. I, 1—52; 70—75; 81—86 og 93—99; Terentses Andria og Tacituses Germania. — Med Dr. Bang er læst Tacituses Annaler 4. Bog, Ciceros Lælius og Talerne for den maniliske Lov, for Ligarius og for Dejotarus, Vergils Æneide 7. Bog, Bucol. 1, 4, 5, 7, 8, 9; Georg. II, 136—176 og 458—542; IV, 281—566. Horatses Oder 1. Bog og af Brevene 1. Bog 1, 2, 3, 4, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20 og 2. Bog 1—2. Tregders Litteraturhistorie til Aar 117. Det vigtigste af Thomsens Antikviteter.

Græsk. 3. Kl. stud. Afdl. (Adj. Thorsen 5 Tmr.) Bergs Forskole, Schenkls Udvalg af Xenofon Side 1—16 (Udg. 1885). Bergs Formlære. — 4. stud. Kl. (Adj. Giersing, siden Adj. Olsen 5 Tmr.)

Schenkls Udvalg af Xenofon (Udg. 1885) Side 1—26, 43—64 (Anabasis I, 1; 2, 1—4; 4, 11—19; 5; 6; 7; 8; III, 1; 2; IV, 1), Homers Odysse 9. Bog. Sechers Mytologi. Bergs Formlære. — 5. Kl. spr.-hist. Afd. (Ovrl. Dr. Bang 6 Tmr.) Herodots 5. Bog, Homers Odysse 11. Bog, Iliadens 21. og 22. Bog. Bergs Formlære. Det vigtigste af Christensens Antikviteter. Tregders Mytologi med Forevisning af Billeder, fornemmelig efter Müllers og Wieselers Denkmäler der alten Kunst. — 6. Kl. (Ovrl. Dr. Bang 6 Tmr.) Demostheneses 1. olynthiske Tale og Talen mod Konon, Platons Apologi og Kriton. Af Xenofons Memorabilia Stykkerne I og V i Schenkls Chrestomati og af Cyropædien Stykkerne III, V og IX i samme Bog. Homers Iliade 19. og 20. Bog. Petersens Antologi: Kallinos, Tyrtajos 1, 3, 4, Mimmermos 1 og 3, Solon 1, Xenofanes 1 og 2, Epigrammer: 1—7, 9 Aeschylus, Kallimakos, Askalepiades, Antipatros, Philippos, ubekendte Forfattere, anakreontiske Digte. Det vigtigste af Tregders Litteraturhistorie.

Oldkendskab 5. Kl. matm.-naturv. Afdl. (Rektor Lefolii 4 Tmr.) Med Benyttelse af Sechers græske Mytologi og Hovedpunkter i den græske Litteraturhistorie, Schwanenflygels Lærebog i Historie og Oldtidens Kulturhistorie i sine Faser, Aarses Sokrates og Afbildninger hos Guhl und Kohner: Leben der Griechen und Römer samt i flere kunsthistoriske Værker er læst i Oversættelse flere Stykker af Homer (Wilster) og Hesiodos (Meisling), lyriske Digte (Meisling, „Euterpe“ 1874, Rosing, Thor Lange), udvalgte Stykker af Herodot (Falkenstjerne og Borch), Ajskyloses Orestias (Brøndsted), udvalgte Stykker af Xenofons Mindeskraft om Sokrates (Bloch), Platons Forsvarstale for Sokrates (Aars) og Sofokleses Antigone (Dorph).

Tysk. (Ovrlr. Ramsgaard. Frbrdlskl. a 4, b 5, 3. stud. Kl. og 3. Realkl. hver 1 og hver af de andre Klasser 2 Tmr., Realisterne i 4. Kl. en særskilt Tm. om Ugen). Frbrdlskl. a. Kaper og Simonsens Læsebog for de første Begyndere S. 1—44. Det allervigtigste af Bøjningslæren efter Kaper. — Frbrdlskl. b. Samme Bog S. 1—96, med Undtagelse af Fortællingerne 35, 36, 39, 40, 41 og 44, samt S. 111—120. Det vigtigste af Bøjningslæren efter Kaper. — 1. Kl. Kapers Læsebog for Mellemlklasserne 5. Udgave S. 1—103. Uden Forberedelse er læst af J. und W. Grimms Kinder- und Hausmärchen 50 Normalsider (En Normalside indeholder 1300 Bogstaver). Bøjningslæren efter Kaper. — 2. stud. Kl. Samme Bogs 5. Udgave S. 108—210. Uden Forberedelse er læst 110 Normalsider af Hauffs Märchen. Bøjningslæren efter Kaper. — 2. Realkl. Samme Bogs 5. Udgave S. 108—199. Uden Forberedelse er læst 50 Normalsider af Hauffs Märchen. Bøjningslæren efter Kaper. — 3. Kl. Samme Bogs 4. Udgave S. 193—252. Uden Forberedelse have de studerende Disciple læst Bürgers Münchhausen, dels med, dels uden Forberedelse Hauffs Die Sägerin, Realeleverne Bürgers Münchhausen S. 1—144. Ord-føjningslæren og en Del af Bøjningslæren efter Kaper. — 4. stud. Kl. Med Forberedelse er læst Hauffs Phantasiem im Bremer Rathskeller, Bürgers Münchhausen S. 1—20 og Knauths Auswahl deutscher Gedichte S. 151—189 og 251.—263. Uden Forberedelse er læst Hoffmanns Das Majorat og Hauffs Die Sägerin. Maa-nedslæsning: Schillers Maria Stuart, Hoffmanns Fräulein von Scudéry, Hauffs Jud Süsz og Die Bettlerin vom Pont des Arts, Lewin Schückings Die drei Freier og Chronheims Fähnrichsgeschichten. Sproglæren efter Kaper. — 4. Realkl. Som 4. stud. Klasse, og desuden er af Kapers Læsebog for Mellemlklasserne læst med

Forberedelse S. 162—252 (3. Udgave). Uden Forberedelse er læst Bürgers Münchhausen S. 21—45. Sproglæren efter Kaper. — 5. Kl. (12 Disciple). Dels med, dels uden Forberedelse er læst Goethes Götz von Berlichingen, Schillers Don Carlos og Knauths Auswahl deutscher Gedichte S. 49—125. Maanedslæsning: Poul Heyses Zwei Gefangene, August Beckers Auf Waldwegen og Schultes: Maigela. Sproglæren efter Kaper. — 6. Kl. (2 Disciple). Dels med, dels uden Forberedelse er læst: Goethes Götz von Berlichingen, Scillers Kabale und Liebe, Skouboes Læsestykker S. 128—144 og Knauths Auswahl deutscher Gedichte S. 140—307 samt Literär-geschichtlicher Überblick og Biographische Anmerkungen; Maanedslæsning: Goethes Werthers Leiden, Immermanns Der Oberhof, Gaudys Aus dem Tagebuche eines wandernden Schneidergesellen, der Katzen Raffael og Schülerliebe, Schultes: Maigela og af Mommsens Römische Geschichte Kapitlerne om Grakkhernes Reformbestræbelser og om Nordens Folkeslag. Sproglæren efter Kaper.

Fransk. Fbrdlskl. b (Adj. Giersing med Vikar Kapt. Seedorff 4 Tmr.) Jungs Elementarbog S. 1—64 (de franske St.) og S. 106—124; den regelm. Formlære efter samme Bog. — 1. Kl. (Timelærer Sejersen 4 Tmr.) Af Pios franske Læsebog for Mellemlasser læst fra S. 1—52. Efter Pios Sproglære det vigtigste af Formlæren. — 2. Rlkl. (Timelærer Sejersen 3 Tmr.) Jungs Læsebog for Begyndere S. 62—116. Jungs Læsebog for Mellemlasser S. 1—35. Pios Formlære. — 2. stud. Kl. (Timelærer Sejersen 3 Tmr.) Jungs Læsebog for Begyndere S. 62—111. Jungs Læsebog for Mellemlasser S. 1—15. Pios Formlære. Efter Michelsens Stiløvelse 1. Afdl. er hidtil gennemgaaet, dels mundtlig, dels ved Stil 1 Gang ugentlig S. 1—16. Hidtil 30 Stile. — 3. Kl. (Ovrl. Dr.

Bang 3 Tmr.) Jungs Læsebog for Mellemlasser S. 35—152. Pios Formlære. De studerende Disciple have skrevet en Stil ugentlig efter Michelsens Stiløvelser 1. Afdl., hidtil i alt 27 Stile. — 4. Kl. (Ovrl. Dr. Bang 2 Tmr.) Samme Læsebog S. 126—195. Baruel: Lectures historiques I S. 28—47 samt uden Forberedelse S. 58—63. Pios Formlære. De studerende Disciple have skrevet en Stil ugentlig efter Michelsens Stiløvelser 1. Afdl., hidtil i alt 31 Stile. — 5. Kl. (Ovrl. Dr. Bang 3 Tmr.) Nyrop: Lectures françaises I, S. 1—81, 89—98. Uden Forberedelse samme Bog S. 162—184 og Baruel: Lectures historiques S. 70—82. Pios Syntaks. Stil 3 Gange ugentlig efter Giedes Stiløvelser, hidtil i alt 83 Stile. — 6. Kl. (Ovrl. Dr. Bang 3 Tmr.) Cherbuliez: L'idée de Jean Téterol, V. Hugo: Hernani. Pios Formlære og Syntaks. Stile som i 5. Kl. hidtil i alt 86 Stile.

Engelsk. (Adj. Giersing med Vikarer Timelærer Lomholt, Kapt. Seedorff og Prmt. Danielsen). 1 R1kl. (4 Tmr.) Brekkes Læreb. i Engl. for Beg. S. 1—65; 75—94; 117—42. — 2. R1kl. (5 Tmr.) Marryat: The children of the New Forest S. 40—131, 267—325. Waddys Samtaleøvelser S. 14—28 (fra Dansk). Rosings Formlære. En Version ugentlig, hidtil i alt 25. — 3. R1kl. (4 Tmr.) Brekkes engl. Læseb. for Mlmkl. S. 49—66, 99—116, 118—47, 258—74. Hansens Digte S. 1—6, 15—24, 49—51. Waddy S. 39—51. I Hjemmelæsning: Marryats The children of the New Forest Sd. 265 ud. En Version ugentlig efter Nissens Opg., hidtil i alt 25. Rosings Formlære. — 4. R1kl. (4 Tmr.) Brekkes Læseb. for Melleml. S. 49—66, 88—98, 99—116, 184—98, 242—81. Hansens Digte S. 34—53, 61—69. Marryats Peter Simple, udg. af Dr. Stange S. 9—346 og M. Edgeworth: Poplr.

Tales udg. af Grube S. 87—103 (Hjemmelæsning); kursorisk er læst i sidstnævnte Bog S. 5—40. Waddy S. 59—67. En Version ugentlig efter Nissens Opg., hidtil i alt 25. Rosings Formlære. — 5. Kl. (2 Tmr. 7 Disciple). Lamb.: Six Tales from Shakspeare S. 39—164. Rosings Forml. — 6. Kl. (2 Timer 4 Disciple). Sommerfeldt: Nyeste engl. Forf. S. 244—261; repeteret det i 5. Kl. læste; tillige læst Lambs Bog S. 165—86. I Hjemmelæsning: W. Collins: My Ladys' Money og Percy and the Prophet. Kursorisk: Sommerfeldt S. 137—47, 195—211. Rosings Formlære.

Religion. Frbrdlskl. (Resid. Kapellan Darre, hver Kl. 2 Tmr.) Kl. a.: Chr. Møllers Bibelhist.; det gl. Test.; 10 Salmer. — Kl. b.: samme Bog; det ny Testamente til Jesu Opstandelse; 8 Salmer. — Katedralskolen (Timelærer Sejersen). 1 Kl. (2 Tmr.) Assenss mindre Bibelhistorie til 6. Afsnit; Balslevs Katekismus: Synden og de 2 første Troesartikler. — 2. Kl. (2 Tmr.): Sammes Bibelhist. fra 6. Afsnit til Jesu Bjærgprædiken; Katekismus: 3. Troesartikel og „Fader vor“. Af det ny Test. hidtil læst Lukases Evang. Kap. 1—8. — 3. Kl. (2 Tmr.) Sammes Bibelhist. fra Jesu Bjærgprædiken S. 109—172, samt læst de tilsvarende Stykker i det ny Test. — 4. Kl. (1 Tm.) Gennemgaaet nogle af de vigtigste kirkehist. Personligheder i Oldtiden og Middelalderens Begyndelse samt læst og i Samtale gennemgaaet enkelte Kapitler af Pauli 1. Brev til Menigheden i Korinth. — 5. og 6. Kl. (hver Kl. 1 Tm.) I Foredrag gennemgaaet Danmarks Kirkehist. i Slutningen af forrige og særlig i vort Aarhundrede.

Historie. Frbrdlskl. Intendant Lillie; Katedralskolen Adjunkt Olsen; 4. stud. Kl., 3. Kl. og 1. Kl. hver 2 Tmr., de øvrige hver 3). Frbrdlskl. a.

Efter Bricka Nordens Historie til den nordiske Syvaarskrig. — Frbrdlskl. b. Efter samme Bog til Slutningen, og det tidligere genlæst. — 1. Kl. Oldtiden efter Blochs Lærebog for Realskoler. — 2. Realkl. og stud. Kl. Efter samme Bog Middelalderen, samt efter samme Bogs 2. Del den nyere Tid til 1660. — 3. Kl.*) Efter samme Bog den nyere Tid fra 1660 (Nordens Historie fra 1523) til Wienerkongressen, samt genlæst Oldtiden. — 4. Kl. stud. Afdlg.**) Genlæst Middelalderen, den nyere og nyeste Tid (med Forbigaaelse af Nordens Historie) efter samme Bøger, samt af Oldtiden læst Begyndelsen (til Perserkrigene) efter Thrige. — 4. Kl. Realafd. Genlæst hele Historien efter Blochs Lærebog for Realskoler. — 5. Kl. Nordens Historie og Oldtidens Historie fra Perserkrigene efter Thriges Lærebøger. — 6. Kl. Nordens Historie til Dronning Margrethe efter Thriges Lærebog. Det hele Pensum genlæst efter samme Lærebøger af Bloch og Thrige med Benyttelse af Thriges Oversigt over Verdenshistorien.

Geografi. (Timelærer Mortensen, 3. stud. Kl. 3. Rlkl. og 4. Kl. hver 1 Tmr., ellers hver vedkommende Kl. 2 Tmr., ligeledes siden Nytaar 3. stud. og Rlkl.) Frbrdlskl. a. Granzows Geografi Nr. 4: Nord- og Østevropa. — Frbrdlskl. b. Granzows Geografi Nr. 3: Vest- og Mellemeuropa. Hovedsagelig efter Kor-

---

*) Fra Halvaaret 1888/89 er der i 3. std. Kl. og i 4. Kl.s stud. Afdlg. indtraadt nogen Forandring, i 3. stud. Kl. begyndes Skoleaaret nu med en Gennemlæsning af Oldtidens Historie efter Blochs Lærebog; derpaa læses den nyere Historie fra 1660 (Nordens Historie fra 1523) til Wienerkongressen efter samme Lærebog. I 4. Kl. stud. Afdeling afsluttes først Læsningen af den nyere Tid, dernæst genlæses Middelalderen, den nyere og nyeste Tid (med Forbigaaelse af Nordens Historie), altsammen efter Blochs Lærebog for Realskoler; endelig begyndes paa Oldtidens Historie efter Thrige.

tet: Asien, Afrika, Amerika og Avstralien. — 1. Kl. Granzows Geografi Nr. 2: Nord-, Øst- og Syd-
evropa. — 2. Realkl. og stud. Kl. Granzows Geografi
Nr. 2: Vest- og Mellemevropa, samt Asien. — 3. Kl.
Granzows Geografi Nr. 2: Indledningen og Kap. om
den fysiske Geografi; Afrika, Amerika og Avstralien. —
4. Realkl. og stud. Kl. Granzows Geografi Nr. 2
genlæst.

Naturhistorie. (Timelærer Mortensen, Frbrdskl.
a, 3. Rkl. og 3. stud. Kl. hver 1 Tm., ellers hver ved-
kommende Kl. 2 Tmr.) Frbrdskl. a. Sahlertzes
Naturhistorie: Pattedyr. — Frbrdskl. b. Sahlertzes
Naturhistorie: Fugle. Pattedyrene genlæst. — 1. Kl.
Lützens Zoologi Nr. 2: Edderkopper, Tusindben, Krebs,
samt Orme. Læren om Planternes ydre Bygning er
gennemgaaet efter Materiale fra Skolens Plantehave. —
2. Realkl. og stud. Kl. Lützens Zoologi Nr. 2:
Leddyr. Efter Strøms Plantelære er læst om Planter,
der blomstre om Efteraaret. — 3. Realkl. og stud.
Kl. Strøms Plantelære, den systematiske Del. Fedders-
sens Naturhistorie: Fugle. — 4. Realkl. og stud. Kl.
Strøms Plantelære; Fedderssens Naturhistorie genlæst.

Regning og Matematik. Frbrdskl. a (Adj.
Møller 6 Tmr., hvoraf 4 samtidig med b). Regning
med hele Tal efter Meiers Regnebog I. — Frbrdskl.
b (Adj. Møller 4 Tmr. samtidig med a). Brøkgregning
efter Meiers Regnebog II til Decimalbrøk. — 1. Kl.
(Adj. Møller 5 Tmr.) Steens Aritmetik S. 1—21.
Sammes matematiske Opgaver Nr. 1—105. J. Peter-
sens Geometri forfra til S. 18. Brøkgregning efter Meiers
Regnebog II. — 2. Rkl. (Timelærer Lomholt 6
Tmr.) Regning efter N. N. Meiers Regnebog II §§ 9
og 10. Steens Aritmetik S. 27—46. Sammes Mate-

matiske Opgaver Nr. 100—170; Till. Nr. 1—30. Steens Algebra S. 1—19. Jul. Petersens Geometri S. 3—44. Skriftlige Opgaver 1 Gang ugentlig fra 1. Marts. — 2. stud. Kl. (Adj. Petersen 6 Tmr.) Steens Aritmetik S. 27—42, Steens mat. Opgaver S. 12—24, Steens Algebra S. 1—19. Petersens Geometri S. 1—49. Meiers Regnebog II. — 3. Kl. (Timelærer Lomholt 5 Tmr., Realdisciplene og de mat.-studerende desuden 2 Tmr.) Regning efter N. N. Meiers Regnebog II, §§ 10 og 11. Steens Algebra S. 19—78. Jul. Petersens Geometri S. 44—76. Skriftlige Opgaver 1 Gang ugentlig. De mat.-stud. og 3. Rlkl. Geometrisk Tegning: blandede Konstruktioner. — 4. Rlkl. og de mat.-stud. af 4. stud. Kl. (Timelærer Lomholt 7 Tmr.) Regning efter N. N. Meiers Regnebog II, § 12. Steens Algebra S. 85—118. Genlæst Steens Aritmetik og Algebra samt Jul. Petersens Geometri. Geometrisk Tegning: blandede Konstruktioner. Skriftlige Opgaver 1 Gang ugentlig. — 4. spr.-stud. (Adj. Petersen 5 Tmr.) § 85—116 i Steens Algebra; genlæst Steens Algebra, Petersens Geometri og enkelte Afsnit af Steens Aritmetik. Som Regel anvendt 1 Time ugentlig til praktisk Regning. Skriftlige Opgaver 1 Gang om Ugen. — 5. mat.-stud. Kl. (Adj. Møller 10 Tmr.) Jul. Petersens Aritm. og Algebra II. og III. S. 9—96. Sammes Trigonometri S. 3—58. Sammes Stereometri S. 5—76. Sammes Metoder og Teorier til Løsning af geometriske Konstruktionsopgaver forfra til S. 46 med Forbigaaelse af en Del Opgaver. Seidelins Projektionstegning forfra til S. 32.

Naturalære. 3. Kl. mat.-stud. og Realafd. (Adj. Petersen 2 Tmr.) Prytzes Naturalære S. 3—85 og S. 128—66. — 4. Kl. mat.-stud. Afdlg. og Realkl. (Timelærer Lomholt 2 Tmr.) Prytzes

Lærebog S. 85—115; derefter genlæst det hele Pensum. — 5. Kl. mat.-stud. Afdng. (Adj. Petersen 4 Tmr.) Schmidts Eksperimentalfysik I forfra til S. 346. — spr.-stud. Afdng. (Adj. Petersen 3 Tmr.) Schmidts Naturlære forfra til Magnetisme, Bevægelse til Lyd. Jørgensens Astronomi 1. Kap. — 6. Kl. (Adj. Petersen 3 Tmr.) Schmidts Naturlære: Magnetisme og Etekricitet; genlæst hele Bogen til Lyd. Jørgensens Astronomi fra 2. Kap. og ud; genlæst hele Bogen.

Tegning. Frbrdlskl. a og b (Oversergent Sørensens 2 Tmr.) Petersens og Janniches Tegnebøger: a I og II, b III og IV. — Katdrslskl. (Adj. Møller, 1. Kl. Realafdl., 2. og 3. Realkl. hver 2 Tmr., 4. Kl. Realafdl. 1 Tm.) Konturtegning efter Hetsches og Petersens Fortegninger. I 4. Realkl. har 1 Discpl. tegnet efter Klodser.

Skrivning. Frbrdlskl. a og b (Sergent Petersen 3 Tmr., a desuden 2 Timer særskilt). Efter Forskrift dels enkelte Bogstaver, dels Sammenskrift, saaledes at i Reglen alle Disciple i hver Klasse have fulgts ad; af og til er Taktkskrivning bleven anvendt; mod Slutningen af Skoleaaret have en Del Disciple i b skrevet af efter en trykt Bog. — 1.—4. Kl. (Adj. Møller; 1. Kl. 2 Tmr., 2. stud. og 2. Rlkl., 3. Rlkl. og 4. Kl.'s Realafdeling hver 1 Tm.) Saa snart en Discipel har tilegnet sig en nogenlunde sikker og ordentlig Haandskrift, bruger han ikke mere Forskrift, og Disciplene holdes ikke til at udføre hvert enkelt Bogstav i en eneste for alle gyldig Form; dog tager Skolen selvfølgelig ikke mod enhver som helst Form af Bogstaverne.

Sang. (Overhornbl. Zorn). Forberedelsesskolens (nu i Tallet) 29 Disciple have altid alle været med i den ene Time ugentlig, hvori Undervisningen er bleven

given, og ere blevet øvede i enstemmig Sang af Skolens Morgensange, fædrelandske og Folkesange; 5 af de 29 savne efter Lærerens Skøn alligevel Forudsætningen for virkelig at kunne komme til at synge. I Katedral-skolen ere af samme Grund 34 Disciple udelukkede fra Undervisningen, og hos 14 andre er for Tiden Stemmen i Overgang. Ved Undervisningen har Hensynet til Tallet af de Stuer, der staa til Raadighed, gjort det til en Nødvendighed at dele samtlige deltagende Disciple i 5 Hold, saa at 6. og 5. Kl. (13 Disciple), 4. Kl. og 3. spr.-stud. Afdl. (6 Discipl.), 3. mat.-stud. Afdl. og 2. Realkl. (3 Discipl.), 2. stud. Kl. (13 Discipl.) og 1. Kl. (15 Discipl.) have haft hvert Hold 1 Time ugentlig; og en 6. Time er bleven brugt til Sammensang, som i Aar næsten altid er bleven udført trestemmig (Sopran, Alt og Bas). Ved Øvelserne er foruden Skolens Morgensange blevet brugt et Udvalg af Melodier hentede fra Sannes Samlinger. Ved enstemmig Sang af Folke- og Fædrelandssange er Båge og Nørregaards Sangbog bleven brugt.

Gymnastik. Frbrdlskl. a og b (4 Tmr. ugentlig under Prmlnt. Larsen med Bistand af Gymnastiklr. fra Hæren, forhenv. Sergent Honoré, siden Oversergent Brygmann). Af Skolens 29 Disciple ere af Helbredshensyn 3 udelukkede fra Øvelserne. -- Katedralskolen. Af Skolens 98 Disciple ere til Stadighed 4 udelukkede af Helbredshensyn; de øvrige 94 ere ved Øvelserne delte i 4 Hold, hvert med 4 Timer ugentlig, nemlig 1. Kl. med 19 Disciple under Prmlnt. Larsen, 2. stud. og Realkl. samt den mat.-stud. og Realafdl. af 3. Kl. med 32 Discipl., 3. Kl.'s spr.-stud. Afdl. og 4. Kl. med 22 Discipl., og 5. og 6. Kl. med 25 Discipl. under Adj. Petersen med Bistand af 2 Gymnastiklærere fra Hæren, Oversergent Brygmann og den forhenværende Sergent Honoré, efter

hans Død Oversergent Werner; Adj. Petersen i de to ugentlige Huggetimer med 5. og 6. Kl. tillige med Bistand af en tredje Gymnastiklærer fra Hæren, Oversergent Werner, efter Honorés Død Sergent Kjær. Det ældste Hold har der desuden været tillagt en 5. Time til Huggeøvelser Søndag Morgen, saaledes at Deltagelsen i den har været en frivillig Sag for begge Klassernes Disciple, men den har i indeværende Skoleaar ikke været stor; med Undtagelse af Johannes Jensen i 4. Kl. har ingen Discipel mødt nogenlunde stadig dertil. De, der jævnligt har givet Møde, ere af 6. Kl. Fr. Berg, Th. Dahl og V. Nielsen, af 5. Kl. Jhns. Bryndum, Vldmr. Gad, Jhn. Halberg, Søren Jensen, Mads Kirkegaard og Julius Knorr; alle de andre have kun mødt undtagelsesvis eller slet ikke.

Svømning. Undervisningen begyndte som Følge af Forsommerens Kølighed i Fjor først den 23. Juni og foretoges under Ledelse af de samme Lærere og med samme Bistand som ved Gymnastikundervisningen, indtil Aarsprøven gjorde det umuligt at foretage nogen regelmæssig Undervisning hver Dag; fra den Tid af var i de vedkommende Timer Sergent Honoré altid til Stede paa Flaaden, saa at de Disciple, der ikke var til Prøve paa Skolen, kunde komme til at svømme under hans Tilsyn. Efter Sommerferien gjorde det kolde Vejr det umuligt at foretage regelmæssige Øvelser; en halv Snes Dage holdtes de gaaende saaledes, at Deltagelsen var en frivillig Sag for Disciplene, men Eftermiddagssvømningen holdtes i Gang indtil den 7. September. Thi efter Indstilling fra Rektoratet har Ministeriet ved Skriv af 29. Maj 1859 bemyndiget Forstanderskabet til hver Sommer at udbetale almindelig Ekstratimebetaling til hver af de to Gymnastikassistenter ved Skolen for indtil 7 Timer ugentlig (efter Rektors Attest) for Tilsyn med

Skolens Disciple ved Svømmeøvelser en Time hver Eftermiddag. Til denne Eftermiddagssvømning have saa alle de af Katedralskolens Disciple Adgang, der ikke samme Dag have haft Undervisning i Faget i dertil henlagte Formiddagstimer; den finder i Svømmetiden Sted hver Eftermiddag, ogsaa om Søndagen, dog med Undtagelse af den største Del af Sommerferien, da det stadig viser sig, at der i denne Tid er alt for faa Deltagere hver Dag; og da Tiden ellers har vist sig tilstrækkelig, have Disciplene i begge Klasser i Forberedelsesskolen Lov til at deltage deri paa de Dage, da de ikke have Undervisning i Faget om Formiddagen. Efter at Begynderne forud have faaet Tagene indøvede i Svømmemaskinen i Skolens Gymnastikhus, svømmer enhver med Svømmetornister paa, indtil han uden dette kan svømme 200 Alen i slap Sele; kan han dette, bliver han Frisvømmer. Ved Øvelsernes Ophør 1890 var af Forberedelsesskolens daværende 28 Disciple 3 udelukkede fra Øvelserne af Helbredshensyn; af Katedralskolens 105 Disciple var 3 udelukkede, og 41 vare Frisvømmere, og af disse var igen 10 „Distancesvømmere“, idet de, under Ledsagelse af den til Flaaden hørende Baad med Lærere i, svømmende havde tilbagelagt en Strækning af 1200 Alen, nemlig af 5. Kl. Julius Knorr, Johan Halberg, Herluf Hansen, Einar Rendtorff og Fredrik Zeuthen, af 4. Kl. Henrik Jansen, Alfred Meldal, Holger Rasmusen, Axel Sæborg og Holger Philipsen og af 3. Kl. Victor Rasmussen.

Roøvelser foretoges i Forsommeren 1890 med 6 Hold hvert paa 7 Disciple, nemlig af daværende 6. Kl. 10, af 5. Kl. 8, af 4. Kl. 8 og af 3. Kl. 3 Disciple hvoraf dog kun 6 vare med ved begge ugentlige Ture, og efter Ferien med 4 Hold af samme Størrelse nemlig af nuværende 6. Kl. 4, af 5. Kl. 9, af

4. Kl. 10 og af 3. Kl. 5 Disciple, som alle vare med ved begge Ture, alle frivillig efter eget Ønske. Ellers henvises til Meddelelsen om Faget Sd. 34.

Af **Boldspil** dreves i Sommeren 1890 **Kriketspil**, som om Foraaret begyndte, saasomt Vejret tillod det, og indtil Aarsprøven dreves dels under Lærernes Ledelse i de sædvanlige Gymnastiktimer, dels om Eftermiddagen og om Søndagen. I Ferien dreves Spillet af enkelte Disciple, der opholdt sig i Byen. Da Vejret efter Ferien lagde Hindringer i Vejen for de regelmæssige Svømmeøvelser, brugtes Gymnastiktimerne indtil Udgangen af September Maaned til Kriketspil under Lærernes Tilsyn og Ledelse. I samme Tidsrum og i den følgende Tid indtil Begyndelsen af November Maaned dreves Spillet om Eftermiddagen, saa at der fra Kl. 4 af indtil Aften altid var Spillere til Stede paa Pladsen, idet nogle gik, og andre kom, alt som deres Tid tillod det; — altid uden Læreres Tilstedeværelse. I Slutningen af September Maaned afholdtes en Match af Disciple fra 1. og 2. Klasse, hvori den sidst nævnte Klasse sejrede med 45 Points mod 18. Ved Siden heraf dreves ogsaa **Fodboldspillet**. Men dermed gik det i Begyndelsen ikke godt, da der her i Byen ikke fandtes nogen dygtig Spiller, af hvem Disciplene kunde modtage Anvisning og Belæring i Spillet. Men da „Akademisk Boldklub“ var her i Byen i Anledning af en Kamp med „Viborg Boldklub“, blev der foranstaltet et Sæmmentilspil mellem den og Skolens bedste Fodboldkræfter. Ved denne Lejlighed lærte Disciplene særdeles meget, hvilket viste sig i en stadig stigende Interesse for dette Spil, saa at det tilsidst endog tog Magten fra Kriket, idet de af Skolens ældre Disciple, der særlig havde Lyst til dette, fik denne Trang tilfredsstillet som Medlemmer af „Viborg Boldklub“, og Disciplene af Mellemløberne 4. og 3.

næsten udelukkende foretrak Fodboldspillet. Medens Kriket saaledes efterhaanden hørte op i Begyndelsen af Oktober Maaned eller i alt Fald kun blev drevet af 1. og 2. Klasses Disciple, fortsattes Fodboldspillet hele Oktober Maaned trods Kulden og det daarlige Vejr. Der afholdtes en Mængde Smaakampe mellem forskellige Partier i Skolen uden Hensyn til Klasser, og i Oktober Maaned stod der en Hovedmatch mellem 3. og 4. Kl. Trods Regn, der gjorde det meget vanskeligt at faa sikkert Fodfæste, spillede der, som Reglerne hyde, uafbrudt i 1½ Time. Som Dommere fungerede 2 Disciple af 5. og 6. Kl.; 3. Kl. tog i Løbet af 10 Minuter det første „Maal“, men derpaa tog 4. Kl. i Løbet af ½ Time det næste „Maal“, og derefter ogsaa det sidste. I det hele taget er Boldspillet her ved Skolen særlig blevet drevet af Mellemlasserne 3. og 4., som gerne have mødt med fuldt Tal; af 2. og 1. Kl. have største Delen af Disciplene deltaget, men fra 5. og 6. Klasse have kun 2 Disciple til Stadighed været med til Øvelserne. Med Undtagelse af, at et Par Disciple en Gang have faaet et temmelig slemt Spark, og en tredie har faaet Neglen paa sin ene store Taa stødt af, er der ikke indtruffet noget Uheld under Øvelserne.

Danseundervisningen har i Katedralskolen fundet Sted fra den 6. Oktober f. A. til 19. Marts d. A. under Ledelse af Intendant Lillie med Bistand af Gymnastiklærer i Hæren, Oversergent Brygmann. I Begyndelsen af Oktober Maaned havde Læreren affattet en Liste over samtlige Disciple inddelte i 4 Afdelinger, saaledes at 1. Afdeling indbefattede dem, der ved forrige Vinters Øvelse antoges at have vundet saa stor Færdighed, at det helt kunde overlades til deres egen Afgørelse, om de frendeles vilde deltage i Øvelserne eller ej; 2. Afdeling dem, for hvem fortsat Øvelse maatte

anses for ønskelig; 3. dem, for hvem den maatte agtes for aldeles nødvendig; og 4. dem, der slet ikke havde nydt Undervisning i Skolen; 6 Disciple i 5. Klasse, som ved privat Undervisning skulde forberede sig til ved Skoleaarets Slutning at underkaste sig Tillægsprøve i Latin og Græsk samt Optagelsesprøve i Fransk, blev af Hensyn til den Tid, denne Undervisning faldt paa, helt fritagne. Efter at foruden disse ialt 21 Disciple vare blevne fritagne for Deltagelse, blev de øvrige 72 inddelte i 3 Afdelinger efter deres Uddannelsestrin. Samtlige Afdelinger ere blevne underviste hver 2 Timer om Ugen. Undervisningen har omfattet, med alle Afdelinger: Trinøvelser, Polonæse, Polka, Rhejnlænder Polka, Galopade, Mazurka, Varsoviana, Vals, Tyroler Vals, Francæse, Klapfinale, Les Lanciers (ikke 2. Afdeling), La Tempête samt forskellige Kottillons-Ture, med 1. og 3. Afdeling desuden Hopsa, Tyroler-Hopsa, Spansk Vals og Menuet. 2. og 3. Afdeling have haft Trinøvelser, sammensatte i en Trinskole, der for 3. Afdelings Vedkommende er bibragt Eleverne i større Udstrækning. Disciplene have vist Lyst og Interesse for Undervisningen, ligesom de alle have gjort synlige Fremskridt, naturligvis i større eller mindre Grad efter deres Anlæg.

Skydning. De to øverste Kl. samt 4. Kl.s Real-disciple. (Adj. Petersen, med Bistand af Sergent Honoré). I Aaret 1890 holdtes Øvelserne i Riffel-skydning før Sommerferien fra 25. April til 9. Maj og efter denne fra 2. Septbr. i fjorten Dage; der foretoges 6 Skydture før Sommerferien og 9 efter denne. Der blev skudt til en Skive, der danner en aflang Firkant med 3 Grader; efter de gældende Bestemmelser fik hver Discipel hver Gang 5 Skud, som alle gjordes med Remingtonbøssen med Benyttelse af Centralantæn-

Udfaldet af Skydeøvelserne i Skoleaaret 1889—90.

6. Kl. 13 Dsp. 5. — 12 — 4. Rlkl. 3 —	Afstand i Alen.	Tal af			S u m.	
		Skud.	Træf- fere.	Points		
6. Klasse . .	100	150	147	492	639;	98,00 pCt.
5. og 4. Rlkl.	100	160	159	560	719;	99,38 —
6. Klasse . .	200	324	302	849	1151;	93,21 —
5. og 4. Rlkl.	200	430	411	1210	1621;	95,58 —
6. Klasse . .	300	335	298	832	1130;	88,95 —
5. og 4. Rlkl.	300	305	282	766	1048;	92,46 —
6. Klasse . .	400	135	113	350	463;	83,70 —
5. og 4. Rlkl.	400	125	114	313	427;	91,20 —
Sum af		1964	1826	5372	7198—3,665;	93 pCt.

delsespatronen. Under 15. Juli indsendtes til Ministeriet den foranstaaende, befalede Beretning om **Udfaldet af Skydeøvelserne i Skoleaaret 1889—90.** Og ved Afslutningen af Forsommerens Øvelser holdtes den 9. Maj **Præmieskydning**, hvis Udfald ses af nedenstaaende Oversigt.

Alle Skud udførtes i frit Anlæg. Præmiernes Værdi var paa 300 Alens Afstand 12 og 8 Kr. og paa 200 Alens 6 og 4 Kr. Disse Beløb brugtes efter Præmietagernes Ønske for Chr. Bendixes Vedkommende til Indkøb af Roms geografiske Billeder og Typeatlas; for A. Chr. Andersens til en Kurertaske og Bjørnsøns Paa Guds Veje; for Viggo Nielsens til en Kurertaske og for Th. Dahls til J. P. Jacobsens Værker.

Sløjd. Ved Skoleaarets Begyndelse stod Sløjdsalen fuldt færdig og forsynet med Høvlebænke til 14 Sløjdere, Værktøjsskabe og et større Skab med Hylder foroven og Skuffer i Sidestykkerne forned; og Ministeriet

Udfaldet af Præmieskydningen i Skoleåret 1890.

Disciplenes Navn og Klasse.	Afstand i Alen.	Skud.					Sum af Af- stand maalt i Tommer.	Sum.	Præmie.
		1	2	3	4	5			
6. Kl. Anders Chr. Andersen	300	2	4	4	4	3	50	17	2den
„ Frederik Bendix . . .	300	3	4	4	4	3	47	18	1ste
„ Asger Bruhn	300	3	0	3	4	3	41½	13	
„ Christian Bruun	300	3	3	3	3	2	60½	14	
„ Viggo Clausen	300	3	4	3	3	3	47	16	
„ Einar Dahl	300	3	3	0	0	2	59½	8	
„ Aage Friis	300	0	2	2	2	0	88	6	
„ Hansen-Sir	300	2	2	3	3	4	70¾	14	
„ Einar Falbe-Hansen .	300	2	0	2	0	0	51¾	4	
„ Ove Krarup	300	0	2	2	0	0	56¾	4	
„ Carl Mulvad	300	2	3	3	0	0	39½	8	
„ Christian Sixhøj	300	3	3	3	3	3	66½	15	
„ Johannes Steenstrup	300	2	3	3	4	3	51¼	15	
5. Kl. Frederik Berg	200	3	2	3	2	0	59½	10	
„ Thorvald Dahl	200	3	4	4	3	4	49½	18	2den
„ Niels Grønbæk	200	2	3	3	3	2	67½	13	
„ Jakob Jakobsen	200	3	3	3	4	3	48¾	16	
„ Ivar Melskens	200	3	3	4	3	0	31½	13	
„ Viggo Nielsen	200	4	3	3	4	4	37½	18	1ste
„ Niels Peter Sørensen	200	2	4	2	3	3	78	14	
4. Rkl. Jens Holst	200	2	4	4	0	3	41	13	
„ Frode Kisum	200	3	4	3	2	3	71	15	
„ Peter Lassen	200	3	3	2	2	4	73	14	

havde til Undervisningen bevilget 12 Timer ugentlig som Ekstratimer for Adj. Giersing. Endnu inden Avgust Maanedes Udgang ankom saa godt som alt Værktøjet. Og alt var saaledes i Stand, saa at Undervisningen kunde begynde snarest mulig efter Adj. Giersings Hjemkomst (se Sd. 30). Deltagelsen blev gjort til en frivillig Sag; men Tilslutningen var saa stor, at der af de 103 Disciple, Aaret begyndte med, meldte sig 88, blandt hvilke dog flere kun ønskede at være med 1 Time ugentlig, nemlig fra 6. Kl. 4, 5. 14, 4. stud. 9, 4. Rl. 3, 3. stud. 8, 3. Rl. 5, 2. stud. 17, 2. Rl. 9, 1. stud. 8 og 1. Rl. 11. Da Høvløbænkene (10 enkelte og 2 dobbelte) kun ere beregnede paa 14 Deltagere i hvert Hold, som ogsaa er det Tal, der er tjenligst for Undervisningens forsvarlige Ledelse, maatte tre foreløbig vente; de øvrige deltes i 6 Hold, hvoraf 2 skulde have én Gang $1\frac{1}{2}$ Time ugentlig, 2 to Gange 1 Time, og 2 en Gang $1\frac{1}{2}$ Time og en Gang 1 Time ugentlig. Endnu bevilgede Ministeriet ved Skrivelse af 20. September de fornødne Penge til Indlæggelsen af Gas, som straks blev iværksat. Og Undervisningen begyndte saa den 23. September. Men den blev foreløbig kun af kort Varighed. Med Ministeriets Tilladelse hvilede den under Adj. Giersings Sygdom. Først ved Indgangen af April begyndtes den igen med 4 Timer ugentlig, og er siden efterhaanden bleven udvidet, saa at der nu siden Begyndelsen af Maj Maaned paa Ugens 6 Dage gives $1\frac{1}{2}$ Time hver Dag. Da de Disciple, der til Sommer skulde underkaste sig en afsluttende Prøve, dels kun vilde have kort Tid at faa Undervisning i, dels mere og mere vilde komme til at behøve at bruge den Tid, der blev til overs fra det daglige Skolearbejde, til Repetition, kunde nu enhver tages med, som ellers ønskede det. Deltageres Antal er saaledes nu ved Begyndelsen af Maj Maaned 68, og de ere delte i 4 Hold hvert paa 14 Deltagere og 1 paa 12, hvoraf 4

faa Undervisning Gang ugentlig og et 2 Gange. Deltagerne ere blevne øvede i Savning og Snitning og have dels udført forskellige Forøvelser, dels egentlige Arbejder efter Aksel Mikkelsens Modeltegninger.

Fredagen den 15. April d. A. fremstilledes Katedralskolen for Gymnastikinspektøren, Oberstløjtnant Amsinck.

Til den forestaaende **Afgangsprøve for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning** indstille sig de 6 Disciple, der sidde i 6. Kl., som

i **Oldnordisk** opgive til **Overhøring** af Wimmers Læsebog Sd. 14—34 og 63—73 og af Hoff og Hofforys Læsestykker II. Sd. 1—11 og 17—28 med Forbigaaelse af Versene i Gunløgs Saga og desuden have læst af Læsebogen Sd. 1—14, 45—53 og 73—107;

i **Fransk** have læst af Merimée: Tamango, Mateo, Falcone, L'enlèvement de la redoute og Lettres d'Espagne; af Alfr. de Musset: Croisilles, Histoire d'une merle blanche og Une soirée chez M^{me}sle Rachel; af Cherbulié: L'idée de Jean Téterol; af V. Hugo: Hernani; og af Baruel: Lectures historiques II;

i **Tysk** have læst Goethes Götz von Berlich., Tasso og Leiden des jungen Werther; Schillers Die Jungfrau von Orl., Maria Stuart og Kabale und Liebe; Heines Die Harzreise; Varnhagen v. Enses Fürst Leopold von Anhalt-Dessau; Hoffmanns Fräulein von Scudéry og Mejster Martin; Häuffs Die Sägerin, og Das Bild des Kaisers; Müllers Die Türken vor Wien; Gaudys Der Schneidergesell, Der Katzen-Raffael og Schülerliebe; Sacher-Masochs Der kleine Adam og Sascha und Saschka; Schulteses Maigela; Skouboes Læsestykker; Knauths

Auswahl deutscher Gedichte; og af Mommsens Röm. Gesch. Kapitlerne om Grakkernes Reformforsøg og om Nordens Folkeslag. En af Eksaminanderne har desuden som Maanedslæsning læst Goethes Faust og Schillers Die Braut von Messina;

i **Engelsk** opgive til **Overhøring** af Sommerfelts Nyeste engl. Forf. Sd. 1—34, 55—65 og 335—61 og af Lamb Six Tales from Shakespeare Sd. 9—38, 75—99 og 165—86, og desuden have læst af W. Collins My Ladys Money og Percy and the Prophet, og kursorisk af Sommerfelts Bog Sd. 137—47 og 195—211;

i **Latin** opgive til **Overhøring** Cic. Manil; Deiot.; Lælius 1—21; Liv. 21, 1—18; Tac. Annal. 4, 1—65; Hor. Od. 1; 2, Ep. 1, 1; 2, 2, Verg. Æn. 9; Bucol. 1; 5; 7 og 8; Georg. 2, 136—76 og 4, 281—566, og desuden have læst stat. Cic. Verr. 4, 1—43; Lig.; Læl. 22—27; Liv. 21, 19 og ud.; Tac. Ann. 4, 66 og ud.; Hor. Ep. 1, 2; 3; 4; 7; 10; 12; 13; 14; 15; 19 og 20; 2, 1; Verg. Æn. 7; Bucol. 4 og 9 og Georg. 2, 458—542; og kurs. Cæs. Bll. Gall. 7, 1—40; Cic. Cato 1—23; Tusc. 1, 1—22; 29—31; 33—35 og 39—41; Curt. 3, 28—35; 4, 1—20; og 6, 25—44; Terent. Andria og Tac. German.;

i **Græsk** have læst: Homer Od. 4 og II. 17—20 og af Petersens Antologi Kallinos; Tyrtajos 1, 3 og 4; Mimmermos 1 og 3; Solon I; Xenofanes 1 og 2, Epigrammer 1—7 Ajschylos, Kallimachos, Asklepiades, Antipatros, Philippos, ubekendte Forf. og anakreontiske Digte; Herodot 4, 1—98, 118—67 og 181—205; Platons Apologi og Kriton, Demostheneses 1. olyntiske Tale og Talen mod Konon og efter Schenkls Chrestomathie aus Xenophon Cyropædien 3, 5 og 9 og Memorab. 1 og 5.

Til **Aarsprøven** have **4. Klassees studerende Disciple**

i **Tysk læst** med Forberedelse: Hauffs Phantasien im Bremer Rathskeller, Bürgers Münchhausen Sd. 1—20 og Knauths Auswahl deutsch. Ged. Sd. 151—75 og 251—63; uden Forberedelse Hoffmanns Das Majorat og Hauffs Die Sägerin; og som Maanedslæsning: Schillers Maria Stuart; Hoffmanns Fräulein von Scudéry; Hauffs Jud' Süsz og Die Bettlerin vom Pont des arts.; Lewin Schückings Die drei Freier; og Cronheims Fährnrichsgeschichten;

i **Fransk læst**: Jungs Læseb. for Mellemkl. Sd. 126—195; Baruels Lectures hist. I Sd. 28—47;

i **Latin** opgive de til **Overhøring**: Cic. Cat. 1 og 2 og pro lege Manil. Kap. 1—4; Cæs. Bll. Gall. 4. 20—38; Liv. 5, 35₄, 49₇ og af Ovids Metam: Deukalion, Kadmus, Aktæon og Pyramus og Tisbe, og have desuden **læst**: Cic. pro lege Manil. Kap. 5—24; Cæs. Bll. Gall. 4, 1—19; Liv. 5, 28—35₃ og af Ovids Metam. Verdensaldrene, Ocyrrhoe, Battus, Evropa og Kadmus' Forvandling;

i **Græsk læst**: Schenkls Chrestom. aus Xenophon: Anab. I, 1; 2, 1—4; 4, 11—19; 5; 6; 7; 8; III, 1; 2, IV, 1; og Homers Od. 9;

og i **Historie** efter Blochs Læsebog for Realkl. Middelalderen, den nyere og den nyeste Tid med Forbigaaelse af Norden; efter Thrige Oldtiden til Perserkrigen.

Af **Privatisterne**, som indstille sig, har i **Latin** Bryndum læst Cæs. Bll. Gall. I, 1—40; III; IV, 1—11; Cic in Catil. I—IV og Vergils Æn. I; Carlsen Cæs. Bll. Gall. I og VI; Cic. in Catil. I—IV og pro Lig. 1—5 og af Ovids Metam. Verdensaldrene, Aktæon, Pyramus og Tisbe, og Persevs; Christensen, Eriksen, Jepsen og Kisum Cæs. Bll. Gall. III og IV, Cic. in Catil. I—IV og af Ovids Metam. Verdensaldrene, Evropa, Kadmus, Aktæon, Pyramus og Tisbe, og Persevs 1—262; og

Sørensen: Cæs. Bl. Gall. III og VI; Cic. in Catil. I—IV og af Ovids Metam. Verdensaldrene, Deukalion, Ocyrrhoc, Evropa, Kadmus, Aktæon, Kadmusens Forvandl. og Pyramus og Tisbe; og i **Græsk** Carlsen Xenoph. Anab. i Scheukls Chrestom. I, 1; 2, 1—4; 4, 11—19; 5; 6; 7; 8; 9; II, 5; 6; og Hom. Od. IX; og Christensen, Eriksen, Jepsen, Kisum og Sørensen: Xenoph. Anab. I, 1; 2, 1—4; 4, 11—19; 7; 8; III, 1; 2; og Hom. Od. XII.

Til **Almindelig Forberedelsesprøve** er læst:

i **Modersmaalet**: Holbergs Jeppe paa Bj. og Mascarade; Wessels Kærlighed ud. Str.; Oehlenschlägers Vaulundur Saga, Erik og Abel; Blichers Himmelbjerget, Høsekræmmeren; J. L. Heibergs Aprilsnarrene; P. M. Møllers En dansk Students Eventyr; Hertz Svend Dyrings Hus; Hostrups Eventyr paa Fodrejsen; Drøm og Daad; Sigurd Müllers Læsestykker Sd. 268—312;

i **Engelsk** opgives til **Overhøring**: Brekkes Læseb. for Melleml. Sd. 49—66, 88—98, 99—116, 184—98 og 242—81; og af Hansens Digte: Sd. 34—53 og 61—69. Desuden er læst: Brekkes Læseb. for Melleml.: Sd. 1—48, 81—86, 138—184 og af Hansens Digte Sd. 1—27; kursorisk: M. Edgeworths The grateful Negro; og som Maanedslæsning: Marryats The children of the New Forest Sd. 163—336; Peter Simple (Stanges Udg.) Sd. 9—346; Mary Edgeworths The Lottery;

i **Tysk** opgives til **Overhøring**: Kapers Læseb. Sd. 162—252; Bürgers Münchhausen Sd. 1—20; desuden er læst Hauffs Phantasien im Bremer Rathskeller; Knauths Auswahl deutscher Gedichte Sd. 151—75 og 251—63; kursorisk: Hoffmanns Das Majorat; Hauffs Die Sängerin; Bürgers Münchhausen Sd. 21—45 og som Maanedslæsning: Schillers Maria Stuart; Hoffmanns Fräulein von Scudéry; Hauffs Jud'

Süsz; Die Bettlerin von Pont des Arts; Levin Schückings Die drei Freier; Cronheims Fährnrichsgeschichten;

i **Fransk** opgives til **Overhøring** Jungs Læseb. for Mellemkl. Sd. 128—195 og Baruels Lectures hist. I Sd. 28—47; kursorisk læses Lect. Baruels hist. I Sd. 58 saa langt, som der kan naas, og desuden er læst Jungs Læsebog for Begyndere og for Mellemkl. Sd. 1—127.

Skolelærer Christensen opgiver i **Engelsk** Listovs Læsest. Sd. 1—204; Brekkes Læseb. for Mellemkl. Sd. 49—66 og 198—257; Boysens engelske Digte; og i **Tysk**: Kapers Læseb. for Mellemkl.

V. Understøttelsesmidler.

Skolepengene ere i Forberedelsesskolen for en Discipel, foruden 5 Kr. i Indskrivningspenge, 9 Kr. maanedlig, for anden Broder 7 Kr. og for tredje 5 Kr.; i Katedralskolen for en Discipel i 5. eller 6. Klasse 144 Kr. aarlig, i de øvrige Klasser 120 Kr., for en anden Broder henholdsvis 115 Kr. 20 Øre eller 96 Kr. og for 3. Broder 86 Kr. 40 Øre eller 72 Kr. De betales fjerdingaarsvis forud; og det er paalagt Rektoratet at formene den Discipel Adgang til Skolen, for hvem de ikke ere betalte før Fjerdingaarcts Udgang. For Juli Fjerdingaar opkræves de i to Halvparter, først for de 6 Uger fra 1. Juli til 14. August og siden, ved Begyndelsen af det ny Skoleaar, for den anden Halvpart. For Disciple, der udtræde efter Aarsprøven før Begyndelsen af det ny Skoleaar, betales kun for Juli Maaned; og saafremt Afgangsprøven sluttes før denne Maanedts Udgang, betale de afgaaende Disciple slet ikke for dette Fjerdingaar. Desuden er ved Indtrædelsen i Skolen at betale Indskrivningspenge med 10 Kr. for hver Discipel; og denne Ydelse eftergives kun for Disciple, der tidligere have betalt disse Indskrivningspenge enten til Skolen selv eller til en anden offentlig lærd Skole. Hvad Vidnesbyrd angaar, har Ministeriet samlet de gældende Bestemmelser i et under 1. Marts 1890 udsendt Cirkulære, som findes aftrykt under Afdeling IX. i samme Aars Indbydelseskraft.

A. Offentlige Stipendier og fri Undervisning.

Den Understøttelse, der hører til den ved Overskriften betegnede Art, tilstaaes kun efter Ansøgning, hvortil Rektoratet udleverer Blanketter til Udfyldning; en saadan Blanket maa da begæres før Skoleaarets Udgang; og den afgives i udfyldt Tilstand til Rektoratet samtidig med Undervisningens Begyndelse i det ny Skoleaar eller i alt Fald inden Udgangen af Avgust Maaned; ingen kan gøre Regning paa at blive indstillet, dersom Ansøgningen ham vedrørende kommer senere. Men naar en Discipel en Gang har faaet et Stipendium eller fri Undervisning, behøver der for hans Vedkommende ikke at indgives ny Ansøgning om fremtidig eller forøget Understøttelse, med mindre saadant udtrykkelig bliver forlangt. Ministeriet træffer Afgørelse om Understøttelsesmidlernes Anvendelse og Fordeling; Indstilling gøres af Rektoratet efter Samraad med Skolens Lærere i et i dette Øjemed afholdt Lærermøde; foruden Trang er det en uundværlig Forudsætning for Opnaaelsen af en Understøttelse af denne Art, at vedkommende Discipel baade i Aarets Løb har udført sit Arbejde til Skolen paa en tilfredsstillende Maade og har gennemgaaet Aarsprøven saaledes, at han i det mindste har faaet **godt** til Hovedkarakter. Skolens Realdisciple have kun Adgang til fri Undervisning men kunne ikke faa Stipendium.

Da det kun er et begrænset Antal, en Sjettedel af Skolens Disciple, der kunne faa fri Undervisning, og det er en almindelig Vedtægt, at denne Understøttelse kun tilstaaes, efter at en Discipel har været et Aar i Skolen, bliver Ministeriet ved særlig Bevilling paa Finansloven sat i Stand til hvert Aar ekstraordinært at tilstaa enkelte begavede Disciple fri Undervisning straks ved deres Indtrædelse i en af de offentlige lærde Skoler. Men det er kun saadanne Disciple, der kunne komme i Be-

tragtning ved denne Lejlighed, om hvilke det maa anses for afgjort, at de ikke vilde være blevne indmeldte i Skolen, naar de ikke havde haft Udsigt til at faa denne Understøttelse straks ved deres Indtrædelse i den. Derfor maa Rektoratet altid straks ved en Discipels Indmeldelse have Meddelelse derom, naar det paatænkes at søge saadan Undertøttelse for ham.

Af de oplagte Stipendier udbetales den ene Tredjedel til vedkommende ved hans Afgang fra Skolen efter bestaaet Afgangsprøve; men saa fremt han ikke lader sig indskrive som akademisk Borger ved Københavns Universitet før Begyndelsen af det næste akademiske Semester, bliver det saaledes udbetalte Beløb at betale tilbage til Skolen. Af de øvrige to Tredjedele udbetales i Reglen den ene Halvdel ved Udløbet af det første Semester, efter at vedkommende er bleven indskreven ved Universitetet, den anden ved Udløbet af det andet Semester; Eksamensbevis, akademisk Borgerbrev samt Flidsattest forevises da for Oplagspengenes Eforus, og mod en Anvisning fra denne udbetales Beløbet fra Universitetskvæsturen; (Sm. lgn. Lindes Meddelelser om Universitetet 1849—56 S. 868—69 og 1857—63 S. 605).

For Stipendieaaret 1. Oktbr. 1890 til 30. Septbr. 1891 blev ved Skrivelse af 30. Septbr. 1890 fra Ministeriet til Skolens Forstanderskab Fordelingen fastsat, som følger:

1. Højeste Stipendium 100 Kr. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes Viggo Nielsen, Mads Kirkegaard, Julius Knorr, Anders Hagensen og Frederik Frederiksen.

3. Laveste Stipendium 40 Kr. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes Alfred Meldal og Carl Wohlsen.

4. Fri Undervisning tilstodes Frederik Berg, Jens Chr. Christensen og Viggo Prahl fra Skoleaarets Begyndelse, desuden Jacob Bjerre Jacobsen, Ejnar Rendtorff, Jens Chr. Jensen, Christen Junget og Jacob Dragheim, samt ekstraordinært (som Lærersøn) Christian Ramsgaard.

5. Undervisning for halv Betaling tilstodes Holger Philipsen, Hans Jørgen Nielsen, Martin Nielsen og Richard Lund.

6. Højeste Stipendium 100 Kr. at udbetale som Hjælp til Skolepenge tilstodes Niels Peter Sørensen, Jørgen Jørgensen og Gaston Thierry.

7. Melleinste Stipendium 70 Kr. at udbetale som Hjælp til Skolepenge tilstodes Valdemar Gregersen, Peder Pade og Povl Martin Kirkegaard.

8. Laveste Stipendium 40 Kr. at udbetale som Hjælp til Skolepenge tilstodes Niels Henning Glarbo, Niels Christensen, Knud Andersen og Christen Andersen.

Endvidere meddelte Ministeriet ved Skrivelse af 10. Oktober f. A. Forstanderskabet, at det havde tilstaaet Disciplene Axel Daa, Peter Johansen og Johannes Jensen hver en af de paa Budgettet for Finansaaret 1890—91 opførte ekstraordinære Fripladser for Skoleaaret 1890—91.

Endelig er Rektoratet ved Forespørgsel hos Vedkommende selv kommet til Kundskab om, at Ministeriet af Kommunitetets Midler for Maanederne Oktober 1890—Juli 1891 har tilstaaet Disciplene Jacob Bjerre Jacobsen og Frederik Berg og for Maanederne April—September 1891 Erik Eriksen hver 25 Kr. maanedlig.

B. Det Nissenske Legat.

Dette Legat have kun studerende Disciple Adgang til at understøttes af. Efter Fundatsens Bestemmelse

træffes Afgørelsen om dets Anvendelse hvert Aar i Begyndelsen af December Maaned ved et Lærermøde; stemmeberettigede ere foruden Rektoren alle ved Skolen fast ansatte eller konstituerede Overlærere og Adjunkter samt andre Lærere, der ere ansatte med fast aarligt Honorar samt med Forpligtelse til at undervise i det for disse normerede Timetal og med samme Forretninger som dem; se under IX B Ministeriets Skrivelse af 29. Septbr. 1890. Om den Understøttelse, der uddeles til Disciple, behøver der ikke at indgives Ansøgning, medens det dog er en Selvfølge, at den ikke tilstaas nogen, om hvem det ikke forud vides, at han vil modtage Understøttelse. Men da Renterne af Oplagspengene tillige med de hjemfaldne Oplagspenge skulle anvendes som Understøttelse i de første Universitetsaar for Studenter, der ere dimitterede fra Skolen, maa de Studenter, der ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen, inden Begyndelsen af December Maaned derom til Rektoratet indgive skriftlig Begæring med udførlige Oplysninger om deres Stilling og Angivelse af, hvad de maatte tjene ved Undervisning. Det er vedtaget, i Reglen ikke at tilstaa nogen denne Understøttelse efter Forløbet af det 3. Universitetsaar.

For Aaret 1890 blev Legatet ved Lærermødet d. 4. December f. A. uddelt som følger:

1. Som „Understøttelse for trængende Disciple, der opføre sig godt“, uddeltes de $\frac{4}{5}$ af Grundfondens Renter indtil 11. December 1890 til Beløb 810 Kr. 60 Øre til 17 af Skolens Disciple saaledes, at 4 Disciple fik hver 80 Kr. 15 Øre, nemlig Frederik Berg, Mads Kirkegaard, Julius Knorr og Anders Hagensen.; 5 Disciple hver 50 Kr., nemlig Viggo Nielsen, Alfred Meldal, Frederik Frederiksen, Jens Chr. Cristensen og Povl

Martin Kirkegaard; og 8 Disciple hver 30 Kr., nemlig Ejnar Rendtorff, Carl Wohnsen, Gaston Thierry, Johannes Jensen, Christen Junget, Peder Pade, Christen Andersen og Viggo Prahl.

2. Som „Vidnesbyrd om Paaskønnelse af Flid og Opmuntring til Anstrengelse fremdeles“ blev den øvrige $\frac{1}{5}$ til Beløb 202 Kr. 65 Øre tildelt 17 af Skolens Disciple, saaledes at hver fik 11 Kr. 92 Øre, nemlig Niels Peter Sørensen, Ivar Melskens, Jacob Bjerre Jacobsen, Thorvald Dahl, Valdemar Gad, Søren Jensen, Jørgen Jørgensen, Olaf Sivertson, Chr. Ramsgaard, Johan Halberg, Frederik Zeuthen, Julius Møller, Otto Markussen, Victor Rasmussen, Villiam Angelo, Jacob Jensen og Niels Christensen, idet det vedtoges at tillægge den først nævnte Discipel, som er den ældste af dem alle, den ene overskydende Øre. — At den tilstaaede „Understøttelse“ tillige var at betragte som „Vidnesbyrd om Lærernes Tilfredshed med Fliden og Opmuntring for den følgende Tid“, vedtoges det blandt de under 1 nævnte at tilkendegive Mads Kirkegaard, Anders Hagensen, Alfred Meldal, Gaston Thierry, Frederik Frederiksen, Jens Christian Christensen, Christen Junget og Povl Martin Kirkegaard.

Af alle de uddelte lige Beløb blev Halvdelen, af de ulige skiftevis enten den større eller den mindre Halvdel oplagt, Resten udbetalt.

3. Renterne af Oplagspengene for Aaret fra 11. December 1889 til 11. Decbr. 1890 til Beløb 43 Kr. 87 Øre, hvortil kom hjemfaldne Oplagspenge efter den afd. Discipel Christian Madsen 45 Kr., ialt 88 Kr. 87 Øre vedtoges det at tilstaa to fra Skolen 1888 dimitterede Studenter Jørgen Hansen med 60 Kr. og Theodor Rendtorff med 28 Kr. 87 Øre.

C. Det grevelig Moltkeske Legat.

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som gaa i Skole eller paa anden Maade nyde Undervisning, uden at Bestemmelse til Studering er en nødvendig Forudsætning for at kunne faa det. Viborg Katedralskole er tillagt 2 Portioner deraf, hver paa 80 Kr. aarlig, som udbetales gennem Rektoratet til 11. Juni og 11. December Termin, hver Gang med Halvdelen. Retten til at afgøre, hvem der skal nyde disse to Portioner, tilkommer Lensbesidderen af Grevskaftet Bregentved.

I Aaret 1890 har det været tildelt nuværende Student Asger Bruhn og Disciplen Christian Glarbo.

D. Det Jessenske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for 3 „af de dueligste og bedste fattige“ studerende Disciple i Viborg Katedralskole, som „skulle nyde det fra den Tid af, da de kom i den 5. Lektie, indtil deres Triennium ved Akademiet, om de der saa længe opholde sig, er udløbet“; dog have Slægtninge af Rektor Jessen og hans Enke D. C. født Ostenfeld, som stiftede Legatet den 5. Maj 1792, Fortrinsret, enten de saa gaa i Viborg Katedralskole eller søge en anden Skole, saaledes at ingen udenfor de to Slægter da har Adgang til at nyde det. Stiftets Biskop og Stiftsprovst tage Bestemmelse om Uddelingen. Foruden Renterne af den oprindelige Kapital, „det større Jessenske Legat“, uddeles tillige „et mindre“, Renterne af en „Oplagskapital“.

For Aaret 1890 er i Juni Termin f. A. „det større Legat“ udbetalt til Ove Krarup her i Skolen i 6. Kl. og Jul. Gr. Ostenfeld i Randers lærde Skole, til hver med 38 Kr. 17 Øre, „det mindre“ til den daværende Discipel i 6. Kl. her i Skolen Christian Sixhøj (1.

Gang) og Disciplen Frederik Berg ligeledes her i Skolen (1. Gang) med 18 Kr. 6 Øre til hver.

E. Det Mallinske Legat

er efter Fundatsen bestemt til hvert Aar at tildeles „den mest værdige og trængende iblandt dem, der i dette Aar ere dimitterede fra Viborg Katedralskole og inskriberede ved Universitetet“. Skolens Rektorat skal derfor hvert Aar tillige med Meldingen om den afholdte Afgangsprøve indsende „en Forklaring over enhver Trang og sædelige Forhold tillige med Oplysning, om Dimittenden har oppebaaret Beneficier ved Skolen og da hvilke“, samt om Afgangsprøvens Udfald for ham. Konsistorium ved Københavns Universitet tager Bestemmelse om Legatets Anvendelse; men dette maa ikke tildeles nogen, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist, og som ikke ved Afgangsprøven har erholdt mindst 2. Karakter.

Ifølge Meddelelse fra Legatets Eforus, med. Prof. Reisz, til Skolens Rektorat er for Aaret 1890 Legatet tilstaaet Student Christian Sixhøj. Dets Beløb er, saa vidt vides, 164 Kr. 84 Øre, hvoraf i Følge Fundatsen den ene Halvdel udbetales i November samme Aar, som vedkommende er afgaaet fra Skolen, og den anden Halvdel i det følgende Aars April Maaned.

F. Det Juelske Legat

uddeles i 3 eller 5 Aar til 2 studerende ved Universitetet, fornemmelig fra Viborg eller og fra Aalborg Katedralskole. Et Medlem af den Juelske Familie, for Tiden saa vidt vides, Landstingsmand, Baron Chr. Frdr. Juel til Mundelstrupgaard, er Patron for Legatet; til ham indgives i Løbet af Skoletiden Ansøgning om Optagelse paa Listen over dem, der skulle nyde det.

I Aaret 1890 er det udbetalt til to Studenter herfra,

nemlig Martin Ludvig Hoff (3. Gang) og Anton Sørensen Fugl (2. Gang) med 75 Kr. 16 Øre til hver.

G. Læge Frederik Foghs Legat.

Af Legatets Formue 5000 Kr. skal den aarlige Rente i to lige store Portioner tildeles to „flittige, begavede og uformuende Disciple ved Skolen til Hjælp til deres Underholdning i Skoletiden, lige meget enten de ere i nogen af Skolens studerende eller Realafdelinger“, hver Discipel for et Tidsrum af højst tre Aar, og udbetales med Halvdelen hver 11. Juni og 11. December, sidste Gang ved den 11. Juni eller 11. December, der falder nærmest forud for vedkommende Discipels Afgang fra Skolen.

Ved Lærermødet den 16. Maj f. A. blev Renterne fra 11. December 1889 til 11. Juni f. A. uddelte til den studerende Discipel Ove Krarup og Realdisciplen Jens Christian Jensen, og ved et andet Lærermøde d. 4. December f. A. blev Renterne fra 11. Juni til 11. December s. A. tillagte den studerende Discipel Jacob Bjerre Jacobsen og Realdisciplen Jens Christian Jensen, saa at hver Discipel hver Gang fik 50 Kr.

H. Det Stampedes Legat

Efter Præsteenken Fru Stampedes Død i Januar 1890 er der tilfaldet Skolen et Legat, skænket ved et af hende og hendes tidligere afdøde Mand oprettet Testament, hvorved Renterne af en Kapital paa i det højeste 20,000 Kroner skulle nydes af 2 studerende Disciple ikke blot under deres Skolegang men ogsaa i 6 Aar ved Universitetet, dog ikke længere end til de have bestaaet Embedseksamen, medens Slægtninge af Testator eller hans Enke, som gaa i Viborg Katedralskole, have Fortrinsret fremfor enhver anden. Dette Legat er blevet udleveret til Skolen, men der er endnu ikke oprettet

nogen Fmmdats; dog ere Forhandlingerne derom saa vidt fremskredne, at det kan betragtes som afgjort, at der vil hengaa omtrent 6 Aar, før det kan træde i Virksomhed, idet der vil behøves saa lang Tid, for at Kapitalen med den nu gældende Rentefod kan naa en saadan Størrelse, at hver af Nyderne kan faa den af Testatorerne tilsigtede Understøttelse af 400 Kr. aarlig. Den 31. Marts d. A. ejede Legatet i alt 19,761 Kr. 27 Øre, men Formuen skal efter ovenstaaende bringes op til 24,000 Kroner.

VI. Samlinger.

A. Bogsamlingen.

(Sluttet d. 24. April 1890).

Fagsondringen slutter sig til den i 1874 udkomne Fortegnelse over hele Samlingen med de i Tilrækstfortegnelsen fra 1890 foretagne Ændringer, saaledes at Løbenumrene henviser til de tilsvarende Afdelinger i disse. Ved Fortsættelser er Titelen saa vidt mulig afkortet; Mærket *slut.* eller *afs.* efter en Titel betegner, at Værket er sluttet eller afsagt. Hvor Aarhundredet ikke angives, er det 18—; hvor Trykkestedet ikke angives, er det København. Hvad der er sendt fra Ministeriet, betegnes med et *-m.* efter Titelen; hvad der er modtaget fra Forfattere eller Forlæggere, ligledes ved *-f.*, *-frf.* eller *frl.*; andre Gaver ved *-g.*, for saa vidt *Giverens Navn* ikke meddeles. — I Aarets Løb er Samlingen kommen i Besiddelse af en Række Bind hvert indeholdende en Samling af samtlige Skoleprogrammer fra et af Aarene 1867--89; medens den saaledes af flere Programmer har faaet endnu et Aftryk foruden det, den i sin Tid har faaet tilstillet fra Ministeriet, har den faaet Programmer fra flere Skoler, som den ikke tidligere har haft Programmer fra. Da de Bind, disse findes i, ere hensatte paa et andet Sted i Samlingen end de efter Skolerne ordnede Programmer, ere de i efterfølgende Fortegnelse mærkede med en * ved Aarstallet. Desuden har det kongelige danske Videnskabernes Selskab skænket Skolen et Aftryk af de af dets Skrifter, som den ikke tidligere var i Besiddelse af.

I. Encyklopædi og blandede Skrifter.

2. Festskrift i Anledn. af Borchs Kollegiums 200-Aars Jubilæum. 89. —*m.*
Unvrstsjubilæets danske Samf. Skrifter udg. af —. 52—54. 90.
Vidensk. Selsk. Det kgl. dansk. Skrifter 5. Rk. Naturvidensk. og matem. Afdlg. Bind 1—3; 4, 1—2; 5—12. 49—80. *Gave fra Selskabet.*
 — — — Hist.-philos. Afdlg. Bnd. 4. 74;
 Bnd. 5, Hft. 1—3. 77—84. *do.*
 — — — 6. Rk. Naturvid. og mat. Afdlg. Bnd. 1—5. 80—90; 6, Hft. 1—3. 90. *do.*
 — — — Hist.-philos. Afdlg. Bnd 1. Hft. 1. 90; Bnd. 2. 88—89; Bnd. 3, Hft. 1. 89. *do.*
 — — — Overs. ov. Forhandl. osv. 1889. 90.
3. **Danskeren.** Tidsskr. Udg. af Fr. Nygård og L. Schröder. Kold. 90, 5; 91, 1—4.
Tidsskr. Nord. . . . utg. af Letterstedtska föreng. 90, 3—8; 91, 1—2.
Tilskueren. Udg. af M. Neergaard. 90, 4—12; 91, 1—3.

II. Historie og Geografi

12. **Falkenberg. Chr.** Kalender udg. af P. G. Lydiche. 1890; 91.
16. **Gesch. Allg.** . . . hrsg. v. Oncken 86—98. Berlin. 84—85.
18. **Hommel Fr.** Gesch. Babyloniens u. Assyriens. Oncken I, 2. —16.
20. **Gibbon. Edw.** The hist. of the decline and fall of the Rom. empire. Vol. 1—12. Lps. 29.
Tørnvall. Fr. De vita et rebus gest. L. Corn. Sullæ. Prg. Umeå. 90.
23. **Kampøen. Alb. de.** Tabulæ maximæ, quibus illustrantur terræ veterum, in us. schol. ed. Tabl. III. Gallia. Gotha. 87. *Paa Lærred.*
25. **Lange. H. O.** Den store Sphinx ved Gizeh. 91.
26. **Heiberg. J. L.** Kvindespørgsmaalet i det gamle Athen. 91.
28. **Müller. A.** Der Islam im Morgen u. Abendland. Oncken. — 16.

- (28) **Prutz, Hans.** Staatengesch. des Abendlandes im Mittelalter. Oncken. II, 6. — 16.
29. **Arstal, A.** Liden geografi. 1. Hft. Prg. Krstnia. Aars og Voss. 89.
30. **Andree, R. u. A. Scobel.** Afrika 1890. *Paa Lærred.*
Berghaus, Hermn. Chart of the world on Mercators projection. IX ed. Gotha. 86. *Paa Lærred.*
31. **Debes, E.** Physikalische Erdkarte in Mercators Projektion. Leipz. *Paa Lærred.*
35. **Povl Helgesens** Hist. Optegnelsesbog. Paa Dansk v. A. Heise 1—2. 90—91.
36. Magazin. Danske osv. Rk. 5, 2, 2. 90.
 Meddelelser fra d. kgl. Gehejmark. for 1886—88. 89.
37. **Holm, Edv.** Danm.-Norges Hist. fra d. st. nord. Krigs Slutn. til Rigernes Adskill. I, 90—91.
Matzen, Henning. Danske Kongers Haandfæstn. Indled. Undersøg. Prg. Univ. Ref. 89.
Thrige, S. B. Danm.'s Hist. i vort Aarh. 23—28. 90.
43. **Lund, Troels.** Danm.'s og Norges Hist. i Slutn. d. 16. Aarh. I. Indre Hist. 10. Bog: Forberedelse til Bryllup. 90.
55. **Birkedal, Vilh.** Personl. Oplev. Afd. 1—2. 90.
 Lexikon. Dansk biogr. Udg. af C. F. Bricka. 27—34. 90—91.
Petersen, Rich. Minder fra Øresundskysten. Hist. Skildr. 91.
Reinhardt, Mathilde. Familieerindr. 1831—56. 89.
 Tidsskr. Personalh. Udg. v. H. W. Harbou. 5, 2—4. 90—91.
56. **Bardenfleth, C. E.** Gehejmekonferentsraad. Livserindringer efterladte af —. Udg. v. Kommandør J. Bardenfleth. 90.
Baumann, Elis, Jerichau. Ungdomserindr. 74.
 Møllerup. W. Bille-Ættens Hist. I, 6, 90.
Bjelke, Jørg. Generallieutn. Selvbiografi. Udg. for første Gang af J. A. Fredericia. 90.
 Ved **H. Frisches** Død. Prg. Lyceum 90.
 Rønning. F. Joh. Carsten **Hauch.** En Livsskildr. m. et Udvalg af hans Digte. 90.
J. P. Jacobsen. Prg. Thisted. 85.

- (56) Høffding. H. Ved Indvielsen af Monum. paa I. C. S. **Neves** Grav den 6. April 76. Prg. Kbh. Maribo. 76.
 Adam **Oehlenschläger**. Et Mindeskraft om Festen den 14. Novbr. 1849. 49.
 Friis. P. Brødrene Chr. L. v. **Plessen** og C. A. v. **Plessen**. To Statsmin. fra Chr. den 6.'s Tid. Prg. Skaarup. 77.
 Philipsen. Alb. Efterretn. om Slægten **Stampe**. Udarb. paa Foranstaltn. af P. V. **Stampe**, Fabrikant i Aarh. Viborg. 87. *Gv. fra Enkefru Stampe i Aarhus.*
 Til Minde om H. G. A. **Stampe**. Et Udv. af hans litt. Efterladensk. Trykt som Man. 66.
 Christensen. Carl. Alfred **Tommerup**. Et Levnedsløb. Prg. Ordrup. 86.
57. Folketæll. i Danm. d. 1. Febr. 1890. Udg. af d. stat. Bur. 90. —*m.*
Hansen, V. Falbe- og Will. Scharling. Danm. i 1890. Supplementsbind til Danm.'s Statistik. 2—6. 90—91.
Petersen, C. G. Joh. Det vidensk. Udbytte af Kanonbaaden „Hauchs“ Togter i d. danske Have indenfor Skagen i 1883—86. II med Atlas. 89. —*m.*
 Statistik. Danm.'s. Stat. Tabelværk. Rk. 4. Litr. C. 6. 89. —*m.*
 — — D. 13—14. 89. —*m.*
58. Wad. Chr. **Bogø**. Prg. Bogø. 89.
 Gjerding. Kl. Bidrag til **Hellum** Herreds Beskriv. og Hist. Udg. v. D. H. Wulff. Hft. 1. Aalb. 90.
Hansen, P. Den danske Skueplads. 4—10. 90—91.
 Kristensen. Ewald Tang. Nogle Efterretninger om Herregaarden **Lerchenfeldt's** (Bonderups) ældre Hist. 2. 90.
 Lign. og Overslag for **Viborg** By 1891. Vb. 91.
 Extract af **Viborg** Kjøbstads Regnskab f. 1889. Vb. 91.
- 60 Aarb. Sønderjydske. Udg af H. P. Hansen-Nørremølle, Gust. Johansen og P. Skau. 1890. 1—2. Flensborg. 90.

61. **Molich, C. G.** Sprogkort ov. Sønderjyll. 1889. A. E. Aamodts lith. Etabl. *10 Afr. paa Pap.* —g.
64. **Nansen, Fridtjof.** Paa Ski over Grønland. Krstnia. 90.
65. **Poulsen, V.** Fortæll. af Norges Hist. Kristnia. 19—21. 90—91.
67. **Sandegren, Magnus.** Till hist. om statshvälfv. i Sverige 1809. Prg. Gtbrg. Rllrv. 90.
Setterwall, Kr. Förteckn. öfv. acta Svecica i „A collection of the state papers of John Thurloe“. Stockh. 90. — *I Hist. Tidsskr. utg. af sv. hist. fören. 1890.*
69. **Freeman, Ed. A.** Den engl. Forfatn.'s Udvikl. fra d. tidligste Tider. Ved O. Hansen. *Uden Aar.*
Macaulay. Englands Tilst. i Slutn. af d. 17. Aarh. Ved Torb. Lundbeck. 90.
Orderik Vital. Hist. Beretn. om Norman. og Angelsax. fra O. V.'s Kirkehist. Overs. af P. Kierkegaard. 7. 90.
Werenberg, H. Et stykke irsk historie. Prg. Drammen. 89.
71. **Andersen, Otto.** Det franske Samf. før Revolutionen. Prg. Krstnia. And. 89.
Boëthius, S. B. Den fr. Revolutions Hist. Overs. af W. Møllerup. 1—9. 90—91.
Goncourt, Edm. og Jul. de. Det fr. Samf.'s Hist. under Revol. Ved Rud. Schmidt. *Uden Aar.*
Toft, L. F. Statskoupet d. 9. Thermidor Aar II. Robespierres Fald. 90.
76. **Burckhardt, Jac.** Die Cultur d. Renaissance in Ital. 4. Aufl. bes. v. Ludw. Geiger. Bnd. 1—2. Leipz. 85.
81. **Schiemann, Theod.** Ruszland, Pol. u Livl. bis ins 17. Jahrh. — 16: Oncken II, 10.
89. **Gardiner, Sam. Rawson.** Trediveaarskrigens Hist. Overs. efter d. engl. Originals fjerde Opl. 79.
Nitzsch, K. W. Gesch. des deutsch. Volkes bis zum Augsburger Religionsfrieden. Hrsg. v. Georg Matthäi. Bnd. 1—3. Leipz. 83.
Treitschke, H. V. Deutsche Gesch. im 19. Jahrh. 4. 2. Aufl. Leipz. 89.
96. **Stanley, H. M.** I det mørkeste Afrika. Overs.

- (96) af Ch. Delgobe og B. Geelmuyden. *Krstnia*. 1—22. 90—91.
101. Nielsen. **Gauss**. *Prg. Ordrup*. 1888.
Petersen. Rich. **Jung-Stilling**. *Et krist. Levneds-
løb*. 90.
104. Aarb. f. dansk kulturhist. Udg. af Paul Bjerger. 91.
Hejberg. J. L. *Genoplivelsen af Studiet af
Græsk*. 91.
Mejborg. R. *Landsbyskomageren Jonas Stolts Op-
tegn. Frit efter et Hdskr. i „Nordiska Museet“*. 90.
Rostrup. R. *Om blomsterløse Planters Indflyd.
paa gængse Meninger og Skikke. Nogle kulturhist.
Smuler. Prg. Skaarup*. 75.
- 105 a *Dania*, tidskr. f. folkemål og folkeminder. Udg.
universitets-jubilæets dansk samf. af O. Jespersen
og Kristoffer Nyrop. I, 1. 90.
105. **Vodskov. H. S.** *Sjæledyrkelse og Naturdyrkelse*.
I. *Rig-Veda og Edda*. 90.
107. **Roscher. W. H.** *Ausführl. Lex. d. gr. u. röm.*
Mythol. 18—19. *Leipz.* 90—91.
108. **Thyregod. S. Tvermose.** *Oldemoders Fortæll. om
Nordens Guder*, ill. af L. M. Moe. 1—6.
110. *Mikkel Skræders Historier*. Udg. af Ev. Tang
Kristensen. Vb. 90.
Sagn og Æventyr. Irske. Overs. og ill. af V.
Jastrau. 90.
111. **Hansen. Aage Matthison**-. *Blaalys. En Samling
kines. Ordsprog og Citater efter kines. Forf. i
Udv.* 90.
Kristensen. Ev. Tang. *Danske Ordsprog og
Mundheld osv.* 1—2. 90.
Medeltidsordspråk. Østnordiska och latinska. **P.**
Låles ordspr. och en motsvar. sv. saml. I, 1—2.
Texter udg. af A. Koch och Carl af Petersens.
89—90.
115. Aarb. f. nord. Oldkynd. og Hist. 2. Rkk. 5, 1—
4. 90—91.
Museum. Tidsskr. f. Hist. og Geogr. Rd. af
Carl Bruun, A. Hovgaard, P. F. Rist. 90,
6—10; 91, 1—3.
Saml. til jydsk Hist. og Top. Rk. 2, 2, 3—4.
90—91.

- (115) Tidsskr. Geogr. Red. af O. Irminger. 10, 7—8; 11, 1—2. 90—91.
 — Hist. Udg. af d. danske hist. Foren. Red. af C. F. Bricka. VI, 2, 1—3. 90—91.
 — — Udg. af d. norske hist. Foren. III, 1, 3; 2. 1. 91.
 — — Utg. af d. svenske h. fören. gnm. E. Hildebrand. 90, 2—4; 91, 1.
 — — — — Innehållsöfversigt til 1881—90. Stockh. 91.
116. Kildeskr. Hist. Skr. udg. af Selsk. t — — 's Overs. 55—56; II, 1—5. 90—91.

III. Litteraturhistorie.

117. Brandes, G. Hovedstrømm. i d. 19. Aarh.'s Litt. VI. Det unge Tyskland. 90.
118. Aarsb. og Meddel. fra d. st. kgl. Bibl. Udg af Chr. Bruun. 3, 14. 90.
 Årskatalog f. sv. bokhandelen. 1889. Stockh. 90.
 Bogfortegn. Dansk. Udg. af G. E. C. Gad. 89, 15—20; 90, 1—14; 91, 1.
 Boghandlertid. Nord. Aarg. 24, 46—54; 25, 1—44. 90—91.
 Josephsons Antikvariat. Uppsl. Meddel. Lægekatal. Nr. 16. 90.
 Katl. Antiquar. fra J. L. Wulffs Bogh. V.
 — från G. L. Tullstorps antiquar. Lund. Nr. 12:
 Hist. Geogr. och Resebeskr. m. m. Malmø. 90.
 Perthes. Justus. Katal. v. Atlanten, Karten u. period. Schriften aus dem Verl. von J. P. geogr. Anstalt. Gotha. 1886. — H. Esmann.
 Quidings Antikvariat i Lund. Månadskatal. 89, 15—16; 90, 17—19; 91, April.
 Verzeichniss d. Bücher osv. 90, 1—2. Leipz.
 — G. f. N. Christensen.
119. Fortegn. ov. afd. Etatsrd. F. S. Bangs efterl. Bogsaml. II. Ltrh. og Skønlit. osv. 90.
 — — Prof. Lic. theol. J. A. Bornemanns efterl. Bogsaml. 90.
 — — Bogsaml. tilh. Boerne efter Pastor Th. Fenger, Pastor A. Listov, Distriktslæge Lange m. fl. 90.

- (119) Fort. ov. Dr. phil. K. Gislasons efterl. Bogsaml. 91.
 120. **Andersson. H. D.** Grekiska tragedien. Prg. Wexsjø. 90.
 121. **Rønning. F.** Rationalismens tidsalder II. 90.
 121 b **Stenstrup. Joh. C. H. R.** Vore Folkeviser fra Middelald. 91.
Vedel. Vald Studier over Guldalderen i dansk Digtning. 90.
 122. **Halvorsen. J. B.** Norsk Forf.-Lex. 1814—80. 25—27. 90—91.
 131. Centralblatt. 1890, 19—52; 1891, 1—17. Lpz.

IV. Nationallitteratur.

133. **Herodots Hist.** Overs. af Fr. Falkenstjerne. 1—2. 90—91.
Lukianos. Valda Skr. i svensk Öfvers. af P. Rødstrøm. III. Prg. Hernøsand. 90.
Pindars sex første pyth. Oder overs. af M. Rosing. Prg. Sorø. 90.
Larsen. Sof. Chr. Studia crit. in Plutarchi moralia. S9. —m.
Plutarks Levnedsskildr. overs. af V. Ullmann. 11. 90.
Polybios. Om Grundlæggelsen af Romernes Verdensherredømme. Overs. af O. A. Hovgård. 1. 90.
Theokrit. Amaryllis og Kyklopen. Overs. af Sig. Müller og Georg Bruun. Prg. Kolding. 90.
 135. **Andersen. Ax.** Udv. af Cornl Nepos, Cæsar, Phædrus og andre lat. forf. bearb. til skolebrug. 2. Udg. Krstnia. 90. *Frlgr.*
 136. **Oehler. Raimund.** Bilder-Atlas zu Cæsars Buch. de bello Gall. Lpz. 90.
Kock. Joh. B. Gloser og Ann. til Ciceros Tale pro Sexto R. 90. *Frlft.*
 137. **Melander C.** En metr. öfversättn. til Latin af Runebergs „Molnets broder“. Prg. Umeå. 90.
 138. Folkeviser. Danm.'s gamle. Efter Forarb. af Sv. Grundtvig udg. af Axel Olrik. V, 4. 90. Læsest. af danske Forf. Saml. til Skolebr. af P. B. Fenger. I—II. Aarb. 90—91. *Frlgr.*

139. **Chievitz. P.** Fra Gaden. 3. Udg. *Uden Aar.*
Christiansen. Ein. Peter Plus. 90.
Drachmann. H. I Storm og Stille. 75.
Erslev. Anna. Kong Valdemar. Med en Afl. om dansk-hist. Skuespil. 90.
Gjellerup. Karl. Herman Vandel. 91.
Hogelund P. Susanna og Calumnia. Udg. af S. Birket-Smith. 3. 90.
Mariager. P. Dronningen af Kyrene og andre ant. Fortæll. 90. Med Vignet af Hans Tegner.
Recke. E. von der. Blandede Digte. 90.
 (Rist. P. Fr.). Soldater. Af Forf. til „En Rekrut fra 64“. 90.
140. **Barfoed. S.** Ved Translokationen 1873. Prg. Randers priv. Rlskl. 74.
Brix. Ved Efterslægtsskolens Hundredaarsfest. Prg. Kbh. Eftersl. 86.
Clausen. Ved Rektorinds. Prg. Horsens. 90.
Fog. Br. J. Ved Efterslægtsskolens Hundredaarsfest. Prg. Kbh. Eftersl. 86.
Fredriksen. H. C. Ved Indvielsen af et nyt Skolehus. Prg. Ordrup. 85.
Friederichsen. — — — Prg. Vordingborg. 89.
Jensen. N. P. Ved Efterslægtsskolens Hundredaarsfest. Prg. Kbh. Eftersl. 86.
Kalkar (Dr. theol. et phil.). Ved Indv. af et nyt Skolehus. Prg. Ordrup. 85.
Knudsen L. — — — — — Prg. Ordrup. 85.
Neergaard. A. Ved Indsættelsen som Rektor. Prg. Hors. 90.
Pontoppidan. Ved Indv. af en ny Skolebygning. Prg. Randers priv. Rlskl. 75.
Poulsen. Tale i Selsk. for Eftersl. paa dets Stiftelsesdag. Prg. Kbh. Eftersl. 84.
Rosenberg. G. I Selsk. f. Eftersl. paa dets Stiftelsesdag. Prg. Kbh. Eftersl. 90.
Schepelern. G. Ved Efterslægtsselskabets 99de Aarshøjtid. Prg. Kbh. Eftersl. 85.
Schousboe. Ved Indv. af en ny Skolebygning. Prg. Aalb. 90.
Steen. Ad I Selskab f. Eftersl. paa dets Stiftelsesdag. Prg. Kbh. Eftersl. 81.
Termansen. N. J. — — — Prg. Kbh. Eftersl. 80.

- (140) **Thomsen** (General). Ved Efterslægtsskolens Hundredaarsfest. Prg. Kbh. Eftersl. 86.
Ørum, J. C. M. Ved Indv. af et nyt Skolehus. Prg. Vordingborg. 89.
141. **Benzon, P. E.** Ved Indv. af et nyt Skolehus. Prg. Vordingb. 89.
Bergsøo. Ved Efterslægtsskolens Hundredaarsfest. Prg. Kbh. Eftersl. 86.
Gandrup, Chr. Kantate ved Indv. af en ny Skolebygning. Prg. Aalb. 90.
 — — — ved Aarsfesten i den lærde Skole sat i Musik af Waage Matthison-Hansen. *Frl.*
M. B. Ved H. Frisch's Jordefærd. Prg. Kbh. Lyceum. 90.
Schandorph, S. Ved Indv. af Monumentet paa J. C. S. Neves Grav. Prg. Kbh. Mariboe. 76.
 Ved Indv. af en ny Bygning. Prg. Ordrup. 85.
Wad, Anna. Ved Indvielsesfesten. Prg. Bogø. 88.
Worm, Poulina. Ved Indv. af et nyt Skolehus. Prg. Randers priv. Rlskl. 75.
- 142 a. **Hammorshaimb, V. U.** Færøisk anthol. med gloser osv. 4—5. 89—90.
145. **Fasting Th.** Til Rektor J. K. D. Elster-Bødtker ved hans 25-Aars Jubilæum som Rektor. Prg. Krstnsund 89.
Gjertsen, Fr. Tale ved Aarsfesten 1889. Prg. Krstnia. Grtn. 89.
Lind. Til Rektor J. K. D. Elster-Bødtkers 25-Aars Jubilæum som Rektor. Prg. Krstnsund. 89.
Voss, Val. Ved Skolens Jubil. Prg. Aalesund. 89.
146. **Buggø, M.** — — — Prg. Aalesund. 89.
Caspari, Th. Til Rektor J. K. D. Elster-Bødtker ved hans 25-Aars Jubilæum som Rektor. Prg. Krstnsund. 89.
 Fanesang. Prg. Tromsø. 90.
Herlofsen, H. Til Rektor J. K. D. Elster-Bødtker ved hans 25-Aars Jubil. som Rektor. Prg. Krstnsund 90.
Jensen. Sang ved Skoleindv. Prg. Aalesund. 89.
Sollie, Paul. Ved Skolens 25-Aarsfest. Prg. Aales. 89.
Unger, J. E. Sang til Skolens Indv. 1864 og Jubil. 1889. Prg. Aalesund. 89.

147. Samfund til udg. af gl. nord. lit. XIII⁷, XV⁵, XIX², XX².
149. **Bremer. Frederika.** Saml. skr. i utval. Bnd. 1 (Afd. 1—2.) —4. Örebro. 1868—70. *Gv. fra Kasserer Rasmussen.*
Ibsen. Henr. Hedda Gabler. 90.
154. **Byron.** Don Juan. Overs. af H. Drachmann. 4—5. 82—90.
157. **Balsac. H. de.** To Fortæll. 90.
Daudet. A. Fortæll. I—II. Overs. af P. Strøm. *Uden Aar.*
Diderot. D. Rameaus Broderon. Overs. af C. Rasmussen. *Uden Aar.*
Racine. Esther. Ved Ad. Langsted. *Uden Aar.*
Souvestre. E. En Draabe Vand. Overs. af P. B. Blicher. 46.
Toepffer. R. Genfernoveller. 90.
- 161b. **Cantu. Cesare.** Margherita Pusterla. 83.
166. **Børne. L.** Udv. Fortæll. overs. af C. T. Lindestrøm-Lang. *Uden Aar.*
Goethe. Faust. Oversat af P. Hansen 2. Del. 89.
Kleist. H. von. Michael Kohlhaas. Overs. af J. C. Fledelius. *Uden Aar.*
Lauremberg. H. W. Fire Skjæmtedigte i dansk. Overs. fra 1652. Med Noter udg. af J. Paludan. 2. 90.
Reuter. Fr. Fra Anno tretten. Ved A. Carstens. *Uden Aar.*
Schiller. Maria Stuart. Overs. af J. Johansen. *Uden Aar.*
— Røverne. Overs. af Joh. Magnussen. *Uden Aar.*
— Vilhelm Tell. Overs. af Jul. Lehmann. *Uden Aar.*
Wagner. Rich. Valkyrjen. Overs. af Karl Gjellerup. 91.
169. **Østrup J.** Arab. Sange og Eventyr efterlign. og overs. 89.
— — Fra Orientens Nutid. Arab. Fortæll. og Digte overs. 90.

V. Sprogvidenskab.

184. **Hauch, A. G. Ö.** Lærebog i Latin. 3 Afd. A. Lat. Prosast. B. Øvelsesst. 90. 2 Bnd. Forf.
187. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning udg. af det philol.-hist. Samf. 1—3. 91. *Hvert Hefte paa sit Sted efter Indhold.*
Udsigt. Kort over det philol.-hist. Samfunds Virksomhed. Okt. 87—Okt. 89. 90. —*m.*
188. Tidsskrift. Nord. f. Filologi. X, 2. 90.
189. Arkiv for nord. filol. gennem A. Kock. VI, 4; VII, 1—3. 90—91.
190. Blandinger udg. af Unvrstetsjubilæets danske Samf. II, 1. 91.
Retskrivningsregler anordn. ved Bekendtgørelse fra Ministeriet f. Kirke- og Undervisningsvæsenet af 7. Juni 1889. Prg. fra fl. Statsskol. 90.
Schou, A. F. Mandix. Haandbog til Hjælp ved Læren om Sætningsadskillelsen. 2. Udg. 90. *Frl.*
191. **Feilberg, H. F.** Bidrag til en ordb. ov. jydsk almueemål. 6. 90.
Saaby, V. Dansk Retskrivningsordbog. 91.
192. **Bondesen, Ingvar og Chr. Vestergaard.** Ny dansk A. B. C. for Skol. og Hjem. 90. *Frl.*
— — — Ny dansk Læseb. f. Skole og Hjem. 1 og 3. 2. Opl. 91. *Frl.*
Borchsenius, O. og Fr. Winkel Horn. Dansk Læseb. f. Skolernes mhuste og højere Kl. med vedf. sv. Læsest. 3. Udg. 90. *Frl.*
Bredsdorff, Chr. Billed A B C for Børn. 5. Opl. 90. *Frl.*
193. **Thorkelsson, Jón.** Beyging sterkra sagnorda i Islensku. Prg. Reykjav. 88—89.
194. **Knudsen K.** Skal vi saa skrive norsk eller dansk i Norge? Tillægshæfte til „Vor Ungdom“. 90.
195. **Ross, Hans.** Norsk Ordbog. Tillæg til „Norsk Ordb.“ af Ivar Aasen. 2—5. Chrstnia. 90—91.
196. **Liljestrand, Karl K. von.** Ordbøjningen i Västmannalagen I. Substantivets bøjn. Prg. Linköping. 90.
197. **Fritzner Johan.** Ordb. over d. gl. norske Sprog. Omarb. Udg. Krstnia. 18. 90.

198. Småstykker. Udg. af samf. til udg. af gl. nord. litt. 12—15. 90—91.
199. **Brahe. E.** Dalalagens bøjningslära. Prg. Stockh. Södrn. 90.
200. **Tamm Fr.** Etymolog. sv. ordbok. 1. Stockh. 90.
202. **Weber T.** Svar til Rektor Listov i Anledn. af hans Angreb paa T. Webers Prakt. Mat. i Engl. o. s. v. Prg. Kbh. Weber. 79.
203. **Leunback S. v. og V. Østerberg.** Engl. Ordsaml. til Udenadslær. 91. *Frl.*
204. **Brekke. K. og C. P. E. Sarauw.** Dansk Glossar til Brekkes „Engl. Læseb. for Mlmkl.“ Krstnia. 90. *Frl.*
 Digte Engl. Udg. af A. Boysen. 5. omarb. Opl. 91. *Frl.*
Hansen. Ad. og Jhns. Magnussen. Engl. Læsest. Med Glossar. 90. *Frl.*
Sommerfelt. Karl L. Engl. Læsning for Gymnasiet. II. Lyr. Digte. 90. —*m.*
205. **Behm. O. P.** Anteckn. om pron.'s bruk hos Noël du Fail, jämfördt med deras syntax under fr. språkets olika perioder. Prg. Götb. Latinklär. 90.
- Rothe. C.** Om Nægtelsernes Brug i d. fr. Spr. fra d. 16. Aarh. til vore Dage. 90. —*m.*
208. **Ahn. F.** Prakt. Lærebog i d. fr. Spr. Første Kurs. Ved Aug. Arlaud. 15. Udg. 90. *Frl.*
- 208a. **Goldschmidt. Thom.** Franske Billedgloser med Textøvelser. 90. *Frl.*
- 213b. **Møller. Otto M.** Kortf. Læreb. i Portugisisk for Beg. 91.
219. **Jensen. A.** Tysk Læsebog. Afd. 1—2. 90. *Frl.*

VI. Æsthetik og Kunst. VII. Filosofi. VIII. Theologi.

230. Bilderbogen. Kunsthist. Für d. Gebr. bei akad. u. öff. Vorles. sowie beim Unterr. Häft 1, 3. Abdr.; 2, 2. Abdr. Lpz. 79. Seemann.
 Textbuch zu Seemanns kunsthist. Bilderb. Hft. 1—2. Lpz. 79.
233. **Martin. Henri.** Voltaire og Rousseau og d. 18. Aarh.'s Philosophi. Overs. af A. T. Med Forord af H. Høffding. 81.

- (233) **Nørregaard, A.** Studier ov. Spencer, Lotze og Grundtvig. 90.
234. **Bergstrøm, Ludv.** Menneskelighetens Mål. I. Eskatologiens Historia. Prg. Gefle. 90.
Kant, J. Om Sindets Kraft til ved Forsættet alene at blive Herre ov. sine sygel. Føl. Udg. af C. W. Hufeland. 6. Udg. 65.
239. **Ulander, And.** Planen och tankesammanhanget i apostelgärn. och första Korinterbrev. Prg. Norrköp. 90.
240. **Platou, J. M.** Forklar. af Mattæus evangl. til skolebr. Krstnia. 90. *Frl.*
246. **Hohlenberg.** Af Middelalderens Kirkehist. Prg. Ordrup. 88.
247. **Bang, Vilh.** Den dansk. Kirkes Hist. i Kristian 3.'s Tid. 90.
 Skrifter fra Reformationstiden — ved Holg. Fr. Rørdam. 85—90.
Taranger, Absalon. Den angelsaks. kirkes indflydelse paa d. norske. 1. Krstnia. 90.
248. **Higimbotham, George.** Videnskab og religion. En henvendelse til det oplyste Lægfolk. Paa norsk ved Joh. L. Alver. Bergen. 90.
Ussing, Henry. Kampen mellem Tro og Vantro i vore Dage. 91.
249. **Laurensen, Peder.** En stakket Undervisn. imod Pavens, Bispers og deres Disciples Statuter, Love, Bud og Skikkelser. Paany udg. af Holger Fr. Rørdam. 90.
Madsen P. Det kirkelige Embede. En dogmat. Undersøg. Prg. Kbh. Univ. Kng's Fødselsf. 90.
252. Synodal-Act. Viborg Stifts. Vb. 90. *f.*
257. Samlinger. Kirkehist. Ved H. F. Rørdam. Rkk. 4, 1. 2—4. 89—90.
258. Israel og vore Dage. Bibellist. og religiøst Tidsskr. Udg. af A. Plenge og V. Ullmann. Viborg. 1—18. 90—91.

IX. Opdragelse og Undervisning.

259. Ungdom. Vor. Tidsskrift. 90, 3—6; 91, 1.
 Verdandi. Tidsskr. osv. Stokh. 90, 4—6; 91, 1.

- 260 a. **Christenson, Carl.** Et Stykke af vor Skoles Liv. Prg. Ordrup. 83.
 — — Et Stykke Skoleliv i Nutiden. — — 81.
 — **Gottlieb.** Om Anskuelsesund. Prg. Kbh. Gmlhlm. 86.
260. **Fredriksen, H. C.** Med et Barn ved min Side. Prg. Ordrup. 89.
- 260 a. — Skoleaaret 1889—90. — — 90.
260. Hjem og Skole. Aarsberetn. fra Dansk Skoleforening. 90.
- 260 a. **Krarup, H. A.** Angaaende en Forbind. mellem Almueskolen og den lærde Skole. Prg. Vejle. 76.
Laage, Otto, F. B. Et Par Ord til Elevernes Forældre. Prg. Herning. 78.
Schneekloth, K. A. Om Hjælp ved Lektielæsningen. Prg. Kbh. Schn. 84.
 — — Om Tiden for Konfirmationen. Prg. Kbh. Schn. 84.
Schrøder, L. Den grundtv. Retnings Realisme eller om Folkehøjsk. og den hist. Underv. Efter et Foredrag i Studentersamf. Prg. Askov. 87.
- 260 c. Idiotanst. paa Gl. Bakkehus. Beretn. 89—90. 90.
261. **Forchhammer Jhns.** Betækn. over Forslag til Reform af den lærde Skole. Prg. Herlsh. 90.
 Forhandl. om en Reform af Underv. i den lærde Skole. 89. II. 90. —*m.*
Hansen, S. H. Hoffmeyer. Den reform. Realskoles Mission. Prg. Lyngby. 75.
Helms, Jhns. Om tidssvar. Skolebygn. Prg. Kbh. Brgd. Krsth. 90.
Jacobson, P. G. S. Om betyg och flytning. Anteckn. och öfversiktstabeller. Prg. Visby. 90.
Krüger, Chr. Om den lærde Skoles Reform. Prg. Hlsg. 90.
Lefolii, H. H. Betækn. over Forslag til Reform af den lærde Skole. Prg. Vib. 90.
 Regnskabsberetn. f. d. l. Skolevæsen og Sorø Ak. for Finansaaret 89—90. 90. 2 *Aftr. Tilsendt fra Unvsts-Kvæsturen.*
262. **Bagge, P.** Modersmålets ställning inom sv. n. och dansk. skoler. Prg. Upsl. alm. lrv. 90.
 Danskundervisningens Gang genn. Skolen. Prg. Ordr. 85.

- (262) **Palmgreen, K. E.** De skr. arbetena i skolan. Prg. Stkh. prakt. arbtsskl. 90.
 Stileopgaver. Prg. Drmm. 89. *ligeledes fl. nor. Skoler fra samme Aar.*
Svendsen, Albert. Danske Retskrivningsøvelser til Brug i Latinsk., Rlsk., og højere Borgersk. Hlsgr. 90. *Frl.*
Wad, Chr. 10 Dispositioner til danske Stile. Prg. Bogø. 89.
263. Geografiundrvs. Gang genn. Skolen. Prg. Ordr. 85.
266. **Laursen, P. G.** Om den mat. underv. vid högtra allm. lärov. Intryk från en resa i Österrike, Tyskl. och Frankr. Prg. Krstnst. 90.
Schmidt, Karl. Matematiken til Frbrdlseksamen og 4. Kl.s Hovedeksamen. Prg. Odns. 90.
268. **Palmgreen, K. E.** Om undervisn. i lefvande språk. Prg. Stkh. prkt. arb. 90.
269. **Christensen Gottl.** Om Sløjden. Prg. Kbh. Gmlhlm. 87.
 Sløjdsagen i Danm. 1889. 4. Aarsber. fra „Dansk Sløjdforening“. 90.
Danielsen, L. A. Rundskrift systemat. ordnet i to hefter. Krstnia. 90. *Frl.*
 Love for Kricket og Fodbold. Udg. af „Dansk Boldspilunion“. 91.
 Tidsskrift i Gymn. Utg. af T. J. Hartelius och L. M. Törngren. Bnd. 3, 1—4. 90—91.
270. Berättelse om statens allm. lärov. för gossar. 1884—85. Stockh. 89. —*m.*
Beskow. Riksdagsbeslut om enskilda lärov. Prg. Stkh. Besk. 89.
Lundberg Erik. Den mat. undervisn. vid lärov. i Tyskl. och Frankr. Stockh. 89. —*m.*
 Läroverken och pedagogierna. Kgl. Majsts nådiga proposition til Riksdagen ang. ändrade bestämmelser. 1890. —*m.*
Palmgren, K. E. Om statsunderstöd åt enskilda lärov. Prg. Stkh. prkt. arb. 90.
 Unvrst. og skole-annaler. Ny Række. 3. og 4. Aarg. 88 og 89. Krstnia. —*m.*
271. Bestämmelser om Skolelærer-Examen. Prg. Skaa-rup. 76.

- (271) Medd. ang. d. lærde Sk. osv. Skoleaaret 1889—90. Ved A. F. Asmussen. 91. —*m.*
Weiss. A. P. og H. Hage. De gæld. Retsregler for d. højere Skolevæsen i Danm., en systemat. og kronl. Haandb. 1—2. 91. —*m.*
272. **Indbydelsesskr. fra Undervisnast. i Danm.** Aalb., Aalb. Kathsk.'s Forberedsk. (77—87*), Aarh., Aarh. Kathsk. Forbsk. (74*), Aarh. priv. Rlsk (82—90*), Askov (Flors folkehøjsk. 89—90 og 80—81; Ud. Folkehøjsk. 81—82; 83*; 85—87*; 89*), Birkerød (90 og 80—89*), Bogø (90 og 88—89*), Fredericia, Fredriksberg (90 og 81—89*), Fredriksborg, Grenaa (82—83*), Helsing., Herlholm., Herning (78* 81* 82*), Hjørring (90 og 74—81* og 84—89*), Hobro (90 og 84*), Holstebro (80*), Hors., Hors. Forbsk., Kbhvn. (Brglydsk. i Kbh., do. p. Krsth., Cohn. Hartvig. Undervisnast. f. Damer, Döckers Sk. (tidl. Højskolehjem), Efter-slægt. (90 og 69—71*, 73—75*, 77—86*), Femmer (f. Dam. 88*), Gmlholm (90 og 83—88*), Greger-sen (87—88*), Hadersl. Lr.'s Sk., Hauch (90 og 74—75* og 77—81*), Højskolehjem (^{80/81—82/83} og ^{84/85—85/86}*), Kjær og Lyngbye (90 og 83—89*), Lyceum, Polytekn. Læreanst., Mariboe (90 og 69—77* og 79*) Mtrplsk., Nørrebro (90 og 81—84* og 86* og 88—89*), Nørr. nye (85—87* — siden Slomanns Sk.), Schneekl. (90 og 84* og 87*), Slom. (90 og 88*), Univers. Ref. 89 og Knngn.'s Fødsf., Forel. og Øv. Foraar og Efteraar., Fortegn. ov. Stud., v. Westen, Zahle (66 og 90; 83—89*), Weber 79, Østerbro), Kold., Lyngby (75*), Mø-druvalle, Nakskov (90 og 75*, 77—85*, 85*, 87—89*), Nyborg (90 og 88—89*), Nyk., Odns., Od. priv. Rlsk. (73—80*, 82—83*), Ordrup (90; 79*, 81*, 83*, 85—86*, 88—89*), Rand., Rand. pr. Rlsk. (74—75*, 77—82*), Reykj. (89), Ros-kilde, Rønne, Skaarup (73—81*, 83*, 88*), Sorø, Svendborg (74—78*, 80—83*), Thisted (90 og 68*, 73—74*, 88—89*), Vejle Privsk. (68—76*), V. Latin og Rlsk. (90 og 78*, 81—82*, 85—89*), Viborg, Vordbrg. (90 og 86—87*). — *alle 90, hvor intet Aar er anført.*

- (272) *Aalb.* Indv. af d. nye Skoleb. Prg. 90.
 — *Kath. Forbsk.* Skolens Ordning. Prg 77.
Askov. Optag. af en udvid. Underv. f. Kv. Prg. 86.
Birkerød. Den dagl. hus- og skoleorden. Prg. 81.
Fredrksberg. Nyt Skolehus. Prg. 90.
Herning. Om Skolens Tilblivls. Prg. 78.
Hobro. Skolens Oprettelse. Prg. 84.
Brgdydsk. p. Krh. Om et nyt Skolehus. Prg. 90.
Efterslægt. Bokkenheuser. Fr. Skolens Hundredaarsf. 4. Marts 86. Prg. 86.
Hadrsl. Lr.'s Sk. Kort Oversigt ov. Sk. Hist. m. Afsked fra dens Ejere. Prg. 90.
 — — — Fortegn. ov. Dspl., der have bestaaet afsluttende Ex. Prg. 90.
Voigt. J. J. Stat. Oplysn. ang. d. polyt. Læreanst's Kand. samt Fortegn. ov. dens Lærere 1829—90. Prg. 90.
Maribo. Ordensbestemmelser. Prg. 90.
Nørrebro. Nye. Skolens Oprettelse. Prg. 85.
 — — Skolens Plan og Orden Prg. 87.
 — — Ordensregler. Prg. 87.
Schncekl. Orient. Bemærkn. om Skolens Plan. Prg. 90; 84.
Slomann. Skolens Plan og Orden. Prg. 90.
 — Ordensbestemmelser. Prg. 90.
 (Goos og Alfr. Holck) Saml. af de f. Unvrsts. Legater gjæld. Bestemmelser. — 90. — m.
v. Westen. Nogle alm. Oplysn. om Skolen. Prg 90.
Zahle. Skolens Tilbliv. og Udvikl. hidtil. Prg. 86.
Mödruvallé. Stofmunarskrå nemendasjods Mödruvallaskóla. Prg. 90.
Nyborg. Nyt Skolehus. Prg. 89.
Ordруп. Indv. af ny Bygn. Prg. 89.
 — Alm. Bestemm. og Ordensregler. Prg. 89.
 — — — — — Prg. 90.
Rand. pr. Rtsk. Forhandling i Rigsdagen ang. Tilskud til Skolen. Prg. 77.
 — — — Indv. af Skolens nye Lokaler. Prg. 75.
Skaarup. 1853—78. Et Tilbageblik. Prg. 78.
Vordbrg. Indv. af nyt Skolehus. Prg. 89.
 274. *Indbydelsesskr. fra Undervisnanst. i Norge: Aales.,*

- (274) Arend., Berg. Kath., do. Tanks Sk., Dram., Fredhald., Hamar, Høneføs, Kongsb., Kragerø, Krstnia. (Aars og Voss, Andersen, Borg. og Rlsk., Gjertsen, Kthdrlsk., Kunst og Hndvrkssk.), Krsand., Krsund., Laurvig, Lilleham., Molde, Risør, Skien, Stav., Tromsø, Trondh. Kath. og T. Rlsk. — *alle 89.* —*m.*
Aalcs. Skolens 25aarige jub. Prg. 89.
 — Fortegn. ov. Medl. af Sk. Forstanderskab, Lærer og Elever afg. — indtil 1889. Prg. 89.
Fredhald. Skolens Saml. Prg. 89.
Høneføs. Til Sk.'s Hist. Prg. 89.
Krstnia. borg. og rlsk. Jespersen. J. Meddel. om skolen 1812—89. Prg. 89.
 — *Gjerstsen.* Rundskriv. i anl. af skolens overdrag. til et interssentskab dannet blandt dens lærere. Prg. 89.
Krsund. Skoleefterretn. med Fortegn. ov. Forstanderskabets Medl., Lærerne og v. Eks. afg.
 — Disc. f. Aar. 1867—89. Prg. 89.
Trhjem. kath. Forhandl. om Stats- og Kommune-tilskud. Prg. 89.
275. *Indbydelsesskr. fra Undervisanst. i Sverige.* Falun, Gefle, Göteborg h. Elmlrv., do. Rllrv. Halmstad, Helsingb., Hernøs., Hudiksvall, Jönköp., Kalm., Karlskr., Karlst., Krstad., Linköp., Luleå, Lund Kar. Kth., do. pr. el. sk., Malmö, Norrköp. Nyköp., Skara, Stockh. (Prakt. Arbtsk., Beskow, Kgl. tekn. højsk., Lyceum f. fl., Nya Elmsk., Norrmalm, Høgre reallrv., Södermalm, Wallinska flicksk.), Strengnäs, Sundsvall, Umeå, Upsala (Fjellst. sk., Kath.), Venersb., Vestervik, Vexjö, Visby, Ystad, Ørebro, Østersund. — *alle 90.* —*m.*
Falun. Undervisnmateriel. Prg. 90.
Stockh. Lyc. f. fl. Läröverkets organisation. Prg. 90.

X. Matematik. XI. Naturvidenskab.

278. **Nielsen.** Fra Math.'s Hist. Prg. Ordrup. 89.
 279. **Martus. H. C. E.** Math. Aufgaben. 1—2. Lpz. 86—87.

- (279) **Svendson. Alb.** Math.'s A. B. C. Definit. og Opg. Helsing. 90.
 Tidsskr. f. Math. Red. af **P. T. Foldberg** og **C. Juel.** A. 3—8; B. 2—4. 90—91.
280. **Dahlerup. L.** Logaritmetabel. 90. *Frl.*
Melander. Klas. Några satser rör. implicita funkt. Prg. Kalm. 90.
285. **Bjørlykke. K. O.** Geom. Opgavebog. 1—2. Krstnia. 90. *Frl.*
Christensen. S. A. Hjælpe middel t. d. første Undervisn. i Geom. 2. Opl. 90. — 2 Planer. — *Frl.*
Hellström. C. G. Stud. öfv. tvänne ortproblem. Prg. Stockh. Nya Elmsk.
Janniche. Heinr. Hjælpe middel v. d. allerførste Und. i geom. Tegn. 90. *Frf.*
Petersen. Jul. Læreb. i Stereometri. 2. Udg. 83.
 — — Metoder og Theorier til Løsn. af geom. Konstruktionsopg. 3. Udg. 88.
Seidelin. C. Elm. Lære i Projektionstegn. 2. Udg. 84.
286. **Petersen. Jul.** Den pl. Trigonometri og de sph. Grundformler. 7. Udg. 88.
Wiegand. Aug. Lehrbuch d. ebene Trig. nebst vielen Übungsaufg. 8. Aufg. Halle 83.
287. **Petersen. Jul.** Analyt. Plangeom. 1. 2. Udg. 84; 2. 77.
Salomon. George. A treatise on conic sect. 6. ed. London. 79.
Tychsen. Cam. En Saml. af Opg. henhør. til Keglesnitliniernes Behandl. ved retvinklede Coordinater. 58.
291. **Naturen.** Ill. mndsskr. f. pop. Naturv. Red. af **J. Brunchhorst.** 90. 4—12; 91, 1—3. Bergen 90—91.
Naturen og Mennesket. Ill. Mndsskr., red. af **S. Mørk-Hansen.** 90, 5—12, 91, 1—3 og Extrahft. 90—91.
292. **Tidsskr. f. Physik og Chemi.** Rkk. 2. Bnd. 11, 2—12; Bnd. 12. 1—3. 90—91.
295. **Paulsen. Ad.** Læreb. i Optik. 76.
297. **Rosén. A.** Den Faraday-Maxwellska elektricitets-teorien. Prg. Strngn. 90.

302. **Paulsen, Ad.** Lærebog i Meteorologi og Jordmagn. 90. *Forl.*
303. **Brehm, A. E.** Naturliv. Paa Dansk v. L. Stange. 1—2. 91.
Rostrup, E. En sydfynsk Aa, en naturh. Skildr. Prg. Skaar. 79.
304. **Jespersen, M.** Geologi? Prg. Nyk. 90.
Rørdam, K. Danm.'s geol. Undersøg. 90. —*m.*
305. **Olsson, P.** Om de jemtlandske fjällväxternas utbredn. inom Sver. Prg. Østers. 90.
306. **Bronn, H. G.** Klass. u. Ordn. des Thierr. 2, 2. Hohltiere. Bearb. v. Carl Chur. 1—5. 90—91. Lpz. u. Heidlb.
 — — — 2, 3. Stachelhäuter. Bearb. v. H. Ludwig. 2—12. 90—91. —
 — — — 4. Würmer. Fortges. v. M. Braun. 12—17. 90—91. —
 — — — 5, 2. Gliederfüssler. — — A. Gerstaecker. 28. 90. —
 — — — 6, 3. Reptilien. — — C. K. Hoffmann 69. 90. — —
 — — — 6, 4. Vögel. — — Em. Selenka. 28—36. 90—91. — —
 — — — 6, 5. Säugetiere. — — C. G. Giebel. 35—36. 91. — —.
- Ipsen, Knud.** Myrerne og deres Samf. 90.
- Jungersen, Hector F. E.** Bidrag t. Kundsk. om Kjønnsorg.'s Udvikl. hos Benfiskene. 89. —*m.*
 Zoologia Dan. Afbildn. m. pop. Text. Udg. af H. J. Hansen. 4—6. 85—89. —*m.*
308. **Carlsen, J.** Epidemiol. Undersøg. I. Bidrag til Difteriens Hist. i Danm. og Tyskl. 90. —*m.*
Faber, Knud. Om Tetanus som Infektionssygdom. 90. —*m.*
Jensen, Edm. Om de med centralt Skotom forløb. Øjensygd. 90. —*m.*
Jürgensen, Chr. Om Mavefunktions-Undersøgelse og Saltsyremangel i Mavesygdomme. 89. —*m.*
Larsen, Arn. Exstirpatio tali ved tuberk. Arthroitis. 90. —*m.*
Nielsen, H. A. Om Bakterier i Drikkevand. 90. —*m.*

- (308) **Rasch. Carl.** Læren om de syphil. Atropathier. 89 —*m.*

XII. Samfundsvidenskaber.

311. Love og Exped. vedk. Kirke- og Skolevæsen. Saml. og udg. af H. V. Skibsted. 1888. 89. —*m.*
Love og Forordn. samt Reskr. m. m. udg. af O. Dankier og Fr. Kretz. X, 75—80; XI, 81—85. 89—90. —*m.*
Lovtid. 1890, 17—44; 91, 1—16.
Mnstrtid. 1890, 16 A. B. — 51 A. B.; 91, 1 A. B. — 13 A. B. 90—91.
Saml. af Love og Anordn. m. v. 11, 3. 89. —*m.*
312. **Bentzon. Viggo.** Begrebet vis maior i rom. og nord. Ret. 90. —*m.*
Gram. R. S. Om Motivets Betydn. i strafferetlig Hens. 89. —*m.*
Schau. H. C. V. Om Straffens Begrund. og Formaal. 89. —*m.*
Kerfstedt. Joh. Om fattigvården. Prg. Ups. Fjlst. 90.
Rousseau. J. J. Samfundspagten ell. Statsrettens Grundsætn. Overs. af L. Leerbeck. *Uden Aar.*
318. **Dalgas. E.** Rejsbilleder fra Nordtyskl. og Holland. Aarh. 89.
— — Skovkulturer i Jyllands Hedeegne. 2—4. Aarh. 90—91.
Hedeselsk. Fcstskr. i Anl. af —'s 25 aarige Jub. Aarh. 91.
Løve. V. Handelsgartneri. Prisfortegn. 30. 91.
Tidsskr. Hedeselsk.'s. Red. af E. Dalgas. 90. 3—8; 91, 1—3. 90—91. —*g.*
319. **Nielsen. Jacob C. F.** Chr Sørensen og hans Sætte- og Aflæggemask. 91. *Forf.*

B. Disciplenes Bogsamling

har i sit Regnskabsaar fra 1. April 1890 til 31. Marts 1891 haft i Indtægt:

fra Regnskabsaar. 18 ⁸⁹ / ₉₀ en Beholdning paa	Kr. 0.87 Øre.
— 5 Mdlmr. Bidrag for $\frac{1}{4}$ — $\frac{30}{6}$ 90	— 2.50 —
— 16 — — — $\frac{1}{4}$ — $\frac{30}{9}$ 90	— 16.00 —
— 6 — — — $\frac{1}{9}$ 90 — $\frac{31}{3}$ 91	— 7.02 —
— 18 — — — $\frac{1}{10}$ 90 — $\frac{31}{3}$ 91	— 18.00 —
— 1 — — — $\frac{1}{2}$ 90 — $\frac{31}{3}$ 91	— 0.33 —
— Salg af 2 Fortgnlr.	— 0.70 —
— afgivet som fundet paa Skolen til forskellige Tider	— 0.04 —
	Kr. 45.46 Øre,

og i samme Tidsrum udgivet

til Indkøb af Bøger	— 35.20 —
og — Indbinding	— 13.55 —
	— 48.75 —

saa at der blev et Underskud . . . . . Kr. 3.29 Øre.

Siden Listen sluttedes i forrige Aars Indbydelsesskrift d. 19. Maj 1890, har Samlingen faaet følgende Tilvækst:

1. Smaastykker til Folkelæsning. Bd. 16, 3; 4. 1890—91.
Tidende. Illustr. for Børn. Aarg. 5, 8—12. Bergen 1890.
— — — — — Red. af Nohrdal Rolf-
sen. Udgave for Danm. ved Chr. Bredsdorff,
Cristiania. 1890, Oktober Kvartal. 1—12; 1891,
Januar Kvartal 1—12; April Kvartal 1—12.
3. Ewald. H. F. Caroline Mathilde. Historisk Ro-
man. 1890.
Flood. Const. Skjæbnebølger? Fortælling. Kri-
stiania. 87.
Haagensen. Thorvald. Sejr. Fortælling. 90.
Lie. Jonas. Onde Magter. 90.

- (3) **Meyer. Johan.** Borgmesterens Datter. Novelle. 90.
Nielsen. A. Jens Kragh. Novellistisk Skildring fra Tiden ved Stavnsbaandets Løsning. Randers 88.
 — **Zacharias.** Fortællinger og Skildringer. Ældre og ny. 87.
Tuxen. Fanny. Ellinor Falsen. 87.
5. **Haggard. H. Rider.** Allans Hustru. Ovr. ved P. Jerndorff Jessen. 90.
Jerome. Jerome K. Tre Mand i en Baad. Ovr. af J. P. V. Petersen. 90.
Malot. Hector. Frændeløs. Fortælling for Børn. Bearb. af Anna Borch. 89.
Tolstoy. Leo. Kosakkerne. Nvll. fra Kaukasus. Ovr. fra Originalsproget af W. Gerstenberg. 2. Udg. 90.
 — — Soldaterliv i Kaukasus. Ovr. fra Originalsproget af W. Gerstenberg. 90.
Topelius. Zachas. Fra Dronning Kristines Ungdomsliv. Et Tids- og Karakterbillede. Ovr. ved Frdr. Winkel Horn. Dl. 1—3. 89.

C. Den naturhistoriske Samling

er i Aarets Løb bleven forøget med følgende Genstande, blandt hvilke de, der ere mærkede med S., ere anskaffede Boet efter afdøde Kaptejn Sahlertz, og de med *mærkede ere opstillede af Skolens Naturhistorielærer.

- To Laarknogler af et Menneske (givne af Mandrup Philipsen).
 Flagermus (opbevaret i Spiritus, givet af Discipel Christen Andersen).
 Kranium af Dværgflagermus (S.).
 — - Flyvehund (S.).
 — og Skind af Vandrotte (S.).
 Pigge af Hulepindsvin (S.).
 Kranium af Desmerkat (S.).
 Horn af Antilope (Johannes Andersen).
 Kranium af Raabuk (Frk. Th. Philipsen).
 Kindtænder af Føl (Søren Heiberg).
 Underkæbe af Hingst (Johannes Thomsen).

- Bækkenparti af Pungrotte (S.).
 Rede af Drossel (P. Pade).
 — - Bogfinke (Vald. Andersen og Fr. Hagn).
 Unge af Krage i Spiritus (Rosen).
 Fjer af Agerhøne, Urhane, Fasan og Kalkun (Niels
 Larsen, Will. Angelo, Andr. Beyer og Gunn. Glarbo).
 Spore af Hane (Michael Lund).
 Plettet Rørhane (Justitssekretær Morville).
 Vandrikse (Vilh. Heiberg).
 Æg af Knopsvane (Volmer Smith).
 Kranium af Øgle (S.).
 — og Rangle af Klapperslange (S.).
 Strandtudse (Michael Lund).
 Horke (Victor Christensen).
 Hoved af en meget stor Gedde (Justitssekretær Morville).
 En Kasse med nogle udenlandske Insekter (Herkules-,
 Juvelbiller m. m.). (Pastor C. Wolf).
 * Larve af Oldenborre.
 Myreløver i Spiritus (S.).
 Larve og Puppe af Myg (P. Pade).
 Larve af Oksebrems (Niels Dam).
 Sommerfugleæg paa en Gren (Aage Petersen).
 Drægtig Termithun i Spir. (S.).
 * Skovgræshoppe, Han og Hun, i Spiritus.
 Kakkerlak (N. H. Glarbo).
 Faarelus (H. J. Crone).
 * Mejer.
 Jordmide (P. Pade).
 Svømmekrabbe (A. Dalberg).
 Bænkebidere (A. Borreschmidt).
 Tanglus (S.).
 Rurer paa en Hummerhale (Hother Paludan).
 Lægeigle (Christen Jørgensen).
 Tinte med fremstrakt Hoved (S.).
 Stjernekorall (Aage Petersen).
-

VII. Regnskabsvæsen.

I Regnskabsaaret fra 1. April 1890 til 31. Marts 1891 har Skolen haft følgende Indtægter.

Fra Tiende, Arvefæste- og Lejeafgifter	Kr. 21,336.84	Ø.
— Kirker og Præstekald	— 26.00	—
— Skolens Kapitaler og det Bogsamlingen tillagte Theilmanske Legats Renter	— 3,513.62	—
— Skolepenge	— 10,186.20	—
— Læsø	— 1,382.11	—
— Ekstraordinær Indtægt	— 61.00	—
	<hr/>	
Tilsammen	Kr. 36,505.77	Ø.

hvorimod Udgifterne have været:

Til Lønninger	— 35,463.21	—
— Pensioner	— 1,495.22	—
— Decision	— 0.10	—
— Bogsamling og videnskabeligt Apparat	— 1,728.08	—
— Bygningers Vedligeholdelse	— 670.93	—
— — Hovedstandsættelse	— 3,594.45	—
— Inventariets Vedligeholdelse	— 846.96	—
— Inventar til Sløjd	— 1,248.24	—
— Plantehaven	— 24.45	—
— Brændsel og Belysning	— 1,585.83	—
— Skatter og Afgifter	— 1,901.65	—
— Regnskabsførelse	— 781.82	—
— Forskellige løbende og tilfældige Udgifter	— 2,014.81	—
— Skyldøvelser	— 247.96	—
	<hr/>	
Tilsammen	Kr. 51,603.71	Ø.
hvoraf fremkommer en Merudgift af	— 15,097.94	—

Til Understøttelse af Disciple er indkommet:

Fra Stipendiefondens	
Renter og Oplag . .	Kr. 1253.69 Ø.
fra Nissens Legat . .	— 1097.07 —
— Foghs Legat . .	— 200.00 —
I Sparekassen hævet	
af Stipendiefondens	
Midler	— 108.13 —
og af Nissens Midler	— 185.68 —
	<hr/>
Tilsammen	Kr. 2,844.57 Ø.

men udgivet	
af Stipendiefd.s Ren-	
ter og Oplag . . .	— 1340.00 —
af Nissens Legat . .	— 1242.75 —
af Foghs Legat . .	— 200.00 —
	<hr/>
Tilsammen	Kr. 2782.75 Ø.

hvorved fremkommer en Mindre-	
Udgift af	Kr. 61.82 Ø.
	<hr/>
saa at Merudgiften derved bliver . .	Kr. 15.036.12 —
Til Dækning heraf	
har været Kassebe-	
holdningen fra forrige	
Aar	Kr. 4169.58 Ø.
og er modtaget fra	
almindelig Skolefond —	15.000.00 —
	<hr/>
Tilsammen	Kr. 19.169.58 —

hvorefter der til Aaret 1891—92 .	
har været en Kassebeholdning af .	Kr. 4133.46 —
	<hr/>

VIII. Bygninger og Inventar.

Som foran meddelt er Arbejdssalen til Sløjdun-
dervisningen bleven bragt i færdig Stand og forsynet
med Værktøj til Hold paa 14 Sløjdere samt en Drejer-

bænk med Tilbehør; desuden er til Brug ved Undervisningen anskaffet Aksel Mikkelsens „Arbejdsstillinger“ og Modeltegninger. Fra Sløjdskolens i Frederiksborg er erhvervet en Samling Modeller, og desuden har Adj. Giersing til Samlingen afgivet de Arbejder, han selv havde udført under det Kursus, han i Fjor ved ministeriel Understøttelse blev sat i Stand til at gennemgaa hos Aksel Mikkelsen.

Ved Forstuen i den vestre Længe er der blevet indrettet et Aftrædelseslokale med Vaskbord o. s. v. til Brug for Lærerne.

En Loftslampe med enkelt Blus og Intensivbrænder er bleven omdannet til en toarmet Loftslampe med almindelig Brænder af samme Slags som ved Skolens andre Loftslamper.

Af Væggekort er der anskaffet og ophængt i Skolestuerne: E. Debes Physikalische Weltkarte in Merkators Projektion; Berghaus Chart of the World, ligeledes i Merkators Projektion, og R. Andrée u. A. Schobel: Afrika 1890.

Til Tegneundervisning er anskaffet Andersens For-tegninger, oplæbde paa Pap.

Til Brug ved Svømmeøvelserne er der anskaffet 2 Redningsbøjer; ved Gymnastikundervisningen en Spring-sadel til Bommene, og ved Boldspillet 11 Par Benskin-ner og 2 Par Slaahandsker.

Da der, efter at Viborg Byraad havde anvist Skolen en Plads, hvor Skuret til Kaprobaaden kunde anbringes, uden at der skulde betales nogen Leje af Pladsen, alligevel viste sig en Del Vanskelighed ved at faa Sagen ordnet, har Ejeren af Asmildkloster vist Skolen den Velvilje at give Tilladelse til, at Skuret maa blive staaende, hvor det hidtil har staaet, endnu i denne Sommer.

IX. Fra Brevbindene og Kopibøgerne.

A. Vedrørende **Ordningen af det lærde Skolevæsen i Alm.** har Rektoratet fra Ministeriet modtaget følgende Meddelelser:

Under 22. November 1890 modtoges det Landstinget forelagte **Forslag til Lov om Forandringer i Lov af 1. April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark m. m.**

§ 1.

Ved Undervisningen i de lærde Skoler indtræde følgende Forandringer:

- a. Ved Undervisningen i de to mellemste Klasser bliver Naturlære fælles Fag for alle Disciple; Engelsk indføres som Fag for dem, der bestemme sig for den matematisk-naturvidenskabelige Retning.
- b. Den skriftlige Prøve i Latin ved 4de Klasses Hovedeksamen bortfalder.
- c. Ved Undervisningen i de to ældste Klasser indføres Latin i det matematisk-naturvidenskabelige Kursus og bliver særligt Fag i den øverste Klasse; Matematik samt Tysk eller Engelsk blive særlige Fag i det sproglig-historiske Kursus.
- d. I det matematisk-naturvidenskabelige Kursus optages som Fag græsk Oldkundskab.
- e. For studerende af den sproglig-historiske Retning bortfalder ved Afgangseksamen den skriftlige Oversættelse fra Dansk til Fransk. Der optages en skriftlig Prøve i Matematik.

§ 2.

Den i Lov af 1ste April 1871 § 7 paabudte Tillægseksamen i Latin bortfalder for dem, der have taget Afgangseksamen, efter at Bestemmelserne i § 1 c ere traadte i Kraft.

§ 3.

Adgang til at blive Rektor ved en lærd Skole staar aaben for enhver, der har taget en Skoleembedseksamen eller en Magisterkonferens med Matematik eller Fysik som Hovedfag.

Fortrinlig Adgang til Overlærerembederne have de, der have bestaaet en Skoleembedseksamen eller have taget en Magisterkonferens med Matematik eller Fysik som Hovedfag, samt endvidere polytekniske Kandidater og Candidati magisterii i Naturhistorie, i Overensstemmelse med de ved kongelig Anordning af 2den Februar 1849 § 15, jfr. Lov af 28de Marts 1855 § 2, givne Regler, for saa vidt de allerede ere indtraadte i det lærde Skolevæsens Tjeneste før Emanationen af den kongelige Anordning af 25de Oktober 1883 om Indførelse af nye Skoleembedsaminer ved Københavns Universitet. Indtil Fjerdedelen af Overlærer-

embederne kunne dog tildeles saadanne Lærere, der vel ej have underkastet sig nogen af de befalnde Prøver for overordnede Lærere ved de lærde Skoler, men som Adjunkter under længere Tjenestetid have vist fortrinlig Dygtighed og Iver.

Adgangen til Adjunktembederne skal ikke være indskrænket ved nogen bestemt Eksamen.

§ 4.

Bestemmelserne i foranstaaende § 3 træde i Kraft den 1ste April 1891; Bestemmelserne i foranstaaende § 1 b og § 1 c, 1ste Sætning, træde i Kraft ved Sommereksamen 1891; Bestemmelsen i § 1 a træder i Kraft fra Begyndelsen af Skolcaaret 1891-92 for tredje Klasses Vedkommende og Aaret efter for fjerde Klasses Vedkommende; Bestemmelserne i § 1 c og 1 d træde i Kraft fra Begyndelsen af Skolcaaret 1893-94 for femte Klasses Vedkommende og Aaret efter for sjette Klasses Vedkommende; Bestemmelsen i § 1 e, sidste Sætning, træder i Kraft ved Sommereksamen 1895.

Fordringerne ved de mundtlige Prøver bestemmes ved kongelig Anordning.

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Allerede to Gange tidligere har man for Rigsdagen fremsat Lovforslag om Forandringer i den gældende Undervisningsplan for de lærde Skoler, nemlig i Rigsdagssamlingen 1881-82, da der i Folketinget fremsattes et Lovforslag om Undervisningen i de lærde Skoler, hvilket Forslag kun kom til 1ste Behandling i Folketinget, og i Rigsdagssamlingen 1884-85, da der i Lands-tinget fremsattes et Lovforslag om Skoleordningen i Danmark, hvilket ogsaa omfattede de offentlige lærde Skoler. Det sidstnævnte Lovforslag, der først blev fremsat i Januar Maaned 1885, kom ikke til Behandling i Tinget. Da Kravet om en Afhjælpning af de Mangler, som den lærde Skoles Ordning lider under, gør sig stærkere og stærkere gældende, indledede man ifjor Forhandlinger med Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler samt Rektorerne ved Statsskolerne og Bestyrerne for de private lærde Skoler paa Grundlag af et Forslag, der i Hovedsagen gik ud paa at ophæve den lærde Skoles nuværende Tvedeling i en sproglig-historisk og en matematisk-naturvidenskabelig Linie; for at kunne naa dette Formaal ved Gennemførelsen af fælles Undervisning i Latin og Matematik i Skolernes øverste

Klasser, foreslog man at lade den sproglige Undervisning i Oldnordisk og Græsk bortfalde. Efter Indholdet af de fremkomne Betænkninger fandt man det rettest at underkaste Forslaget forskellige Ændringer, uden dog at fravige Grundtanken i dette, man lededes herved til at optage den, baade tidligere og under den nys stedfundne Forhandling fremsatte Betragtning, at der vilde kunne opnaas væsentlige Fordele ved at sætte Skoleundervisningen i en nærmere organisk Forbindelse med Universiteter. Man foretrak at bibeholde en Tvedeling af Undervisningen i Skolens to øverste Klasser, saaledes at Disciplene efter eget Valg kunde lære enten Græsk, hvormed vilde følge en mere begrænset Undervisning i Matematik og Naturlære, eller ogsaa disse Fag i et større Omfang, i Forbindelse med Undervisning i græsk Oldtidskundskab. Til Supplering af Skolens Undervisning i forskellige Retninger foresloges indført et Universitetskursus med tilhørende Eksamen. Dette Forslag er efter Ministeriets Anmodning drøftet af alle Universitetets Fakulteter, hvis Betænkninger derefter ere blevne Ministeriet tilstillede med Konsistoriums egne Ytringer. Samtlige under de nys berørte Forhandlinger fremkomne Betænkninger m. m., der foreligge i trykt Form, ville senere blive Rigsdagen tilstillede.

Da Meningerne paa de væsentligste Punkter staa saa bestemt imod hverandre, at det vilde være umuligt at uddrage noget fælles Resultat af de indkomne Betænkninger, har Konsistorium ikke kunnet tilraade den paatænkte større Reforms Gennemførelse for Tiden, medens det dog har erkendt Ønskeligheden af Indførelsen af mindre Ændringer i Skolens Undervisningsplan.

I Tilslutning hertil har Ministeriet ved nærværende Lovforslag bestræbt sig for at formulere de Forandringer, som det er mest paatrængende at faa foretagne i den nuværende Undervisningsordning.

Den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling er nu for meget en Fagskole og for lidet en Skole, der meddeler almindelig Dannelse; da Latinundervisningen her kun fortsættes til Udgangen af 4de Klasse, kan den ikke blive til saadan Nytte for Disciplenes hele Uddannelse, som den burde. Hvad den sproglig-historiske Afdeling angaar, da gælder noget lignende om Matematikundervisningen for dens Vedkommende som om Latinen paa den anden Side, om end muligvis i mindre Grad. For at raade Bod paa disse Mangler har Ministeriet forment det rettest, at Latinundervisningen fortsættes gennem den matematisk-naturvidenskabelige Afdelings to øverste Klasser, i 5te Klasse som

Fællesfag for nævnte Afdeling og den sproglig-historiske Afdeling og i 6te Klasse ved Særtimer for hver Afdeling, saaledes at den sproglig-historiske Afdeling fik 7 ugentlige Timer og den anden Afdeling 3. Ligledes er det fundet ønskeligt, at Matematikundervisningen genindføres i den sproglig-historiske Afdelings to øverste Klasser, for at de matematiske Læresætninger bedre kunde fæstnes i Disciplenes Bevidsthed og blive frugtbringende for dem for Livet, samt for at der i Matematikundervisningen kunde have en Støtte for Undervisningen i Naturlære. Man anser to ugentlige Timer gennem begge Klasser for tilstrækkelige til dette Formaal, idet det ikke er Hensigten at udvide Omfanget af denne Undervisning for den sproglig-historiske Afdelings Elever synderligt ud over det hidtil for 4de Klasse foreskrevne Maal. Vel vil der herved fremkomme en Forskel i Fagets Timeantal for de 2 Retninger i de to Mellemlasser, men Eksamensopgaverne til 4de Klasses Hovedeksamen antages dog ogsaa fremtidig at kunne være fælles for dem begge, naar de holdes inden for den Grænse, som foreskrives ved Læsningen i den sproglig-historiske Retning. For den matematisk-naturvidenskabelige Retnings Vedkommende vil Matematikundervisningen vedblivende kunne drives saa vidt, at Disciplene efter endt Afgangseksamen kunne gaa over til den polytekniske Lærestanstalt uden særlig Adgangseksamen i Matematik. For den sproglig-historiske Linie vil der være at indføre en særlig skriftlig Prøve i Matematik ved Afgangseksamen.

For den sproglig-historiske Retnings Vedkommende har man fundet det rettest at lade Undervisningen i Naturlære paabegynde i 3dje Klasse i Stedet for som hidtil i 5te Klasse; ved at give 2 Fællestimer i dette Fag baade i 3dje og 4de Klasse for bægge Retninger, vil det kunne opnaas ogsaa for de sproglig-historiske Disciple at faa gennemgaaet de mere populære Dele af denne Videnskab i Mellemlasserne, i hvilke disse Dele af Faget pleje at følges med stor Interesse; i de to øverste Klasser ville Disciplene da kunne gaa videre og som nævnt støttede af Matematikundervisningen tage Faget paa en mere videnskabelig Maade, end det hidtil har været muligt for dem.

Da den ved kongelig Andordning af 5te August 1871 indførte latinske Stil ved 4de Klasses Hovedeksamen tynger særlig stærkt paa Disciplene, og da det tilfulde har vist sig, at der trods al anvendt Umage dog kun opnaas lidet tilfredsstillende Resultater deri, hvortil Grunden alene maa søges i, at Disciplene overhovedet paa dette Udviklingstrin ikke ere modne til at

aflægge en saadan Prøve; har man fundet det nødvendigt at afskaffe denne Stilprøve ved en udtrykkelig Lovbestemmelse. Ministeriet finder det heller ikke tilraadeligt at genindføre den ved Afgangseksamen for studerende; derimod bør det ikke være Skolerne forment i et rimeligt Omfang at benytte den latinske Stil som Undervisningsmiddel, endog i de øverste Klasser, da derved megen Grammatiklæsning og Grammatikeksamination kan spares og Sikkerheden i Sprogelementerne vedligeholdes. Naar den latinske Stil afskaffes som Eksamensfag, vil det være muligt indtil Udgangen af 4de Klasse at bringe det lidt videre i Forfatterlæsning end nu. Oversættelsen fra Latin til Dansk ved Afgangseksamen formenes at kunne blive en Fællesopgave for bægge Linier, da Versionen altid er et Prosastykke, og bægge Liniers Prosalæsning i alt væsentligt vil komme til at falde sammen; Versionsopgaverne pleje hverken i Gløseforraad eller grammatiske Konstruktioner at indeholde noget, som ikke kan forudsættes som ligefrem bekendt endog fra et tidligere Undervisningstrin, eller ikke kan findes ved lidt Omtanke.

Ministeriet har ogsaa foreslaaet, at den franske Stil, der ved Loven af 1ste April 1871 indførtes for den sproglig-historiske Afdelings Afgangseksamen, men ikke for den anden Linie, bortfalder, da Udbyttet af Arbejdet med denne Stil efter de flestes Mening har været meget tarveligt, skønt der derved benyttes en Ordbog. Disciplene vilde sikkert have mere Glæde af mundtlige Oversættelsesøvelser fra Dansk til Fransk; i de to øverste Klasser burde disse Øvelser da have en Form, der tog langt mere Sigte paa det praktiske Livs Krav, end Stileøvelsen nu gør.

Undervisningen i Dansk og Oldnordisk berøres ikke af nærværende Lovforslag; medens der hidtil har været stærk Stemning for at udskyde Oldnordisk af Undervisningen i Skolerne, nærmest af Hensyn til, at Undervisningen i dette Fag hidtil paa de fleste Steder ikke har baaret gode Frugter, synes der nu efter Udtalelser fra det filosofiske Fakultets Side at være al Anledning til at vente, at Undervisningen i Oldnordisk i en nær Fremtid vil komme til en sund Udvikling, saaledes, at Faget ikke længere som hidtil gøres til Grundlag for en ny grammatisk Eksersits i meget stort Omfang, men Hovedvægten lægges paa Forholdet mellem Oldsproget og Modersmaalet, med andre Ord, at Oldnordisk benyttes som Middel til Forstaaelse af vort eget Sprogs Udvikling. Efter den af Ministeriet udkastede Fag- og Timefordeling vil der kunne tillægges Dansk og Oldnordisk 1 Time ugentlig mere end hidtil.

For de 4 nederste Klassers Vedkommende vil Tysk for bægge Linier beholde samme Stilling som nu; i den sproglig-historiske Afdelings to øverste Klasser bevares Valgfriheden mellem Tysk og Engelsk.

For de matematisk-naturvidenskabelige Disciple har Ministeriet foreslaaet Undervisning i Engelsk indført i 3dje og 4de Klasse, hvortil der tænkes henlagt henholdsvis 3 og 2 ugentlige Timer. Hermed antages de at kunne bringe det lige saa vidt i Kundskab til Sproget som den sproglig-historiske Linie ved Undervisning i 5te og 6te Klasse. Det maa ogsaa erindres, at der i Reglen læses Engelsk i de Forberedelsesklasser, som findes ved de private lærde Skoler i og udenfor Hovedstaden. Da Forholdene mere og mere have taget den Udvikling, at Tysk standser ved Udgangen af 4de Klasse, og Engelsk optages i 5te og 6te Klasse, har Ministeriet ikke haft nogen Betænkelighed ved at bringe den anførte Ordning af Undervisningen i Tysk og Engelsk i Forslag for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling, der saaledes af de nyere Sprog kun vil faa Undervisning i Fransk i de 2 øverste Klasser.

Som et nyt Fag har Ministeriet foreslaaet Undervisning i Kundskab til den græske Oldtid ved Hjælp af Oversættelser af en for Ungdommen passende Del af den græske Litteratur, de ypperste Historieskrivere, Talere, Digtere, Filosofer. Ved Læsning heraf vil Disciplene kunne gøre et for Livet frugtbringende Indblik i den græske Litteraturs Hovedværker, og samtidig vil der kunne gives dem fyldig Kundskab i græsk Mytologi, Antikviteter og Kunsthistorie. Denne Undervisning tænkes paabegyndt i 4de Klasse med 1 ugentlig Fællestime for begge Linier, og fortsat med 2 ugentlige Fællestimer i 5te og 6te Klasse. For den sproglig-historiske Linie indskrænkes herved Timeantallet til Undervisning i græsk Sprog fra 22 til 17, men desuagtet formenes denne Undervisning fuldkommen godt at kunne meddele det Maal af Sprogkundskab, som maa ansees for nødvendigt for dem, der skulle fortsætte ved Universitetet som Teologer eller Filologer. Til Indførelsen af det nye Fag kræves imidlertid nogen Forberedelse, da der, uagtet vor Litteratur ikke er fattig paa gode Oversættelser af græske Hovedværker, dog endnu i dette Øjemed er adskillige Mangler at afhjælpe. Det er heller ikke nok, at alle fornødne Oversættelser ere til Stede; de maa, hvad Kommentar angaar, være bearbejdede med gennemført Hensyn til Anvendelse i Skoleundervisningen, og de bør allerede foreligge i billige Udgaver. Der vil kræves

en nøjagtig Plan for hele Fagets Behandling i Undervisningen, og Lærerkrafterne bør indøves i at gøre Faget ret til et Skolefag. For den matematisk-naturvidenskabelige Linie bliver Faget et særligt Eksamenfag; for den sproglig-historiske Linie foretages Eksaminationen deri under et med Prøven i græsk Sprog, og der gives en fælles Karakter for begge Dele.

Idet man med Hensyn til det Timeantal, der vil kunne tildeles de allerede nævnte Fag efter den nye Ordning, henviser til den nedenfor trykte Fag- og Timefordeling, skal man endnu kun tilføje, at Undervisningen i Historie forbliver uforandret som hidtil, at der til Undervisningen i Religion ikke har kunnet skaffes et forøget Timeantal udover det ved Skolerne nu sædvanlige (2 ugentlige Timer i hver af de to nederste Klasser og 1 Time ugentlig i hver af de 4 øverste Klasser), samt at Undervisningen i Geografi og Naturhistorie tænkes i det væsentlige tilendebragt ved Udgangen af 3dje Klasse, idet der i 4de Klasse kun er paaregnet 1 ugentlig Time til disse Fag tilsammen for begge Retninger, hovedsagelig til Repetition forinden Afslutningseksamen; for 5te og 6te Klasse af den matematiske Afdeling er der holdt 1 ugentlig Time aaben til Undervisning i et Afsnit af Naturhistorien eller Geografien.

Efter det ovenfor bemærkede vil den matematisk-naturvidenskabelige Afgangseksamen trods Reduktionen i Matematikundervisningen kunne give Adgang til den polytekniske Læreanstalt; ligelædes vil den kunne give Adgang til alle Studier ved Universitetet med Undtagelse af det teologiske. Den i Loven af 1ste April 1871 § 7 ommeldte Tillægseksamen i Latin vil saaledes kunne bortfalde; for de Studerende af den matematisk-naturvidenskabelige Retning, der senere maatte bestemme sig for det teologiske Studium, vil der være at indrette en Tillægseksamen i Græsk. Den sproglig-historiske Linie vil vedblivende give Adgang til alle Universitetsstudier; derimod ville studerende af denne Retning lige saa lidt fremtidig som hidtil kunne indtræde som Eksaminander ved den polytekniske Læreanstalt uden særlig Adgangseksamen i Matematik.

Angaaende mulige Overgange fra den ene Linie til den anden inden for Skolens Omraade vil der være at træffe særlige Bestemmelser ad administrativ Vej. I saa Henseende vil der ikke være nogen Vanskelighed til Stede, og det har derfor mindre at sige, at Valget af Studieretningen efter den nye Ordning vedblivende maa træffes i den samme tidlige Alder som nu.

Med Hensyn til Bestemmelsen i Lovforslagets § 3 bemærkes sluttelig følgende: Efter Loven af 28de Marts 1855 § 2 er Adgangen til samtlige Rektorater og i det mindste een Overlærerplads ved hver Skole forbeholdt de filologiske Kandidater alene; men er der flere Overlærerpladser ved en Skole, kunne ogsaa de, der have underkastet sig polyteknisk Eksamen eller Magisterkonferens i Matematik, Fysik eller Naturhistorie, komme i Betragtning, og desuden Adjunker, der under længere Tjenestetid have vist fortrinlig Dygtighed og Iver, dog kun ialt til en Fjerdedel af Overlærerpladserne. Til at blive Adjunkt kræves ingen bestemt Eksamen. Da de klassiske Sprogs Stilling i de lærde Skoler efter Loven af 1ste April 1871 var bleven en ganske anden end før, og der ved Siden af den sproglig-historiske Retning var anerkendt som ligeberettiget en matematisk-naturvidenskabelig, fandt Ministeriet allerede i Aaret 1876 Anledning til at fremsætte et Lovforslag om en anden Ordning for Adgangen til de højere Lærerposter ved de lærde Skoler, sigtende til at give fortrinlig Adgang til disse Poster for filologiske Kandidater, polytekniske Kandidater og dem, der have underkastet sig Magisterkonferens i Matematik, Astronomi, Fysik eller Kemi. Lovforslaget blev vedtaget af Landstinget, men nægtet Overgang til 2den Behandling i Folketinget. I et i Rigsdagssamlingen 1880—81 fremsat Lovforslag om Lønningsforholdene ved de lærde Skoler optog Ministeriet Spørgsmaalet paany, idet der i Lovforslagets § 2 indsattes en Bestemmelse om, at Adgangen til Rektoraterne og Lærerposterne ved de lærde Skoler ikke skulde være indskrænket ved nogen Eksamen. Det anførtes til Motivering af denne Bestemmelse, at det ikke ansaas for rigtigt i Stedet for de gældende Regler at sætte andre mere tidssvarende Regler, der ubetinget skulde være bindende for Administrationen, da der til en vis Tid let kunde komme personlige og andre Forhold til Stede, der vilde gøre Afvigelser fra saadanne Regler ønskelige, ligesom man ikke troede, at det med Grund kunde befrygtes, at en saadan ubunden Frihed for Administrationen i Valget af Lærerkæfterne vilde virke hæmmende paa Tilgangen til de Studieretninger, der hidtil nærmest havde ført til de højere Lærerposter. Lovforslaget kom ikke til 2den Behandling i Folketinget. Efterat det nu ved kongelig Anordning af 25de Oktober 1883 om Indførelse af nye Skoleembedseksaminer ved Universitetet, § 6, er bestemt, at de, der have bestaaet en af de anordnede Skoleembedseksaminer, skulde tilligemed dem, der have taget den filologisk-historiske Skoleembedseksamen, og

Udkast til Fag- og Timefordeling.

	I.		III.			IV.			V.			VI.			Ialt		Ialt																																	
	S.	F.	M.	S.	F.	M.	S.	F.	M.	S.	F.	M.	S.	M.	S.	M.																																		
Religion	2	2	..	1	..	..	1	..	..	1	..	..	1	..	92	132	72	112																																
Dansk og Oldnordisk	2	2	..	2	..	..	3	..	..	5	..	..	4	..					18	36	5	8																												
Latin	7	7	..	6	..	..	7	..	..	6	..	..	7	..									22	40	18	36																								
Græsk og græsk Oldkundskab	..	..	5	..	..	4	1	..	..	4	2	..	4	2													18	18	8	14																				
Fransk	4	4	..	2	..	..	2	..	..	3	..	..	3	..																	12	24	8	13																
Engelsk	..	..	..	..	3	..	..	2	..	..	..	..	2	..																					14	28	5	15												
Tysk	2	2	..	2	..	..	2	..	..	..	..	..	..	..																									8	16	5	13								
Historie	2	2	..	2	..	..	2	..	..	3	..	..	3	..																													3	6	8	14				
Matematik	5	6	..	4	2	..	5	2	..	2	..	5	2	..																																	8	16	5	13
Naturlære	..	..	..	2	..	..	2	..	..	2	..	4	2	..																																				
Geografi og Naturhistorie	4	4	..	4	..	..	1	..	..	..	..	1	..	..	3	6	8	13																																
Skrivning	2	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..					3	6	8	13																												
	30	30	5	25	5	4	26	4	10	20	10	17	13	17									180		180																									

dem, der have taget en Magisterkonferens med Matematik eller Fysik som Hovedfag, have den samme Ret til Rektor- og Overlærerembeder ved de lærde Skoler, som nu tilkommer dem, der have taget den filologisk-historiske Skoleembedseksamen, formener Ministeriet, at der ikke længere bør tøves med at søge disse Bestemmelser ophøjede til Lov i Stedet for de i Lov af 28de Marts 1855 derom indeholdte Bestemmelser. Den de polytekniske Kandidater og Candidati magisterii i Naturhistorie hidtil tillagte fortrinlige Adgang til Overlærerembederne har man ment at burde forbeholde dem, der før Emanationen af nys nævnte kongelige Anordning af 25de Oktober 1883 ere blevne ansatte i det lærde Skolevæsens Tjeneste. De i Lovforslagets § 3 næstsidste og sidste Sætning indeholdte Bestemmelser ere optagne efter Lov af 28de Marts 1855;

og under 7. April 1891 modtoges et Aftryk af Landstingets **Betænkning over Forslag til Lov om Forandringer i Lov af 1. April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark m. m.**

I de Bemærkninger, hvormed ovennævnte, i Landstinget forelagte Lovforslag ledsages, udtales det, at de i Aarene 1889 og 1890 førte Forhandlinger om en større Reform af den lærde Skoles Ordning, sigtende til Ophævelse eller i alt Fald væsentlig Begrænsning af den nuværende Tvedeling, har vist, at Meningerne paa de væsentligste Punkter stode saa bestemt imod hinanden, at Ministeriet havde fundet det rigtigt, i Tilslutning til en af Konsistorium udtalt Anskuelse, for Tiden at opgive Tanken om denne større Reforms Gennemførelse. Ministeriets Formaal med det nærværende Lovforslag er, under Bibeholdelse af den gældende Tvedeling, at formulere de Forandringer, som det anser det for mest paatrængende at foretage i den nuværende Ordning.

I Udvalget, til hvis Overvejelse dette Forslag har været henvist, have Anskuelserne om Hensigtsmæssigheden af de Midler, ved hvilke hin større Reform skulde naacs, og hvortil navnlig hørte Bortfald eller betydelig Indskrænkning af Undervisningen i Græsk, været delte. Enkelte Medlemmer have udtalt deres Sympati med denne Tanke, medens Flertallet bestemt har erklæret sig imod den. Men Flertal og Mindretal have været enige med Ministeriet i den Erkendelse, at i alt Fald for Tiden maatte den saaledes paatænkte større Reform betragtes som uigennemførlig, og Udvalgets Overvejelser have, ligesom Ministeriets Forslag, haft denne Erkendelse til Forudsætning.

Med Hensyn til det videre Spørgsmaal, hvilket Maal der skulde stilles for de Forandringer i den gældende Ordning, man med den angivne Forudsætning kunde ønske, er det ikke lykkedes Udvalget at komme til Enighed.

Flertallet (Bjerre, Goos, Sehested, Steffensen og Sthyr) har ment, at Formaalet burde begrænses til at rette, hvad der i den nugældende Ordning maatte have viist sig som Mangler, der vanskeliggøre de bestaaende Kursus at løse de dem stillede Opgaver, og har i Overensstemmelse med dette Synspunkt i væsentlige Punkter kunnet slutte sig til de Ændringer i den gældende Ordning, som ere optagne i Lovforslagets § 1. Paa den anden Side indeholder denne Paragraf nogle Forslag, der ikke forekomme Flertallet at staa i nødvendig eller naturlig Forbindelse med hint Synspunkt, og som det derfor ikke kan tilraade. Omvendt har man i Forslaget savnet forskellige Ændringer, som Flertallet ifølge samme Synspunkt finder paakrævede, og som man derfor stiller Forslag om. Dette har ført til, at man har bragt en ny Affattelse af Paragrafen i Forslag, med Hensyn til hvis Enkeltheder man skal bemærke følgende:

Den betydningsfuldeste Ændring i den bestaaende Ordning, som Lovforslaget foreslaar, er den, der gaar ud paa at indføre Matematik og Latin som Led af Undervisningen i de to øverste Klasser, henholdsvis for det sproglig-historiske og det matematisk-naturvidenskabelige Kursus. Flertallet slutter sig til Tanken i dette Forslag. At Matematik optages i de to øverste Klasser af det sproglig-historiske Kursus som særligt Fag, anser man for ønskeligt især af Hensyn til den Støtte, det vil give Undervisningen i Naturlære og Astronomi i dette Kursus. Dette Hensyn bør formentlig ogsaa bestemme Grænsen for det Omfang, i hvilket Matematik saaledes optages i det sproglig-historiske Kursus's øverste Klasser. At Undervisningen herefter nødvendigvis maa komme til at medtage Grundtræk af Trigonometri og Stereometri, erkendes. Men at dette dog kun bør finde Sted i et efter det nævnte Øjemed begrænset Maal, bør fastholdes, og man finder det hensigtsmæssigt, at dette udtrykkelig udtales i Loven. I øvrigt gaar man med Lovforslagets Motiver ud fra, at to egentlige Timer gennem de to Klasser vil være tilstrækkeligt for Formaalet.

At Latin føres op i de to øverste Klasser af det matematisk-naturvidenskabelige Kursus, finder man rigtigt, da dette Kursus ifølge Loven 1ste April 1871 ikke blot aabner Adgang til Eksamener, i hvilke Matematik spiller en Hovedrolle (polyteknisk

Læreanstalt og Eksamener i Studiefag under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet), men ogsaa til mange Eksamener, med hvilke dette ikke er Tilfældet, (Prøver under det filosofiske Fakultet, statsvidenskabelig Eksamen, lægevidenskabelig Embedseksamen, i Loven af 1ste April 1871 § 7) og hvorved der altsaa ikke er lagt Vægt paa den særlige Faguddannelse, som dette Kursus yder, men paa dets almindelige Betydning. Med Føje kan derfor dette Kursus gøre Krav paa at faa sin Ydelses-evne i sidstnævnte Hensende styrket ved den omtalte Foranstaltning. Sker det, vil der nemlig ogsaa kunne blive Føje til at lade den ved Loven af 1871 § 7 paabudte Tillægseksamen i Latin for dem, der ville underkaste sig juridisk eller teologisk Embedseksamen, bortfalde, hvad der i og for sig maa anses for meget ønskeligt. Dog anser Flertallet det for rigtigt, at der herom først fremskaffes Udtalelser henholdsvis fra det teologiske og juridiske Fakultet. Det kunde da tillige henstilles til disse Fakulteters Overvejelse, om der til Sikring af Studenternes Dygtighed i Latin eventuelt maatte være Grund til for Teologernes Vedkommende at ændre noget ved Prøven i patristisk Latin, og for Juristernes Vedkommende, om der maatte være Grund til at kræve en Prøve i Læsning af corpus juris. Flertallet tror derfor for Tiden ikke at kunne slutte sig til Lovforslagets § 2 om Bortfald af den omspurgte Tillægseksamen, men forbeholder sig sin Stilling til dette Spørgsmaal. Men hvad enten Optagelsen af Latin i de to øverste Klasser af det matematiske Kursus maatte have denne videregaaende Følge eller ikke, tror man, at det egentlige Maal — at give det matematisk-naturvidenskabelige Kursus en mere almindelig Karakter — vil kunne naas, uden at der tillægges denne Latinundervisning saa megen Tid, som Lovforslaget forudsætter. Forslaget tænker sig, at Latin skal være fælles Fag i den næstøverste Klasse (efter Skemaudkastet med 6 ugentlige Timer), og kun særligt Fag for det matematiske Kursus i den øverste Klasse med 3 ugentlige Timer. Udvalgets Flertal tror, at 4 ugentlige Timer i næstøverste, og 3 ugentlige Timer i øverste Klasse ville være tilstrækkeligt til at faa lært et passende Udvalg af latinske Prosaforfattere og lettere Digtere, og saaledes at der ved Afgangseksamen kan kræves en Version, om end af lettere Art end for det sproglige Kursus. Af denne Ordning vil det da følge, at Latin bliver særligt Fag i begge de øverste Klasser.

Foruden den Forøgelse af Undervisningsgenstandene i de to Klasser, som ovenfor er omtalt, har Lovforslaget endvidere under

d. optaget „græsk Oldkundskab“ som Fag i det matematisk-naturvidenskabelige Kursus. Udvalgets Flertal har ikke kunnet slutte sig hertil. Medens Udvidelsen af Undervisningen i Latin, for dette Kursus, tilsigter at drage fuld Nytte af et Fag, som efter den gældende Ordning ligger indenfor dets Ramme, vilde det nævnte Forslag tilføre det paagældende Kursus et nyt Fag af uprøvet pædagogisk Værd. Men dette ligger udenfor den Grænse, som de givne Forudsætninger efter Flertallets Opfattelse drage for det, der for Tiden kan og bør tilstræbes. Visse praktiske Vanskeligheder ved dette Forslags Udførelse have Motiverne selv fremhævet. Dertil kommer endnu Vanskeligheden ved at skaffe det Plads, naar andre efter Flertallets Opfattelse vigtige Formaal ikke skulle udsættes for at forspildes.

Til disse Formaal hører det efter Flertallets Formening at skaffe Religion en lovhjemlet Plads i Undervisningen i de to øverste Klasser som fælles Fag for begge Kursus. Det paaskønnes, at der ad administrativ Vej er indført Religionsundervisning i de to øverste Klasser. Men dels anser man den ene ugentlige Time, der nu er tildelt dette Fag i de nævnte Klasser, for at være altfor lidt; dels skaber en blot administrativ Ordning en usikker Stilling for Faget, som det er af Vigtighed at fjerne. Flertallet stiller med Hensyn hertil Forslag om, at Religion skal være Undervisningsgenstand i de to øverste Klasser, og gaar herved ud fra, at under to ugentlige Timer bør Faget ikke have.

Ved at behandle Spørgsmaalet, hvorledes der indenfor den lovhjemlede Grænse af 30 ugentlige Timer kan skaffes Plads for den ovenfor omtalte Udvidelse af Undervisningen i de to øverste Klasser, der for den sproglige Side vil kræve 3 ugentlige Timer (1 Fællestime og 2 særlige), for den matematiske i den næstøverste Klasse 5 — i den øverst 4 ugentlige Timer (1 Fællestime og henholdsvis 4 og 3 særlige Timer), er Flertallet kommet til den Overbevisning, at den Udvej, der hertil bør anbefales, vil være at udskyde Oldnordisk. Man har hidtil fra de fleste Sider erkendt, at der ikke vilde tabes noget væsentligt ved at gaa denne Vej; og de Antydninger, Motiverne indeholde om nye og mere frugtbringende Baner for Undervisningen i dette Fag, have ikke kunnet forandre Flertallets Mening om, at det er denne Vej, der bør betrædes. Særlig skal man bemærke, at man vil finde det meget uheldigt, om baade Tysk og Engelsk, saaledes som Forslaget tænker sig det, skulde udgaa af Undervisningen i den matematiske Sides to øverste Klasser, og at man heller ikke tør tilraade nogen Indskrænkning af Matematikun-

dervisningen i dette Kurses, naar henses til, at et Hovedøjemed for dette Kursus dog altid bør være, at Disciplene efter at have bestaaet Afgangsprøven i dette Kursus, kunne gaa over til den polytekniske Læreanstalt uden særlig Adgangseksamen i Matematik. Kun Projektionstegning, der ikke kræves ved Adgangseksamen til denne Læreanstalt, vilde formentlig kunne bortfalde, men man tror ikke, at dette burde medføre nogen Indskrænkning i Timetallet for Faget. Den Forstærkning, som vilde ligge i, at Timetallet beholdes, medens Projektionstegning bortfalder, turde ingenlunde være uforholden. Derimod vil ved Bortfald af Oldnordisk det egentlige Timetal for Dansk kunne indskrænkes i 5te Klasse til 2, i 6te Klasse til 3, og derved vil fornøden Plads vindes, uden at der behøves at berøve noget andet Fag Timer, det nu har. Selvfølgelig er det ikke Meningen med at udskyde Oldnordisk, at Undervisningen i Modersmaalet skulde savne alle sprog-historiske Elementer. Men dette vil heller ikke behøve at blive Følgen, naar det sproghistoriske Undervisningsstof holdes indenfor de Grænser, som Hensynet til Disciplinens Udviklingsstandpunkt naturlig paabyder Skolen.

Saaledes som Flertallet efter det ovenfor anførte tænker sig Undervisningen fordelt i de to øverste Klasser, vil Skemaet kunne opstilles paa følgende Maade:

	V.			VI.		
	S.	F.	M.	S.	F.	M.
Religion		2			2	
Dansk		2			3	
Latin	8		4	7		3
Græsk	6			5		
Fransk		3			3	
Engelsk ell. Tysk (valgfrit)		2			2	
Historie		3			3	
Matematik	2		9	2		9
Naturlære	2		5	3		5

Ved Siden af de Forslag til Ændringer af Undervisningen i de to øverste Klasser, som Forslaget indeholder, indeholder dette ogsaa under I. tr. a. Ændringer, der berøre de to mellemste Klasser. Navnlig indføres Naturlære i disse to Klasser for den sproglige Side. Flertallet kan med al Anerkendelse af det ønskelige i denne Forandring ikke anbefale den. Den vil yderligere forøge Lærestoffet for disse to i Forvejen temmelig bebyrdede

Klasser. Naar der fremdeles er paaregnet den Forandring af Undervisningen i 4de Klasse, at der kun skal gives Geografi og Naturhistorie i Forening 1 ugentlig Time, maa Flertallet anse denne Forandring, der har fremkaldt mange Indsigelser, for utilraadelig. Flertallet har af de antydede Grunde i sit Forslag ikke optaget nogen Forandring i Undervisningen for de to Mellemlasters Vedkommende. De Ændringer i Skemaet, navnlig for 4de Klasse, som maatte anses for ønskelige, naar der ved 4de Klasses Hovedeksamen skal, som Flertallet foreslaar, optages en mundtlig Prøve i Religion, kunne træffes ad administrativ Vej.

Den anden Hovedbestanddel af Lovforslagets § 1 angaar Ordningen af de to Prøver, nemlig 4de Klasses Hovedeksamen og Afgangseksamen. Flertallet slutter sig, hvad den første Prøve angaar, til Lovforslagets Bestemmelser om, at den skriftlige Prøve i Latin bortfalder. Samtidig foreslaar man, at det bestemmes, at der optages en mundtlig Prøve i Religion som Del af denne Eksamen.

Hvad Afgangseksamen angaar, er det en Selvfølge, at Prøven i Oldnordisk bortfalder, hvis Flertallets Forslag om dette Fags Udgaan af Undervisningen følges.

Man slutter sig til Lovforslagets Bestemmelser om, at den skriftlige Oversættelse fra Dansk til Fransk bortfalder for den sproglig-historiske Retning, og til, at der, i Overensstemmelse med Forslaget om Matematikkens Optagelse i dette Kursus, indføres en Prøve i Matematik, med Hensyn til hvilken man har fundet det rigtigt at give en nærmere Anvisning af dens Ordning.

Fremdeles foreslaar man, i Overensstemmelse med Forslaget om, at Latin optages i det matematiske Kursus, at der ved Afgangseksamen for denne Retning optages en Prøve i Latin, dels mundtlig, dels en skriftlig Oversættelse fra Latin til Dansk.

I Henhold til det ovenfor bemærkede maa Flertallet for Tiden foreslaa, at Lovforslagets § 2 udgaar.

Flertallets Forslag til Affattelsen af § 1 vil nødvendiggøre en ny Affattelse af § 4, idet de i denne Paragraf givne Bestemmelser, mod hvilke man i og for sig ikke har noget at indvende, angaaende de Tidspunkter, til hvilke de forskellige Forandringer i Undervisningen og Prøverne skulle træde i Kraft, maa ændres efter de nye Forudsætninger.

I Lovforslagets § 3 er der givet Regler om de Kvalifikationer i Henseende til Eksamener, som skulle give Adgang til Lærerembederne ved de lærde Skoler. Flertallet har kunnet slutte sig til en Del af de Regler. Forslaget i saa Henseende indeholder,

medens man for andre Deles Vedkommende har troet at burde fravige det foreslaaede. Man har derhos fundet det nødvendigt at give Paragraffen et Tillæg, der forbeholder de tidligere filologiske Kandidater de dem forhen hjemlede Fortrin, for saa vidt dette er foreneligt med Skolens Tarv.

I førstnævnte Henseende fastholder man med Forslaget den nugældende Regel, at Adgangen til Adjunktembederne ikke skal være indskrænket ved nogen bestemt Eksamen.

Hvad Overlærerembederne angaar, fastholder man fremdeles med Forslaget den nugældende Grundsætning, hvorefter i Almindelighed Adgangen til disse Embeder er knyttet til visse Eksamener, men dog indtil Fjerdedelen af dem kunne tildeles Adjunker, der ikke have bestaaet nogen af disse Prøver, men under en længere Tjenestetid have vist fortrinlig Dygtighed og Iver. Derimod turde der efter Flertallets Mening være Grund til at udvide Kredsen af de Eksamener, der regelmæssig give Adgang til Overlærerembederne, udover den ved Forslaget satte Grænse, der bortset fra den historiske Forklaring har noget vilkaarligt ved sig. Der synes her at maatte træffes Valg mellem to Alternativer. Enten bør Adgangen bindes til en af de ved Anordningen af 25de Oktober 1883 indførte Skoleembedseksamener. Eller ogsaa bør foruden disse Eksamener medtages alle de Eksamener ved Universitetet og den polytekniske Lærestanstalt, ved hvilke et af Skolens Undervisningsfag har været Hovedfag.

Udvalgets Flertal vilde kunne tiltræde det første Alternativ, men maa dog med Forslaget finde det rigtigere, ikke at binde Adgangen saa stærkt, og foretrækker derfor det sidste Alternativ. Man foreslaar som Følge heraf, at ikke blot Magisterkonferencer i Matematik og Fysik, som Forslaget vil, men alle Magisterkonferencer, der have et Undervisningsfag til Hovedfag, bør give Adgang, og at der fremdeles i Kraft af samme Tankegang bør tillægges polytekniske og teologiske Kandidater samme Adgang, medens Forslaget kun tager de ældre polytekniske Kandidater med under visse Betingelser.

Hvad endelig angaar Adgangen til Rektorembederne, forekommer det Flertallet urigtigt at binde denne anderledes til visse Eksamener, end det vil blive Tilfældet, naar Adgangen forudsætter, at vedkommende i en vis Aarrække har været Overlærer. Ved en saadan Ordning vil der aabnes større Frihed i Valget for Administrationen og særlig blive muligt for den at ansætte som Rektorer saadanne Skolemænd, der maatte have udmærket sig i Skolens Tjeneste, uden at have aflagt nogen be-

stemt Eksamen, og som ere blevne Overlærere i Følge den herom for disse Embeder givne Undtagelsesregel. Man foreslaar derfor, at Reglen for Rektorembederne gives saaledes, at Adgangen til dem staar aaben for enhver, der i 3 Aar har været Overlærer ved en lærd Skole.

Hvad endelig angaar det Hensyn, der paa Grund af Bestemmelserne i den kongelige Anordning af 2den Februar 1849 og den 28de Marts 1855 kan være at tage til de Mænd, der have underkastet sig den tidligere bestaaende filologisk-historiske Skoleembedseksamen, i hvilken Henseende Udvalget er gjort bekendt med den som Bilag trykte Henvendelse til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, finder Flertallet, at dette Hensyn ikke uden Ubillighed kan tilsidesættes. Ganske vist kan der ikke være Tale om en Ret paa den Maade, at den kunde lægge noget ubetinget Baand paa Administrationen. Den frie Bedømmelse af den paagældendes individuelle Egnethed til et højere Embede i Skolens Tjeneste kan umulig fratages Administrationen. Heller ikke kan det Billighedshensyn, som der her er Tale om, med Føje paaberaabes af andre end dem, der ere traadte i Skolens Tjeneste, førend den Lovordning, hvorom Talen nu er, blev bragt paa Bane. Ved den Formulering, Flertallet har givet den herom foreslaaede Bestemmelse, er der forbeholdt de filologiske Kandidater saa meget, som der overhovedet kan være Tale om at forbeholde dem, og herved maa da deres naturlige Billighedskrav anses for fyldestgjort.

Mindretallet (Oct. Hansen og Th. Nielsen) samstemmer med Kirke- og Undervisningsministeren i Ønsket om, at der navnlig ved Udskydning af Undervisningen i græsk Sprog kunde naas til Ophævelse af Undervisningens Tvedeling; men da Enighed derom ikke synes for Tiden at kunne naas, stiller Mindretallet intet Forslag i saa Hensende. Overhovedet maa det efter Forhandlingerne saavel i som udenfor Rigsdagen anses for umuligt for Tiden at naa Enighed om indgribende Reforme i de lærde Skolers Undervisning, og Mindretallet kan lige saa lidt som Flertallet billige adskillige af de i Lovforslaget indeholdte Bestemmelser, som dog hverken ere mange eller meget indgribende. De Reforme, der saaledes for Tiden kunde opnaas Enighed om, vilde formentlig være af saa ringe Betydning, at det kan være Tvivl underkastet, om overhovedet Lovgivningsmagten for Tiden bør gribe ind i de lærde Skolers Undervisningsplan.

Mindretallet kan slutte sig til Flertallets Bemærkninger og

Forslag angaaende følgende Punkter: udvidet Matematik-Undervisning for den sproglig-historiske Retnings Disciple; Op-hævelse af den skriftlige Prøve i Latin ved 4de Klasses Hovedeksamen og af den skriftlige Oversættelse fra Dansk til Fransk for den sproglig-historiske Retning ved Afgangseksamen; Utilraadeligheden af, at indføre Naturlære i 3dje og 4de Klasse for den sproglig-historiske Retning, af at indskrænke Geografi og Naturhistorie i Forening til 1 Time ugentlig, og af at berøve de matematisk-naturvidenskabelige Disciple al Undervisning baade i Engelsk og Tysk i de to øverste Klasser. — Flertallets øvrige Bemærkninger og Forslag vedrørende Undervisningen og Prøverne har Mindretallet derimod ikke kunnet slutte sig til.

Navnlig saalænge de klassiske Sprog skulle beholde deres nuværende Overvægt i den lærde Skoles Undervisning, kan Mindretallet ikke være med til at opgive Undervisningen i Oldnordisk. Under Hensyn til hvad der er oplyst i det filosofiske Fakultets Betænkning, nærer Mindretallet med Kirke- og Undervisningsministeren den Forventning, at Undervisningen i Oldnordisk „i en nær Fremtid vil kunne komme til en sund Udvikling, saaledes at Faget ikke, som hidtil, gøres til Grundlag for grammatisk Eksersits, men Hovedvægten lægges paa Forholdet mellem Oldsproget og Modersmaalet, med andre Ord, at Oldnordisk benyttes som Middel til Forstaaelse af vor eget Sprogs Udvikling“. Under alle Omstændigheder maatte de Timer, der indvandt ved Opgivelse af Oldnordisk, anvendes til en fyldigere Undervisning i Modersmaalet, dets Udvikling og Literatur,

Mindretallet er enigt med Ministeren i, at den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling nu er „for meget en Fagskole og for lidet en Skole for almindelig Dannelse“, og ligeledes samstemmer Mindretallet med Udtalelserne i Bemærkningerne til Lovforslaget om Betydningen og Muligheden af ved Undervisningen i græsk Oldkundskab at give denne Afdelings Disciple et for Livet frugtbringende Indblik i den klassiske Oldtids Literatur, Mytologi, Antikviteter og Kunsthistorie. Mindretallet mener endog, at der ved en saadan Undervisning langt bedre kan raades Bod paa den omtalte Mangel i Henseende til almindelig Dannelse, end ved at fortsætte Undervisningen i latinsk Sprog for Disciplene af denne Afdeling i 5te og 6te Klasse. Mindretallet kan ikke med Flertallet tillægge en saadan, med forholdsvis faa Timer fortsat Undervisning i latinsk Sprog nogen synderlig „almendannende Betydning“. Naar imidlertid Undervisningen i

latinsk Sprog som hidtil skal ophøre med 4de Klasse, maa den omhandlede Undervisning i „Oldkundskab“ ogsaa omfatte den latinske Literatur og Kultur. Der er formentlig ingen Grund til at betvivle vore Filologers Evne til at meddele en saadan Undervisning i Oldkundskab, og det fornødne Undervisningsmateriale, navnlig Oversættelse af de klassiske Forfattere, vil nok komme til Stede, naar en saadan Undervisning fremkalder Trangen dertil. At fortsætte Undervisningen i latinsk Sprog udover 4de Klasse for alle Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Retning, alene for at et Mindretal af saadanne Disciple (de vordende Teologer og Jurister) kunne fritages for den i Lov 1ste April 1871 § 7 paabudte Tillægseksamen, vilde være at tillægge den med denne Eksamen for et saadant Mindretal forbundne Ulejlighed altfor stor Betydning.

I Henseende til Religionsundervisningen skal Mindretallet erindre om, at denne ifølge Andg. 5te Aug. 1871 § 2 Nr. 5 allerede skulde ophøre med 3dje Klasse. Senere (nemlig ved Adg. 15de Juni 1877) er fri Religionsundervisning indført i 5te og 6te Klasse, og ved Adg. 16de Juni 1882, jfr Kirke- og Undervisningsministeriets Cirkulære af 21de Juni s. A., genindførtes Undervisning i Religion med 1 ugentlig Time i 4de Klasse. Samtidig bortfaldt den Bemyndigelse, Rektorerne tidligere havde haft til at fritage de konfirmerede Disciple af 3dje Klasse for Deltagelse i Religionsundervisningen. — Skønt denne Undervisning saaledes siden 1871 betydelig er udvidet i de lærde Skoler, har nu Flertallet fundet Anledning til at foreslaa, dels: at Undervisning i Religion ved Løv fastslaas som Undervisningsfag i 5te og 6te Klasse (med mindst 2 ugentlige Timer), dels: at der ved 4de Klasses Hovedeksamen optages en mundtlig Prøve i Religion. Med Hensyn til det sidste Forslag skal Mindretallet bemærke, at en afsluttende Eksamensprøve overhovedet ikke vel stemmer med dette Fags Karakter og dets Stilling i Undervisningen, og at det maa være forbunden med særlig Betænkelse at skabe et nyt Eksamensfag i 4de Klasse, for hvis Vedkommende der allerede nu fra alle Sider klages over Overlæsselse. Da der ikke er tildelt eller vil kunne tildeles Religionsundervisningen i 4de Klasse mere end 1 ugentlig Time, vil en Eksamensprøve ved Udgangen af denne Klasse være en pædagogisk Urimelighed; og den deri liggende Skærpelse af Fordringerne til Religionsundervisningen er saa meget mere umotiveret, som Konfirurationsforberedelsen hos Præsten vistnok for de fleste Disciples Vedkommende netop falder i det nævnte Skoleaar. Den ved

Adg. 30te Aug. 1880 indførte almindelige Forberedelseseksamen, der svarer til de lærde Skolers 4de Klasses Hovedeksamen, medfører ikke nogen Prøve i Religion, og man kan formentlig ikke gøre Religion til Fag ved en saadan Eksamen uden samtidig at træffe Bestemmelser om Vægten af den i et saadant Eksamensfag opnaaede Karakter og om Stillingen for de Disciple, der, som ikke hørende til Folkekirken, maatte fritages for denne Bestanddel af nævnte Eksamen. — Flertallets Frygt for, at Religionsundervisningen i 5te og 6te Klasse skulde have en usikker Stilling, fordi den beror paa en administrativ Ordning, kan Mindretallet ikke dele.

Under Hensyn til de Bemærkninger, der ledsage Lovforslaget, ser Mindretallet intet til Hinder for, at de Timer, der foreslaas henlagte til Matematik i 5te og 6te Klasse i den sproglig-historiske Afdeling, kunne indvindes ved Indskrænkning i Timetallet for de klassiske Sprog, og at de Timer, der i den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling henlægges til klassisk Oldkundskab, kunne undværes fra Undervisningen i Matematik og Naturlære.

Mindretallet ønsker herefter Lovforslagets § 1 omændret til at lyde saaledes:

„I Lov af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark m. m. indtræde følgende Forandringer:

I. Med Hensyn til Undervisningen:

a) Ved Undervisningen i de to øverste Klasser indføres for det sproglig-historiske Kursus Matematik som særligt Fag i et Omfang, der bestemmes ved Hensynet til Undervisningen i Naturlære og Astronomi;

b) I de samme Klasser indføres klassisk Oldkundskab som særligt Fag for det matematisk-naturvidenskabelige Kursus.

II. Med Hensyn til Prøverne:

a) Ved 4de Klasses Hovedeksamen bortfalder den skriftlige Prøve i Latin;

b) ved Afgangseksamen bortfalder for studerende af den sproglig-historiske Retning den skriftlige Oversættelse fra Dansk til Fransk, og der optages en mundtlig og skriftlig Prøve henholdsvis i den matematiske Teori, som er indbefattet i Undervisningen i dette Kursus, og i dens Anvendelse paa lette Eksempler.

For studerende af den matematisk-naturvidenskabelige Retning optages en mundtlig Prøve i klassisk Oldkundskab, men for at Landstinget kan faa Lejlighed til at stemme om Flertallets og Mindretallets Divergenspunkter, der ikke alle betinge hinanden,

stiller Mindretallet sine Forslag til § 1 som Underændringer til Flertallets Forslag.

Mindretallet deltager med Flertallet i at stille Ændringsforslaget Nr. 3 (til § 3) og kan i det væsentlige tiltræde Flertallets Begrundelse af dette Forslag.

Mindretallet tillægger det stor Betykning, at det gøres muligt for unge Mennesker, der have taget almindelig Forberedelseseksamen af højere Grad, umiddelbart derefter at optages i en lærd Skole for der at fortsætte deres Studier og tage Afgangseksamen. Dette lader sig nu ikke gøre, navnlig fordi de ikke have nydt Undervisning i Latin (og Græsk), og altsaa ikke umiddelbart kunne gaa ind i den lærde Skoles 5te Klasse. Følgen heraf er, at saadanne studerende maa lade sig forberede ad privat Vej, enten lige til Studentereksamen eller i 1 à 2 Aar, efter at de have taget Forberedelseeksamen, til Optagelse i en lærd Skoles 5te Klasse. Bægge Dele ere forbundne med betydelig Bekostning og andre Ulemper. Der burde ved enkelte af Statens lærde Skoler oprettes en særlig Afdeling (henholdsvis sproglig-historisk eller matematisk-naturvidenskabelig), hvori saadanne studerende, efter at have taget den almindelige Forberedelseeksamen straks kunde optages og forberedes formentlig igennem 3 et-aarige Klasser til Afgangseksamen. Herom stiller Mindretallet et Ændringsforslag under Nr. 9.

Ændringsforslag.

Af Flertallet (Bjerre, Goos, Sehested, Steffensen og Sthyr):

Til § 1.

1) Paragraffen affattes saaledes:

I Lov af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark m. m. indtræde følgende Forandringer:

I. Med Hensyn til Undervisningen:

- a. Oldnordisk bortfalder som Led af Undervisningen i Modersmålet
- b. Ved Undervisningen i de to øverste Klasser indføres Religion.
- c. Ved Undervisningen i de to øverste Klasser indføres for det sproglig-historiske Kursus Matematik som særligt Fag i et Omfang, der bestemmes ved Hensynet til Undervisningen i Naturlære og Astronomi.

I de samme Klasser indføres Latin som særligt Fag for det matematisk-naturvidenskabelige Kursus.

II. Med Hensyn til Prøverne:

- a. Ved 4de Klassens Hovedeksamen bortfalder den skriftlige Prøve i Latin; der optages en mundtlig Prøve i Religion.
- b. Ved Afgangseksamen bortfalder Prøven i Oldnordisk.

For studerende af den sproglig-historiske Retning bort-

falder den skriftlige Oversættelse fra Dansk til Fransk, og der optages en mundtlig og skriftlig Prøve, henholdsvis i den matematiske Teori, som er indbefattet i Undervisningen i dette Kursus, og i dens Anvendelse paa lette Eksempler.

For studerende af den matematisk-naturvidenskabelige Retning optages som skriftlig Prøve en Oversættelse fra Latin til Dansk samt en mundtlig Prøve i Latin.

Underændring.

Af Mindretallet (Oct. Hansen og Th. Nielsen):

2) I. a. udgaar helt og i II. b. 2det Stykke 2den Linie udgaar Ordet „bortfalder“.

3) I. b. udgaar helt og i II. a. den sidste Sætning.

4) I I. c. sidste Stykke ændres Ordet „Latin“ til „klassisk Oldkundskab“.

Vedtages disse Underændringsforslag, rettes Litreringen i Ændring 1.

Af Udvalget:

Til § 2.

5) Paragraffen udgaar, og Paragrafnumrene rettes derefter.

Til § 3.

6) Paragraffen affattes saaledes:

Adgang til at blive Rektor ved en lærd Skole skal med nedenstaaende Forbehold staa aaben for enhver, der i 3 Aar har været Overlærer ved en saadan Skole.

Adgang til Overlærerembede have, med nedenstaaende Forbehold, de, der have bestaaet en Skoleembedseksamen, de, der have taget en Magisterkonferens med nogen af de Videnskaber, der ere Undervisningsgenstand i den lærde Skole, som Hovedfag, teologiske samt polytekniske Kandidater. Indtil Fjerdedelen af Overlærerembederne kan dog tildeles saadanne Lærere, der vel ej have underkastet sig nogen af de befalede Prøver for overordnede Lærere ved de lærde Skoler, men som Adjunker under længere Tjenestetid have viist fortrinlig Dygtighed og Iver.

Adgangen til Adjunktembederne skal ikke være indskrænket ved nogen bestemt Eksamen.

Den særegne Adgang til Rektor- og Overlærerembeder ved de lærde Skoler, som ifølge kongelig Anordning af 2den Februar 1849, jfr. Lov af 28de Marts 1855 § 2, tilkommer filologiske Kandidater, bliver disse forbeholdt, for saa vidt Skolens Tarv tilsteder det, og de paagældende Kandidater ere indtraadte i det lærde Skolevæsens Tjeneste før 1ste Januar 1891.

Af det ved Ændring Nr. 1 nævnte Flertal:

Til § 4.

7) Paragraffen affattes saaledes:

„Bestemmelserne i § 3 træde i Kraft den 1ste April 1891.

Bestemmelserne i § 1, II. a. om Bortfald af den skriftlige Prøve i Latin, og i § 1, II. b. om Bortfald af den skriftlige Oversættelse fra Dansk til Fransk træde i Kraft ved Sommereksamen 1891.

Bestemmelsen i § 1, II. a. om en mundtlig Prøve i Religion træder i Kraft ved Sommereksamen 1892.

Bestemmelserne i § 1, II. a. og b. træde i Kraft fra Begyndelsen af Skoleaaret 1893—92 for 5te Klasses Vedkommende og Aaret efter for 6te Klasses Vedkommende.

Bestemmelsen i § 1, II. b., 1ste Stykke, træder i Kraft ved Sommereksamen 1893.

Bestemmelserne i § 1, II. c. træde i Kraft fra Begyndelsen af Skoleaaret 1893—94 for 5te Klasses Vedkommende og Aaret efter for 6te Klasses Vedkommende.

Bestemmelserne i § 1, II. b. 2det og 3dje Stykke, træde i Kraft ved Sommereksamen 1895.

Fordringerne ved de mundtlige Prøver bestemmes ved kongelig Anordning“.

Underændring til Ændring Nr. 7 af det under Nr. 2 nævnte Mindretal:

8) 3dje, 4de og 5te Stykke udgaa.

9) Som ny Paragraf sættes:

„Ved 3 à 4 af Statens lærde Skoler, 1 paa Sjælland, 1 paa Fyn og 1 à 2 i Jylland, efter Kirke- og Undervisningsministerens Valg, oprettes, saasnart Forholdene tillade det, enten en sproglig-historisk eller en matematisk-naturvidenskabelig Afdeling, delt i 3 étaarige Klasser, hvori unge Mennesker, som have bestaaet den almindelige Forberedelseseksamen, kunne optages. Kirke- og Undervisningsministeren fastsætter nærmere Undervisningsplanen for saadanne Afdelinger.“

Under 25. Febr. 1891 modtoges et Aftryk af en Bekendtgørelse af 1. December 1890 om Bestemmelser angaaende **Oprettelsen og Ledelsen af lærde Skoler** saalydende:

Ved allerhøjeste Resolution af 20de f. M. har det behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde, at den ifølge Plakat af 19de Juli 1805 nødvendige allerhøjeste Tilladelse til Oprettelse af private Skoler med lærd Undervisning eller til

Overtagelse af saadanne Skolers Ledelse for Fremtiden meddeles af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, samt at Ministeriet fastsætter de nærmere Regler for Meddelelsen af slige Bevillinger.

Da det maa anses for nødvendigt, at Skoler, der ville forberede deres Disciple til Universitetet, fra deres Oprettelse af undergives en Kontrol med Hensyn til Bestyrernes personlige Egenskaber, Lærerpersonalet, Lokalets Beskaffenhed og andre for Undervisningens Ledelse vigtige Forhold, hvorved det kan sikres, at Skolens Virksomhed i alle Henseender bliver fyldestgørende, vil Ministeriet herved have fastsat følgende Bestemmelser angaaende Oprettelsen og Ledelsen af lærde Skoler:

§ 1.

Uden forudgaaende Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet maa ingen Skole oprettes, som har lærd Undervisning til Formaal, eller nogen bestaaende Skole af anden Beskaffenhed udvides ved Oprettelse af Klasser for studerende Disciple.

§ 2.

Tilladelse til Oprettelse af lærde Skoler er betinget af, at den Mand eller Kvinde, der som Bestyrer af Skolen skal føre det almindelige Tilsyn med Undervisningen og Disciplinen, ved paalidelige Vidnesbyrd godtgør at have ført et uplettet borgerligt Liv.

I øvrigt vil Tilladelsen kun kunne forventes under Betingelse af, at den eventuelle Bestyrer har bestaaet en Skoleembedseksamen ved Universitetet eller en af de med Skoleembedseksamen ligestillede Eksamener, og derhos i 5 Aar har virket som Lærer ved en offentlig eller privat lærd Skole. Fra de nævnte Eksamenbetingelser kan der kun undtagelsesvis dispenseres, og kun under Forudsætning af, at den paagældende ikke blot i 5 Aar har virket paa fuldkommen tilfredsstillende Maade som Lærer ved en lærd Skole, men tillige har Øvelse i at undervise i tre Skolefag, og særligt i et af Skolens Hovedfag (Dansk, Latin, Græsk, Fransk, Historic, Matematik, Fysik) er i Stand til at lede Undervisningen gennem alle Skolens Klasser indtil Afgangseksamen.

§ 3.

Enhver Ansøgning om den her omhandlede Tilladelse skal, foruden de nødvendige Attester for Bestyrerens Kvalifikationer, være ledsaget af en Undervisningsplan, affattet med saa stor

Fuldstæddighed, som Forholdene tillade det. Det ugentlige Timeantal skal i alle Klasser være begrænset til 30 Timer, med Undtagelse af Sang og Gymnastikundervisningen, og der skal i Gymnastik undervises mindst 4 Timer om Ugen.

§ 4.

Naar Tilladelse til Oprettelse af en lærd Skole maatte være meddelt, maa Skolen dog ikke træde i Virksomhed, forinden dens Lokaler, Inventarium og Samlinger af Undervisningsapparater ved en nærmere foretagen Undersøgelse findes at være fuldt tilfredsstillende for Øjemedet.

§ 5.

Forinden en lærd Skole skifter Bestyrer, maa den tiltrædende Bestyrer have erhvervet Ministeriets Autorisation efter de foran angivne Regler, og Skolens Virksomhed kan ikke lovligt fortsættes, før dette er sket. Naar Skolen flytter til et nyt Lokale, maa dette ikke tages i Brug, forinden Tilladelse dertil er meddelt af Ministeriet.

§ 6.

Enhver lovligt bestaaende lærd Skole er i hele sit Omfang, ogsaa hvad dens Realklasser angaar, underkastet Tilsyn af Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler. Inspektionen har Ret til baade ved Besøg i Skolen og ad skriftlig Vej at fordre sig meddelt alle saadaane Oplysninger om Skolen, som den maatte skønne nødvendige for at danne sig en begrundet Dom om samtlige Forhold vedrørende Undervisningen, Disciplinen eller Lærerpersonalet. Enhver Forandring i Lærerpersonalets Sammensætning skal derfor indberettes til Undervisningsinspektionen. Undervisningen i Sang og Gymnastik kontrolleres af den sædvanlige Inspektion for disse Fag.

§ 7.

Den af Ministeriet meddelte Tilladelse til Oprettelse af en lærd Skole kan til enhver Tid tilbagekaldes, naar det efter Undervisningsinspektionens Indberetning skønnes, enten at den, der er autoriseret som Bestyrer, faktisk ikke virker som saadan, eller at de Forudsætninger angaaende Lokalet, Lærerpersonalet og andre Forhold, i Henhold til hvilke Tilladelsen er meddelt, ikke mere til ere Stede.

§ 8.

Retten til at afholde 4de Klasses Eksamen eller Afgangs-

eksamen er ikke given med Tilladelsen til Skolens Oprettelse, men maa særskilt søges erhvervet efter de hidtil gældende Regler.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

samt af en Bekendtgørelse af 9. Februar 1891 angaaende **Reglerne for privat Dimission til de lærde Skolers Eksamen** af følgende Indhold:

Da det allerede i længere Tid har vist sig, at de gældende Bestemmelser om Dimission af privat forberedte studerende ikke nøjagtigt overholdes, og at, formentlig som Følge heraf, letsindig Dimission af umodne studerende oftere har fundet Sted, finder Ministeriet det nødvendigt at indskærpe de i Bekendtgørelse af 13de Maj 1850 givne Regler til nøjagtig Iagttagelse og derhos fastsætte saadanne Tilføjelser til samme, som man anser for hensigtsmæssige til Sikring af Reglernes Overholdelse.

Som Følge heraf ville de nedenstaaende Regler være at iagttage af de private Dimissioner og af samtlige lærde Skoler:

§ 1.

Den, der i Skoleaarets Løb forlader en lærd Skole, kan ikke ved samme Skoleaars Ende som Privatist underkaste sig den præliminære Prøve i 4de Klasses Fag eller Afgangseksamen.

Ingen, der gaar ud af en lærd Skole uden at være opflyttet i 5te Klasse eller erklæret moden til Optagelse deri, kan indstille sig til Afgangseksamen før to hele Aar efter hans Udgang af Skolen.

§ 2.

Naar en Privatist vil indstille sig til en af de tvende ovennævnte Eksamener, maa paa hans Vegne den Mand, der som Dimissor meddeler ham det i næste Paragraf omhandlede Vidnesbyrd, indgive skriftlig Begæring derom til en offentlig eller privat lærd Skole, som har Ret til at afholde Eksamen. Begæringen maa for den sædvanlige Sommereksamens Vedkommende indgives inden den 15de April, saa vidt som muligt ved personligt Møde hos Skolens Bestyrer, for at denne kan meddele den paagældende Dimissor, hvor vidt den anmeldte Eksaminand kan modtages, og navnlig for at Gyldigheden af Dimissionsvidnesbyrdet straks kan blive prøvet og eventuelle Mangler ved samme snarest muligt blive rettede. I øvrigt maa Skolens Bestyrer i rette Tid meddele Dimissor, naar Dimittenden skal møde ved Eksamen.

Enhver eksamensberettiget Skole er forpligtet til at modtage Privatister til Eksamen, dog ikke flere end 6 til hver Eksa-

men. Melde flere sig, gives der de først anmeldte Fortrin, dog kun for saa vidt de ikke ere anmeldte før Begyndelsen af April Maaned.

Ved de offentlige lærde Skoler maa enhver Privatist, forinden der tilstedes ham Adgang til den præliminære Prøve eller til Afgangseksamen, betale til Skolens Kasse et Gebyr af henholdsvis 6 eller 14 Kr.

§ 3.

Anmeldelsen af en privat forberedt Eksaminand maa være ledsaget af Daabsattest og af de efter de gældende Regler nødvendige Beviser for bestaaede Forprøver. Derhos maa medfølge Dimissorens Vidnesbyrd om, at han anser den paagældende for moden til Prøven, og at der, saa vidt Dimissor ved, i hans Opførsel intet er, som kunde gøre ham uværdig til at indstilles til Prøven.

Ingen kan udstede et saadant Vidnesbyrd, medmindre han i hele det sidste Skolenaar før Eksamen har ledet vedkommende Dimittends Undervisning og derhos personlig deltaget i denne, mindst saaledes, at han forinden den præliminære Prøve i 4de Klasses Fag selv har undervist Eksaminanden i et af de til denne Prøve hørende Fag, og forinden Afgangseksamen undervist ham i et af Hovedfagene ved denne Eksamen, nemlig Dansk, Historie, Fransk eller — efter Eksaminandens Studieretning — Latin eller Græsk, Matematik eller Naturlære. Dimissor maa, foruden ved egen Erfaring, tillige ved Raadførsel med sine Medlærere have overbevist sig om Eksaminandens Modenhed i hvert enkelt Fag. Vidnesbyrddet udstedes paa Ære og Samvittighed, særskilt for hver Dimittend, ved Udfyldning af et af de af Ministeriet autoriserede Skemaer som udleveres af Skolernes Rektorer eller Bestyrere. Hvis Skemaet ikke er fuldstændigt udfyldt, eller hvis Vidnesbyrddet maatte være udfærdiget i nogen anden Form end den autoriserede, maa det ikke modtages af vedkommende Skole.

Skulde Ministeriet undtagelsesvis finde Anledning til at dispensere fra nogen af de i nærværende Bekendtgørelse indeholdte Regler, maa den ministerielle Skrivelse, hvorved Dispensationen bevilges, vedlægges den til Skolen indgivne Anmeldelse og senere paaberaabes ved Skolens Indmeldelse af Dimittender.

Dimissor kan tilbagekalde sit Vidnesbyrd indtil 14 Dage før Eksamens Begyndelse.

§ 4.

Til Udstedelse af Dimissionsvidnesbyrd er enhver berettiget, der nyder uplettet borgerlig Agtelse og har vundet akademisk Borgerret samt aflagt den filosofiske Prøve ved Universitetet.

§ 5.

Ved Anmeldelsen til Eksamen skal Dimissor endvidere afgive en nøjagtig Fortegnelse over, hvad hans Dimittender have lært i hvert enkelt Fag, med Opgivelse af de brugte Lærebøger, saaledes at det kan ses, hvor vidt det lærte for hver enkelts Vedkommende stemmer med Eksamensfordringerne. Disse Opgivelser skulle tilligemed Dimissionsattesterne af vedkommende Rektor eller Skolebestyrer indsendes til Ministeriet samtidig med Indmeldelsen af Skolens egne Eksaminander

Naar Privatister efter særlig Tilladelse indstille sig til de ekstraordinære Eksamener i Januar Maaned, maa Indmeldelsen, under Iagttagelse af de øvrige her foreskrevne Regler, af vedkommende Skole tilstilles Ministeriet inden den forudgaaende 15de November. Dette gælder ogsaa for Tillægsprøven i Latin eller Latin og Græsk (jfr. Bekendtgørelse af 28de Maj 1889), til hvilken de paagældende i øvrigt selv kunne anmelde sig ved Skolerne uden nogen Dimissionsattest.

Skemaer til Dimissionsvidnesbyrd erholdes udleverede hos Skolernes Bestyrelser.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

B. Angaaende **Nissens Legat** har Ministeriet under 29de September 1890 tilskrevet Rektoratet, som følger:

Foranlediget ved Hr. Rektorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse angaaende Timelærernes Deltagelse i Afstemningen over den aarlige Fordeling af Niss Nissens Legat har Ministeriet nedlagt en allerunderdanigst Forestilling om Forandring i Fundatsen for bemeldte Legat, sigtende til at bringe de paagældende Bestemmers Ordlyd i Overensstemmelse med, hvad der maa antages at have været Testators Hensigt, og hvad Sagens Natur under de nuværende Forhold udkræver.

Det har derefter under 23. d. M. behaget Hs. Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde, at den under 2. Oktober 1851 allerhøjest konfirmerede Fundats for „Niss Nissens Legat for Disciple i Ribe, Aarhus, Aalborg, Viborg og Randers lærde Skoler“ forandres ved, at Fundatsens § 4 affattes saaledes:

„Uddelingen af Legatets Renter til Disciplene foretages af Skolens Rektor, Overlærere, fast ansatte eller konstituerede Adjunkter og de andre Lærere, der ansættes med et fast aarligt Honorar samt med Forpligtelse til at undervise i det for Overlærere og Adjunkter normerede Timeantal, og med samme Forretninger som disse; dog at ingen Lærer deri deltager, naar

han ikke har undervist i Skolen fra Begyndelsen af det Skoleaar, hvori Uddelingen foregaar. Ved Voteringen iagttages, at den yngst ansatte Lærer voterer først, dernæst de øvrige opad efter Tjenestealder, og paa samme Maade Overlærere, og Rektor sidst; og Afgørelsen sker ved simpel Pluralitet af Stemmerne, eller hvis disse blive lige, da efter den Mening, for hvilken Rektor har erklæret sig; men dersom Minoriteten antager at have Anledning til at anke over de af Pluraliteten tagne Bestemmelser, saavel om hvilke Disciple der skulle antages til at nyde Legatet, som angaaende Portionernes Størrelse, skal Skolens Eforat afgive Resolution i Sagen, hvorved det da skal have sit Forblivende.“

Ved tjenstlig at give Hr. Rektoren Meddelelse herom skal Ministeriet tilføje, at der ved de i Fundatsens § 4 ny optagne Udtryk for Tiden selvfølgelig kun er sigtet til de under normale Vilkaar, nemlig med Forpligtelse til at undervise i 24 Timer om Ugen og med aarlig Lønning af 1200 Kroner ansatte Timelærere, og at man ved den mere almindelige Affattelse af Udtrykkene kun har villet drage Omsorg for at forebygge Fremkomsten af nye Tvivlsmaal i Fremtiden.

C. Angaaende Betalingen for Skolevidnesbyrd har Ministeriet under 22. December 1890 tilskrevet Rektoratet, som følger:

Efter at have modtaget de ved Hr. Rektorens behagelige Skrivelse af 17. d M. meddelte nærmere Oplysninger skal Ministeriet tjenstlig meddele til behagelig Efterretning, at den af dem omspurgte Discipel, som efter at have bestaaet almindelig Forberedelseseksamen ved en privat Realskole, er bleven optaget i Viborg Katedralskole ved Begyndelsen af Skoleaaret 1889—90 med Tilladelse til at udsætte Tillægsprøven i Latin til sidst afvigte Sommereksamen, kan, i Betragtning af, at han under de givne Forhold kun er bleven optagen betingelsesvis i 5. Kl., ved sin forestaaende Udtrædelse af Skolen erholde Bevis for den nævnte Tillægsprøve udstedt uden anden Betaling, end det for Privatister ved denne Prøve foreskrevne Gebyr af 6 Kr., hvilket Gebyr i øvrigt burde have været erlagt, forinden han underkastede sig Prøven.

D. Vedrørende Lønningsvæsenet tilstillede Ministeriet under 24. Juni 1890 Rektoratet en Skrivelse af følgende Indhold:

Foranlediget ved Hr. Rektorens Indstilling i behagelig Skrivelse af 28. f. M. vedrørende Udbetalingen af Honoraret til Gymnastikassistenterne ved Viborg Katedralskole, der hidtil kun er blevet beregnet for hver enkelt Undervisningstime, skal Ministeriet herved tjenstligst meddele, at man bemyndiger Dem til, i Lighed med, hvad der i Henhold til Cirkulæret af 25. Januar 1850 og senere specielle Afgørelser længe har været Regel ved de andre lærde Skoler (jfr. Meddelelser for 1857—78 3. Hefte p. 14. S), paa Forslaget til Fag- og Timefordeling at beregne sædvanlig maanedlig Ekstrabetaling for de til Assistenterne ved Gymnastikundervisningen henlagte ugentlige Timer, overensstemmende med de for andre Lærere gældende Regler.

E. Angaaende Benyttelsen af Skolens Lokaler og Apparater undenfor Skolens egen Virksomhed har der i Slutningen af forrige og Begyndelsen af indeværende Aar fundet følgende Brevskifte Sted.

Under 15. December 1890 tilskrev Biskoppen over Viborg Stift Rektoratet, som følger:

Da det i en Sag andensteds fra her i Stiftet lejlighedsvis er nævnt, at en Gymnastikforening i Viborg afholder gymnastiske Øvelser om Søndagen mellem Kl. 10 og 12 i Katedralskolens Gymnastikhus, tillader jeg mig tjenstlig at anmode Hr. Rektoren om behageligst at meddele mig, hvorvidt det forholder sig som saaledes angivet.

Dagen efter besvarede Rektoratet Biskoppens Skrivelse saaledes:

I Gensvar paa Forespørgsel fra Viborg Bisppeembede i behagelig Skrivelse af 15. denne Maaned skal Rektoratet ikke undlade tjenstlig at oplyse, at den i Skrivelsen omhandlede Benyttelse af Katedralskolens Gymnastiksal siden Begyndelsen af indeværende Aars Oktober Maaned har fundet Sted som i Skrivelsen antydtes, om Søndagen fra 10 til 12. Den paa-gældende Forening er „Viborg Gymnastikforening“ under Ledelse af Købmand Chr. Preisler som Formand.

Herefter tilstillede Viborg Stiftsøvrighed under 20. December 1890 Rektoratet følgende Skrivelse:

Efter at være bleven bekendt med, at Katedralskolens Gymnastiklokale udlaaes til Brug ved private Gymnastikøvelser, der tilmed finde Sted om Helligdagen i Kirketiden, har Stiftsøvrigheden troet at burde udbede sig Hr. Rektorens Erklæring

om, med hvilken Hjemmel De har anset Dem berettiget til at tillade, at Gymnastiklokalet benyttes som ommeldt.

Det tilføjes, at Sagen eventuelt af os vil blive forelagt Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet.

Hvorpaa Rektoratet under 24. December 1890 afgav følgende Svar:

I Gensvar paa det Spørgsmaal, Stiftsøvrigheden har rettet til mig i Skrivelse af 20. denne Maaned, med hvilken Hjemmel jeg har anset mig berettiget til at tillade, at Katedralskolens Gymnastikhus udlaanes til Brug ved private Gymnastikøvelser, har jeg egentlig ikke andet at sige, end at jeg ikke har vidst eller ved noget af, at jeg dertil skulde behøve særegen Hjemmel. Som jeg har baaret mig ad ved denne Lejlighed, saaledes har jeg i de snart 25 Aar, hvori Rektoratet for Viborg Katedralskole har været mig betroet, altid baaret mig ad ved lignende Lejligheder; ej heller ved jeg fra min snart halvhundredeaarige Tjeneste ved forskellige kongelige Skoler noget Tilfælde, hvor det er kommet til min Kundskab, at en Sag som denne er bleven taget paa anden Maade. Desuden er Ministeriet fuldt ud vidende om, at Katedralskolens Gymnastikhus benyttes til private Øvelser. Der var for nogle Aar siden en Sag, hvorunder jeg i en Skrivelse til Ministeriet kom til at omtale, at jeg havde givet en saadan Tilladelse, og Ministeriet havde ikke alene intet derved at bemærke, men tilstod mig endog til Fremme for de paagældende private Øvelser en ikke ubetydelig Begunstigelse. Hvad særlig den Bemærkning angaar, som Stiftsøvrigheden knytter til det oven gengivne Spørgsmaal „at disse private Øvelser tilmed finde Sted om Søndagen i Kirketiden“, da er dette kun Tilfældet med Viborg Gymnastikforening, som har den ene af sine to ugentlige Øvelsestider liggende om Søndagen mellem 10 og 12. Men selv om jeg kendte nogen Lovbestemmelse, der paa den nævnte Tid forbød saadanne private Beskæftigelser inden lukte Døre, saa maatte jeg være af den Formening, at det maatte blive den nævnte Forenings egen Sag at klare sin Stilling overfor et saadant Lovbud, medens der ikke kunde paahvile mig noget Ansvar i saa Henseende.

Under 21. Januar 1891 tilskrev dernæst Ministeriet Rektoratet paa følgende Maade:

I Anledning af den med Hr. Rektorens Erklæring af 24. forrige Maaned modtagne Indstilling fra Viborg Katedralskoles

Eforat angaaende Benyttelsen af Skolens Gymnastiklokale af en privat Forening, skal Ministeriet herved i Overensstemmelse med, hvad man under Dags Dato har udtalt over for Eforatet, tjenstligst meddele Dem til behagelig Efterretning og fornøden Foranstaltning, at det ikke kan tillades private Foreninger at benytte Lokalet i Tiden mellem 10 og 12 paa Søndage og andre Helligdage. Man skal derhos bemærke, at det efter de for alle Skoler gældende Regler ikke uden Bemyndigelse af Ministeriet kan tilstedes fremmede at benytte Skolens Lokaler for mere end en ganske enkelt Dag, og at ethvert vedvarende Udlaan eller Udleje af samme kun kan ske efter privat Indstilling hertil.

Derpaa tilstillede Rektor Lefolii Kontorchef J. v. Ste-mann den 26. Januar privat følgende Skrivelse:

Mens jeg fuldt ud paaskønner den Hensynsfuldhed, Ministeriet har vist mig ved selv umiddelbart at sætte mig i Kundskab om den Afgørelse, det har truffet af det af Eforatet rejste Spørgsmaal, har paa den anden Side denne Afgørelse fremkaldt Tanker hos mig, som jeg beder om Deres Tilladelse til at udtale for Dem i et privat Brev, hvis egentlige Anledning vil blive Dem klar af dets Slutning. Det var da virkelig en Overraskelse for mig at erfare, at jeg i saa lang en Aarrække har overskredet min Beføjelse. Jeg tror, jeg tør sige, jeg har under min Embedsførelse omhyggelig vogtet mig for enhver Selvraadighed. Og som det vil have fremgaaet af den Skrivelse til Eforatet, som dette har indsendt til Ministeriet, har jeg heller ikke haft nogen Forestilling om, at min paagældende Handlemaade skulde kunne betragtes som en saadan. Medens der jo ved en Gerning som den mig betroede oftere indtræffer Tilfælde, hvor Embedsmanden maa handle efter Øjeblikkets Krav eller, som man plejer at sige, efter Konduite, har jeg troet, at det omtalte Omraade hørte dertil. „Vi har Tillid til vore Rektorer“, sagde en Gang Etatsraad Schwarzkopf som Kontorschef til mig, idet han gjorde mig opmærksom paa, at jeg ikke behøvede at gøre mine Indstillinger saa udførlige, som jeg plejede og endnu plejer at gøre dem. Jeg har glædet mig ved at mærke, jeg har selv under hele min Embedstid nydt en saadan Tillid. Ogsaa har jeg omhyggelig søgt at undgaa enhver Ting, hvorved jeg kunde frygte for at forspilde den, saaledes ogsaa ved de Lejligheder, hvorved jeg har givet Tilladelse til Benyttelse af Skolelokaler udenfor

Skoletiden. Jeg har aldrig gjort det, hvor Øjemedet kun var Indtægt for Enkeltmand, men kun, hvor det gjaldt noget, der var til Gavn enten for Skolen og dens Disciple eller for Samfundet i Almindelighed. Særlig forekommer dette mig at være Tilfældet med den paagældende Gymnastikforenings Øvelser. Det er navnlig fra Handels- og Kontoristkredse, den faar sine Medlemmer. Der er en slem Hage ved den Fritid, Nutiden kræver indrømmet unge Mennesker fra disse Kredse. De færreste af disse have noget Sted, hvor de kan føle sig hyggelige ved at opholde sig i deres Fritid. Det Værelse, de har hos deres Principal, egner sig sjældent dertil; ofte kan det ikke engang opvarmes. Og det er kun faa Steder, hvor de til saadanne Tider ere vel sete i Principalens Familie eller kunne befinde sig vel der. Det var mig en glædelig Ting, at saa stort et Tal vilde ofre en Del af deres Fritid til Legemsøvelser. Men mer end én søgn Aften kan de kun sjældent faa fri om Ugen, og Foreningen benytter da ogsaa Onsdag Aften til sine Øvelser. Før Kirketid benytter Skolen selv Gymnastiksalen om Søndagen, og efter Kirketiden kan Øvelserne ikke ligge paa Grund af Spisetidens Beliggenhed i mange Huse. Eftermiddagen maa en Del af dem tilbringe ved deres Forretning. Naar nu Formiddagsøvelserne om Søndagen bortfalde, er jeg bange for, jeg vil kunne se mange af dem sidde og tilbringe Tiden ved Kortspil indenfor Vinduerne i Borgerforeningen her ligesoverfor mine egne Vinduer, hvis de ikke søge til endnu daarligere Steder. Men derved er nu intet at gøre. Jeg skal efter Ministeriets Skrivelse indkomme med en Indstilling angaaende den Benyttelse, der for Tiden finder Sted af Skolelokaler udenfor Skoletiden. Men den Uge, vi nu ere komne ind i, er af dem, der for mig er særdeles stærkt optagne af Stilerettelser. Desuden skal jeg i Løbet af den besøge Forstanderskabsforretninger i Anledning af Maanedsskiftet. Og efter Lærermødet paa Torsdag skal jeg udarbejde Meddelelser, som Disciplene kunne faa hjem til Fastelavn. Dersom der altsaa skulde komme til at gaa saa lang Tid hen, inden min Indstilling indkommer, beder jeg Grunden dertil ene søgt i min Optagethed ved andet uopsætteligt Arbejde i Skolens Tjeneste.

Fjorten Dage efter tilstillede Rektoratet Ministeriet følgende Skrivelse:

I Medfør af Ministeriets Skrivelse af 21. forrige Maaned har

jeg at indberette, i hvilke Tilfælde nu for Tiden noget af Skolens Lokaler af mig er udlaant til Afbenyttelse af fremmede udenfor Skolens egen Undervisning.

1. Gymnastiksalen og de Skolen tilhørende gymnastiske Redskaber benyttes af Viborg Gymnastikforening to Aftener om Ugen, hver Gang to Timer i Træk;

2. fremdeles af en Datter af mig tre Eftermiddage om Ugen, hver Gang en Time, til Undervisning i (svensk) Gymnastik for unge Piger;

3. endvidere af en privat Pigeskole her i Byen, ved hvilken ovennævnte min Datter er Lærerinde i Gymnastik, til Undervisning heri $\frac{1}{2}$ Time hver Morgen;

4. og endelig af Skolens Danselærer, Intendant Lillie, to Aftener om Ugen til Undervisning i Dans for Børn under Skolens Lavalder 12 Aar enten fra Forberedelsesskolen eller fra andre Skoler i Byen, hvor de forberedes til Optagelse enten i denne eller i Katedralskolen selv.

5. En af de to mindste Skolestuer, Stuen K, benyttes hver søgn Eftermiddag tre til fire Timer af Overlærer Dr. Bang til privat Undervisning med Disciple væsentlig fra Skolens 5. Klasse, som til Sommer ville underkaste sig den anordnede Tillægsprøve enten i Latin og Græsk eller alene i Latin.

6. Organist Amberg benytter Skolestuen M, hvor Skolens Klaver har Plads, to til tre Aftener om Ugen, hver Gang to Timer, til Indøvelse af Sangnummere til en forestaaende Koncert med en mindre Kreds af Herrer og Damer af den dannede Klasse.

7. Udenbys Disciple, der spille Klaver, men her i Byen have Ophold i Huse, hvor intet Instrument findes, have Lov til at øve sig paa Skolens Klaver i Stuen M til forskellige, for dem selv bejrlige Tider om Eftermiddagen; og

8. Timelærer Mortensen har med Indvilgelse fra de andre paagældende Læreres Side Tilladelse til at benytte enkelte Stykker af den fysiske Samling ved en Række Foredrag, han holder for en Kreds af Damer over Emner fra den matematiske og fysiske Geografi og andre beslægtede Fag.

Om disse Benyttelser bemærkes i Almindelighed:

a) at da Skolens Lokaler udenfor Skoletiden altid staa aflukkede, maa de fremmede, der benytte dem, hver Gang faa Nøglen hos Skolens Pedel, men ere da ved Aflukning forhindrede i at komme i andre Lokaler end det, de benytte;

b) for saa vidt nogen af Skolens Ejendele maatte lide Over-

last eller blive beskadigede ved de fremmedes Benyttelse, maa disse betale Omkostningerne ved Istandsættelse eller Nyanskaffelse; og c) hvad Belysning og Opvarmning angaar, da bliver i Gymnastiksalen, hvor der er indlagt Gas, Forbruget deraf under fremmedes Benyttelse hver Gang opmaalt af Skolens Pedel, og det tilsvarende Beløb bliver da, hver Gang Skolen faar Regning fra Gasværket, fradraget i dennes Beløb og betalt af de benyttende; og af Brændsel benyttes her ved saadanne Lejlighed saa godt som intet, da Salen i Almindelighed er opvarmet for Skolens egen Skyld. I M finder der ved Disciplenes Afbenyttelse ingen Opvarmning Sted; behøves der Lys, benytte de kun ét Petroleumsblus; og Organist Ambergs Afbenyttelse, hvorved der benyttes mere Lys men kun lidt Varme, vil kun vare ganske kort Tid. Derimod benyttes der hos Dr. Bang i K antagelig mere; men dels er dette i sig selv alligevel kun lidt, da Stuen i sig selv er lille, kun to Fag, og der kun er to Blus; dels bliver overhovedet de fremmedes Forbrug af Brændsel og Petroleum kun ringe i Sammenligning med Skolens hele Forbrug; og hvad der egentlig har bragt mig til ikke at lade dem betale nogen Godtgørelse derfor, det er den Vanskelighed, der under de nuværende Forhold er forbunden med at bestemme dennes Størrelse. Saalænge nemlig Pedellen ikke havde frit Lys og Brænde, leverede han ved slige Lejligheder det fornødne Brændsels- og Belysningsæmne af sit eget Forbrug og tog Betaling derfor af Vedkommende; men siden han har faaet begge Dele frit paa Skolens Regning, har jeg ikke kunnet se nogen Mulighed for, at dette kunde ske uden stor Vidtløftighed, hvorved han tilmed vilde komme til at løbe en Risiko, jeg ikke troede at burde udsætte ham for.

Til nærmere Forklaring angaaende de ovenstaaende 8 Poster bemærkes følgende:

Til Post 1—3. Under Forhandlingen om Bevillingen til Opførelse af Skolens nuværende Gymnastikbygning blev det i sin Tid ligefrem forudsat og oftere udtalt, at denne udenfor Skolens eget Brug kunde komme til Gavn i videre Kredse. Det var ligefrem til Brug ved min Datters Undervisning, at Ministeriet ved Skrivelse af 14. April 1886 tillod mig paa egen Bekostning i Salen at anbringe Redskaber til svensk Gymnastik, hvilke Redskaber nu efter Bevilling paa indeværende Aars Finanslov ere overgaaede i Skolens Eje.

4. Den her om handlede Benyttelse har jeg betragtet som

et rimeligt Medfør af de Begunstigelser, som ere indrømmede Forberedelsesskolen.

5. Ved flere Lejligheder er Ministeriet bleven gjort bekendt med, at der jævnlig her til Skolen indmeldes Disciple, der have bestaaet almindelig Forberedelsesprøve ved en Realskole,¹ og som da, naar de ellers fyldestgøre de andordnede Betingelser for at kunne stedes til Afgangsprøve, optages i 5. Kl. mod at skulle forblive der i to Aar, saaledes at de i det første kun følge med Klassen i de Fag, hvori de efter deres forudgaaende Udvikling ere i Stand dertil, men ellers af Overlærer Dr. Bang privat forberedes til ved Udgangen af det 1. Aar at kunne underkaste sig den anordnede Tillægsprøve i Latin eller Latin og Græsk, for derpaa efter bestaaet Prøve i det 2. Aar fuldtud at deltage i Klassens Undervisning. Ved indeværende Skoleaars Begyndelse viste det sig, at Dr. Bang paa denne Maade kom til at arbejde med 6 Disciple af 5. Klasse og endnu 1, der som Discipel i Skolen havde bestaaet den nærmest forudgaaende almindelige Forberedelsesprøve og nu uden at gaa i Skolen vilde forberedes til Tillægsprøven for derefter igen at indtræde i Skolen. Da det nu var mig klart, at han i sit Hjem vilde savne Plads og endnu mere passende Inventar til under nogenlunde heldige Forhold at kunne arbejde med saa stort et Tal til Dels mer end halvvoxne Mennesker, troede jeg ligefrem at handle i Skolens Interesse ved at tilbyde ham, at han kunde benytte Stuen K, og han tog imod Tilbudet.

Til 6 er at bemærke, at Organist Amberg fra tidligere Tid staar i Forhold til Skolen som dens forhenværende Syngelærer; som saadan benyttede han en Skolestue til Møde for en Musikforening, som han ledede; og kan han nu ikke benytte den nuværende Syngeklasse til de faa Møder, han ønsker at afholde, ved jeg ikke noget Sted i Byen, hvor han kan foretage de paagældende Indøvelser.

Ved 7 behøver jeg næppe at angive Grunden til min Fremgangsmaade. Nægtede Skolen de paagældende Disciple Til-ladelse til at benytte dens Instrument, vilde den ligefrem blive Skyld i, at de maatte afbryde deres Uddannelse i en Retning, der kan blive baade til Gavn og til Glæde for dem i deres Liv;

Og til 8 skal jeg kun bemærke, at jeg ikke har kunnet se nogen Grund til, at jeg skulde vægre mig ved paa den angivne Maade at lade Skolen medvirke til Støtte for et Arbejde i den almindelige Oplysnings Tjeneste.

I Haab om, at Ministeriet vil billige de Hensyn, hvoraf jeg

har ladet mig lede, idet jeg ikke har kunnet undlade, hver Gang Løjlighed dertil gaves mig, at gøre mit til, at den lærde Skole med de rige Midler, der staa til dens Raadighed, kan gøre saa meget Gavn som muligt i de Kredse af Fædrelandet, som den hører til, tror jeg herved at turde anholde om Ministeriets Bifald til min Handlemaade saavel i sin Helhed, som i de her angivne Enkeltheder.

Herpaa svarede Ministeriet under den 21de Februar 1891, som følger:

I behagelig Skrivelse af 10. d. M. har Hr. Rektoren foranlediget ved Ministeriets tidligere Skrivelse, meddelt nærmere Oplysning om, i hvilken Udstrækning Viborg Katedralskoles Lokaler og Inventarium for Tiden benyttes til andet Brug end Skolens egen Undervisning, og af hvilke Grunde De har anset det for rigtigt at tillade en saadan Benyttelse i forskelligartede Øjemed.

Ministeriet skal efter det foreliggende tjenstligst tilbagemelde, at man ikke finder tilstrækkelig Grund til at gribe forstyrrende ind i de Dispositioner, som De allerede har truffet paa den ommeldte Maade, uagtet flere af disse medføre nogen Bekostning for Skolen eller ligge temmelig fjærnt fra Skolens egentlige Bestemmelse. Det maa imidlertid fordres overholdt, at De ved enhver senere Løjlighed indhenter Ministeriets Samtykke, forinden der udover en enkelt Dag disponeres over Skolens Lokaler eller Undervisningsapparater i andet Øjemed end Skoleundervisningen, idet man herved skal bemærke, at den samme Grundsætning fastholdes overfor alle offentlige lærde Skoler.

Fremdeles afgav Rektoratet paa given Anledning under 21. Maj følgende Betænkning over et til Ministeriet indgivet Andragende om **mundtlig latinsk Stil**:

Ved Skrivelse af 27. forrige Maaned har Ministeriet opfordret mig til at ytre mig om nogle af forskellige Lærere indgivne Andragender om en eventuel Afskaffelse af den latinske Stil i de lærde Skoler og Indførelse af Øvelser i mundtlig Oversættelse i Stedet derfor, af hvilke Andragender et Eksempplar medfulgte. For at efterkomme denne Ministeriets Opfordring kan jeg ikke undlade at begynde med den Bemærkning, at Ministeriet ikke kan være ukendt med min Anskuelse om latinsk Stil som Genstand for Undervisning i Nutidens Skole. I Løbet af de sidste 30 Aar har jeg gentagne Gange

haft Lejlighed til at udtale den dels offentlig paa Prent, dels ved forskellige givne Lejligheder overfor Ministeriet. Men Hovedpunkterne af den tror jeg dog at maatte tillade mig at fremsætte her. Jeg gaar da ud fra, at selve Færdigheden i at skrive Latin ikke mere har nogen Betydning for Livet, ikke en Gang som for et Par Menneskealder siden, da det latinske Sprog endnu var Fællessprog for den videnskabelige Verden, end mindre som længer tilbage i Tiden, den Gang det havde samme Betydning for hele den større Kreds af dannede Mennesker. Fra den Tid af, da der indtraadte en Forandring heri, er den latinske Stil for Skolen bleven et blot formelt Dannelsesmiddel. For selve Færdigheden i at oversætte fra Latin har den mere og mere tabt al væsentlig Betydning. Til Opnaaelsen af denne Færdighed har Skolen ved andre Sprog vist, at den godt kan undvære Stilen. Men som formelt Dannelsesmiddel har den latinske Stil dels med Nødvendighed maattet føre til en falsk Forestilling ikke blot om Latinen selv, men overhovedet om et Sprogs Liv og Væsen, idet den har gjort det til en Nødvendighed at indprænte Sproglærens Læresætninger med en Ufravigelighed, som de langt fra have haft for Sproget selv som levende, ikke en Gang som Skriftsprog for Forfatterne i deres Værker. Dels har den ikke blot ved Latinen, men ogsaa ved de andre Sprog, der af sig selv kom til at tage Latinundervisningen til Mønster, med samme Nødvendighed ført til Benyttelsen af en Fremgangsmaade, en Metode, som til sit første og nærmeste Maal tager Tilegnelse af Formrækkerne som en ren Hukommelsessag og derved gør den første Undervisning i ethvert Sprog ikke blot til en meget besværlig Ting, men ogsaa rent mekanisk. Og disse Skyggesider ved den nuværende Latinundervisning ere komne til at træde endnu stærkere frem, siden Stilskrivningen er bleven afsluttet med 4. Kl., og det derved er bleven til en Umulighed at lade den omfatte de Dele af Sproglæren, der bedst kunne afgive Lejlighed til Øvelse for Tanken og aandelig Udvikling, nemlig saa godt som hele Læren om Udsagnsordets Maader og Tider. Derved er Undervisningen i Latin kommen til at bibringe den unge en helt vrang Forestilling om et Sprogs Fortrin; dens formale Betydning er væsentlig bleven den samme, som Matematikundervisningen har, idet den unge derved kommer til at føle, hvad det er at have ufravigelige Læresætninger at rette sig efter; og Skolens Sprogundervisning overhovedet kan ikke hjælpe ham til en mere eller mindre

klar Forestilling om, hvordan Aanden, omend indenfor visse Grænser, saa dog med en vis Frihed kan benytte det udvortes Middel, Sproget afgiver, til Udtryk for Forestillinger og Begreber, Tanker og Tankerækker. Naar da ikke blot Stilen men overhovedet den hele Undervisning i Latin endnu har kunnet vedblive at indtage saa stor og vigtig en Plads i den lærde Skole, som den endnu indtager, ligger Grunden dertil egentlig kun deri, at denne Undervisning igennem Aarhundreders Brug er bleven udviklet til at være igennem lange Tider det eneste og endnu for en Menneskealder eller to siden det bedste Middel, Skolen havde til at lære den unge, hvad det overhovedet vil sige at lære noget. Men den sidste Tids stærke Udvikling saa vel i al Videnskab overhovedet som særlig i selve Undervisningens Metode har nu hjulpet de andre Skolefag til at være i det mindste lige saa tjenlige Midler for dette Øjemed. Med andre Ord: Skolen kan nu til Opnaaelsen af sit almindelige Formaal undvære ikke blot den latinske Stil men overhovedet Latinundervisningen. Men hvad selve det Forslag angaar, der skulde afgive Emne for denne min Udtalelse, da er jeg ikke i Stand til at se andet, end at der til Grund derfor ligger — maaske ubevidst, men dog i Virkeligheden en Bestræbelse for indtil det yderste at fastholde ikke blot Latinundervisningen i Almindelighed, men ogsaa selve Stileskrivningen som et lige saa væsentligt Led af Skoleundervisningen, som den hidtil har været. Vel maa det indrømmes, at den saakaldte mundtlige Stil virkelig har de Fortrin fremfor den skriftlige, som Andragendet peger paa. Men ét Fortrin har dog denne fremfor hin, den nøder enhver Discipel til at arbejde. Dette falder det meget vanskeligt at naa ved mundtlig Stil. Det, mener jeg, Erfaringen har lært mig. Jeg tror nok, jeg tør sige om mig selv, at jeg er ret godt i Stand til holde ogsaa de Disciple i en Klasse i Aande, der i det givne Øjeblik ikke selv blive eksaminerede. Men dette har i sin Tid, den Gang jeg ogsaa benyttede den mundtlige Stil som Undervisningsmiddel, ved disse Øvelser altid faldet mig meget vanskeligere end ved enhver som helst anden Undervisning. Jeg er meget bange for, at den Undervisning i mundtlig Stil, som Andragendet fører Ordet for, derved vilde gaa Glip af det allermeste af det tilsigtede Udbytte. Hvad det er muligt at opnaa derved, kan lige saa godt opnaas ved den almindelige Undervisning i Sprog-lære. Det er jo dog en Selvfølge, at en Lærer, naar han skal udvikle og indprænte en eller anden grammatisk Læresætning, af sig selv kommer til at prøve Opfattelsens Klarhed og

Tilegnelsens Sikkerhed og Dybde ved at lade Disciplene straks mundtlig oversætte en Sætning, hvori den kommer til Anvendelse. Gives der da i Skolen virkelig Undervisning i Sproglære, og behandles dennes Sætninger som noget, Disciplen virkelig i og for sig maa tilegne sig, da vil han deraf kunne høste langt bedre Frugt for sin almindelige aandelige Udvikling end af enhver som helst Stil, enten mundtlig eller skriftlig, saa sandt der alTid læres mere og bedre ved væsentlig kun at have med det rigtige at gøre eller ledes til at gøre rigtig end ved at sættes i Fare for at begaa Fejl og saa bagefter faa disse rettede. Men en saadan Undervisning i Sproglære, som den jeg her tænker paa, har rigtignok vor Skole i lang Tid saa godt som slet ikke givet sig af med. Den maatte til en Tid saa tit høre ilde for, hvad man kaldte grammatisk Pindchuggeri, at den tilsidst lod sig kyse alt for stærkt fra al Grammatikundervisning uden for Formernes Rækker og en blot skitseret Angivelse af deres Betydning. Alligevel kan en virkelig videnskabelig Grammatikundervisning, naturligvis afpasset efter Disciplenes Udviklingstrin, bedre end enhver Stil, enten skriftlig eller mundtlig, hjælpe dem til det Udbytte for deres almindelige aandelige Udvikling, som Sprogundervisningen overhovedet kan hjælpe dem til, idet de føres til at se de grammatiske Læresætninger som et Uddrag af det, de træffe paa ved Læsning i det vedkommende Sprog. Derimod kan jeg ikke se andet, end at den Optagelse af mundtlig Stil som Undervisnings- og Eksamensgenstand, som Andragendet fører Ordet for, uundgaelig vilde volde, at Latinundervisningen i Skolen blev ved, ikke blot uforandret at indtage den samme Stilling som hidtil, men ogsaa i alt væsentligt at benytte ganske den samme Metode. Med andre Ord, Disciplene vilde blive fri for lidt Hjemmearbejde, men de vilde ikke undgaa at blive de selv samme Indvirkninger undergivne som ved den hidtilværende Latinundervisning. Og denne maatte vedblive at optage lige saa stor Plads i Skolen som hidtil, til Skade for de andre Fag, der nu for dens Skyld maa se sig satte til Side og stiftmoderlig behandlode, hvad der i fuldest Maal er Tilfældet med Geografien, som kan gøres ganske anderledes indholdsrig og frugtbar, end den knapt tilmaalte Tid nu gør det muligt at gøre den, men i større eller mindre Omfang ogsaa finder Sted ved Naturhistorie, Historie og Modersmaalet. For mig er det umuligt andet end at fraraade den Udvej, Andragendet vil slaa ind paa. Det er jo helt rimeligt, at der vil være en Del Lærere, der vilde se med mindre Misfornøjelse paa Opgivelsen

af den latinske Stil, naar den blev erstattet ved saadanne mundtlige Øvelser. Men jeg er fuldt og fast overbevist om, at det ikke vilde vare længe, før Forsøget dermed vilde vise sig lige saa lidet tilfredsstillende, som Indførelsen af fransk Stil har vist sig, efterat den er bleven optagen for at bøde paa Mangelen af den latinske. Saa vilde der igen blive stillet Krav paa Afskaffelsen af disse Øvelser, og det vilde atter blive nødvendigt for Skolen at gennemgaa en Overgangstilstand med alle dens Vanskeligheder og al dens Uro. Langt hellere maa Skridtet gøres fuldt ud straks. Derved og derved alene aabner der sig for mig Udsigt til, at Skolen dog i nogen Tid kan faa Lov til at arbejde i Ro og udvikle sig en Arbejdsmaade, der kan passe til de forandrede Forhold.

Endelig har Ministeriet under 12. Maj d. A. udfærdiget følgende Bekendtgørelse om **Tallet af Censorer ved Skolens Aarsprøve.**

Efter Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under Dags Dato at bifalde:

at Bestemmelserne i Bekendtgørelsen om en Undervisningsplan og Eksamensbestemmelser for de lærde Skoler i Danmark af 13de Maj 1850, § 9 b. 2, forandres saaledes, at der ved de lærde Skolers og Rønne højere Realskoles aarlige Hovedeksamen, med Undtagelse af 4de Klasses Hovedeksamen, foruden den eksaminerende Lærer kun behøver at være en af Skolens andre Lærere til Stede som Censor.

Ved at bekendtgøre ovenstaaende allerhøjeste Resolution undlader Ministeriet ikke at bemærke, at det herved kun er tilstrevet at forskaffe de lærde Skoler en Lettelse med Hensyn til de aarlige Eksameners Afholdelse, men ingenlunde at udelukke Skolerne fra at benytte fremmede fagkyndiges Medvirking ved Censuren. Man vil tværtimod af Hensyn til det ønskelige i at vække og fremme Interessen for Skolen hos Omverdenen betragte det som i høj Grad tilraadeligt, at der tilkaldes som Censor ved Hovedeksamen en udenfor Skolen staaende Mand; og dette bør kun undlades, naar det viser sig forbundet med uforholdsmæssig Vanskelighed at formaa en fremmed Censor til at møde.

Det tilføjes, at saavel de ved Bekendtgørelsen af 13de Maj 1850 i øvrigt givne Regler om Hovedeksamens Afholdelse som de, der gælde om Skolernes afsluttende Prøver, forblive uberørte af nærværende Bestemmelser.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Udsigt
 over
Afgangs- og Aarsprøven
 i
 Viborg Katedralskole og dens
 Forberedelsesskole.
 1891.

Onsdagen d. 10. Juni.

8—12. 6. Kl.

Dansk Stil, fri Opgave.

4. Kl.

*Dansk Stil.***Torsdagen d. 11. Juni.**

8—12. 6. Kl.

Latinsk Version.

4. Kl.

*Aritmetik.***Fredagen d. 12. Juni.**

8—12. 6. Kl.

Fransk Stil.

4. Kl.

*Geometri.***Lørdagen d. 13. Juni.**

8—12. 6. Kl.

Dansk Stil, bnd. Opgave.

4. stud. Kl.

Latinsk Stil.

4. Realkl.

Praktisk Regning.

4—8. 4. Kl. Realkl.

Engelsk Version.

Torsdagen d. 25. Juni.

8. 6. Kl. **Fransk** (Overhøringen
aabnes med Nr. 4).
11. 4. Realkl. **Fransk** (4).

Mandagen d. 29. Juni.

8. 4. stud. Kl. **Tysk** (5).
4. 4. Rlkl., Priv. Chr. **Tysk** (3).

Tirsdagen d. 30. Juni.

2. 4. stud. og Rlkl. **Geografi** (8; 6).

Onsdagen d. 1. Juli.

8. 4. Rlkl. og stud. Kl. **Naturhistorie** (1; 9).

Torsdagen d. 2. Juli.

- 8—11. 5. Kl. *Dansk Stil, bnd. Opgave.*
3. Kl. *Geometri.*
2. Kl. *Dansk Stil.*
11—2. 5. Kl. spr. Afdl. *Latinsk Version.*
5. Kl. mat. Afdl. *Aritmetik.*
3. Kl. stud. Afdl. *Fransk Stil.*
3. Kl. Rlafdl. *Regning.*
2. stud. Kl. *Fransk Stil.*
1. Kl. stud. Afdl. *Latinsk Stil.*

Fredeagen d. 3. Juli.

- 8—11. 5. Kl. mat. Afdl. *Beregningsopgave.*
11—2. 5. Kl. mat. Afdl. *Projektionsopgave.*

Lørdagen d. 4. Juli.

8. 6. Kl. **Historie** (5).
8—10. 3. Kl. Rlafdl. *Engelsk* (6).
8—11. 5. Kl. *Dansk Stil, fri Opg.*
2. Kl. *Regning.*
1. Kl. *Dansk Stil.*
Kl. b. *Regning.*
Kl. a. *Dansk Diktat og Genfrtl.*
11—2. 5. Kl. spr. Afdl. *Fransk Stil.*
5. Kl. mat. Afdl. *Geometri.*
3. Kl. *Dansk Stil.*

(Lørdagen d. 4. Juli.)

- 11—2. 2. stud. Kl. *Latinsk Stil.*
 1. Kl. *Regning.*
 Kl. b. *Dansk Diktat og Genfrtll.*
 Kl. a. *Regning.*
 4. 4. Rlkl. **Historie (5).**

Mandagen d. 6. Juli.

8. 4. stud. Kl., Priv. Br., Crl., Chr., Er., Jps.,
 Ks., Sør. **Latin (1).**
 8—10. 2. Rlkl. **Religion (6).**
 8—11. 3. Kl. stud. Afdl. *Latinsk Stil.*
 3. Kl. Rlafdl. *Engelsk Version.*
 2. stud. Kl. **Historie (7).**
 11—2. 5. Kl. spr. Afdl. **Græsk (9).**
 3. Kl. *Aritmetik.*
 4. Kl. spr. Afdl. *Fransk Stil.*
 Kl. b. **Religion (19).**
 4—6. 5. Kl. mat. Afdl. **Matematik (8).**
 2. Rlkl. **Fransk (4).**
 4—7. 1. Kl. **Dansk (1).**
 5. 6. Kl. **Græsk (3).**

Tirsdagen d. 7. Juli.

8. 6. Kl. **Latin (2).**
 8—10. Kl. a. **Naturhistorie (7).**
 8—11. 5. Kl. **Tysk (6).**
 3. Kl. **Geometri (5).**
 1. Kl. stud. Afdl. **Latin (9).**
 11—1. 2. Rlkl. **Dansk (2).**
 11—2. 3. Kl. **Historie (6).**
 2. stud. Kl. **Fransk (3).**
 1. Kl. **Geometri (17).**
 3. Priv. Jps., Ks., Sør., Crl., Chr., Er. **Græsk.**
 4—6. 3. mat. og Rafdl. **Naturlære (11).**
 2. Rlkl. **Engelsk (1).**
 4—7. 1. Kl. **Tysk (3).**

(Tirsdagen d. 7. Juli.)

4—7. Kl. b. Dansk (1).

Onsdag d. 8. Juli.

8. 6. Kl. Dansk og Oldnordisk (1).

8. 4. Kl. spr. stud. Afdl. Græsk (4).

8—10. 3. Kl. Tysk (5).

8—11. 1. Kl. Aritmetik (15).

11. 4. Kl. mat. stud. Afdl. Naturlære (11).

11—1. 3. Kl. Rlafdl. Dansk (1).

Kl. a. Tysk (2).

11—2. 1. Kl. Historie (5).

2. 4. Rlkl. Priv. Chr. Engelsk (2).

Torsdagen d. 9. Juli.

8. 4. stud. Kl. Historie (7).

4. Rlkl. Dansk (1).

8—11. 2. stud. Kl. Aritmetik (13).

1. Kl. Geografi (11).

11—1. 2. Rlkl. Geometri (2).

11—2. 5. Kl. (Opt.) Historie (13).

Kl. b. Geografi (13).

3. 6. Kl. Engelsk (4).

4—6. 2. Rlkl. Aritmetik (8).

Kl. a. Geografi (5).

4—7. 5. Kl. spr. Afdl. Latin, forberedt (5).

2. st. Kl. Religion (17).

Fredagen d. 10. Juli.

8—10. 2. Rlkl. Naturhistorie (7).

8—11. 5. Kl. Dansk og Oldnordisk (1).

3. Kl. Aritmetik (10).

2. stud. Kl. Tysk (5).

Kl. b. Fransk (4).

11—12. 3. Kl. spr. stud. Afdl. Græsk (3).

11—1. 2. Rlkl. Historie (5).

11—2. 5. Kl. Naturlære (15).

1. Kl. Religion (19).

(Fredagen d. 10. Juli.)

11—2.	Kl. b.	Naturhistorie (16)
4.	4. stud. Kl.	Fransk (2).
4—6.	3. Kl. stud. Afdl.	Latin (2).
	Kl. a.	Historie (4).
4—7.	2. stud. Kl.	Geometri (15).
	1. Kl.	Naturhistorie (13).

Lørdagen d. 11. Juli.

8.	4. stud. Kl.	Matematik (10).
8—10.	Kl. a.	Dansk (1).
8—11.	5. Kl. (Opt.)	Fransk (11).
	3. Kl.	Naturhistorie (9).
	Kl. b.	Tysk (10).
11—1.	2. Rlkl.	Tysk (3).
11—2.	5. Kl. spr. Afdl.	Latin uforberedt (7).
	2. stud. Kl.	Naturhistorie (11).
	1. Kl.	Fransk (7).
4.	6. Kl.	Tysk (1).
	4. Rlkl.	Matematik (3).
4—6.	3. Kl.	Fransk (1).
4—7.	2. stud. Kl.	Geografi (9).

Mandagen d. 13. Juli.

8.	6. Kl.	Naturlære (6).
8—10.	2. Rlkl.	Geografi (6).
	1. Kl. Rlafdl.	Engelsk (10).
8—11.	2. stud. Kl.	Latin (1).
	Kl. b.	Historie (7).
11—1.	5. Kl.	Engelsk (13).
	3. Kl.	Geografi (7).
	Kl. a.	Religion (8).
4.	4. Rlkl.	Naturlære (5).

Tirsdagen d. 14. Juli, Kl. 5 Eftm. holdes Skolens Aarsfest til Kundgørelse af Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien begynder.

Fredagen d. 3. Juli holdes Optagelsesprøven baade for Forberedelsesskolens Vedkommende og for dem, der efter Forberedelse udenfor Skolen ere indmeldte til en af de 4 nederste Klasser i Katedralskolen, og **Prøven begynder ufravigelig Kl. 8. 7** Disciple, der skulle prøves i Historie og Fransk til 5. Kl., blive prøvede efter 5. Klasses Overhørelse i vedkommende Fag, som ovenfor er antydet ved Mærket „Opt.“

Undervisningen aabnes igen i det ny Skoleaar Onsdagen d. 19. August Kl. 8.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Aarsfesten indbydes Disciplenes Forældre og Foresatte saa vel som enhver som helst, der ellers maatte have Sind til at følge med Skolen og dens Gerning.

Rektoratet for Viborg Katedralskole, d. 5. Juni 1891.

H. H. Lefolii.
